การดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์
ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

โดย
สุกานดา ดีโพธิ์กลาง

025.177
ส739ก
02A0179797
Title:การดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์
หอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ศูนย์สนเทศและหอสมุด
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
2548

ชื่อเรื่อง : การดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้วิจัย : สุกานดา ดีโพธิ์กลาง

สถาบัน : ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปีที่พิมพ์ : 2548

สถานที่พิมพ์ : ศูนย์สนเทศและหอสมุด

แหล่งเก็บรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ : ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

จำนวนหน้า : 75 หน้า

คำสำคัญ: สื่อโสตทัศน์

ลิขสิทธิ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์และการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ตามบรรทัดฐานของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย (Association of College and Research Libraries) ของสหรัฐอเมริกาทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์ การบริหาร บุคลากร งบประมาณ บริการ การพัฒนาทรัพยากร สถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก และการลงรายการและการเข้าถึงรายการบรรณานุกรม มีเพียงบางเรื่องในบางด้านที่ดำเนินการไม่สมบูรณ์ ได้แก่ ไม่มีนโยบายจัดหาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะ สื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยและหมดอายุการใช้งานยังจัดเรียงบนชั้นรวมกับสื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ และการจัดหมวดหมู่ซึ่งไม่ได้ใช้ระบบการจัดหมู่ที่เป็นสากลแต่ใช้อักษรภาษาอังกฤษเป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อโสตทัศน์พบว่า สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดี ดีวีและวีซีดีจำนวน 4,689 แผ่น เป็นซีดีมากที่สุด 4,168 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 88.89 เป็นภาษาไทย 1,889 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 2,800 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 40.29 และ 59.71 ตามลำดับ เป็นสื่อโสตทัศน์ที่ให้ยืมออกได้ 3,678 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 78.44 เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 000 มากที่สุด 1,741 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 37.13

สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดี ดีวีดีและวีซีดีที่ยืมออกได้ 3,678 แผ่น มีการใช้ 2,680 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 72.87 สื่อเป็นภาษาไทย 1,416 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 52.84 เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 1,436 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 53.58 เป็นซีดีมากที่สุด 2,271 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 84.74 เมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนสื่อโสตทัศน์ประเภทเดียวกันที่ยืมออกได้พบว่า วีซีดีมีปริมาณการใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 80.65

สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดี ดีวีดีและวีซีดีที่มีการใช้ 2,680 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 19,419 ครั้ง เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยมีความถี่เฉลี่ย 9.28 ครั้งต่อแผ่น ภาษาต่างประเทศมีความถี่เฉลี่ย 4.96 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบมีความถี่เฉลี่ย 5.48 ครั้งต่อแผ่น ไม่มีหนังสือประกอบมีความถี่เฉลี่ย 9.29 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีมีความถี่เฉลี่ยมากที่สุด 12.33 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์หมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยมากที่สุด 11.70 ครั้งต่อแผ่น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดครั้งนี้สำเร็จได้โดยความร่วมมือและความช่วยเหลืออย่างดีจากบุคลากรแผนกสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดและคุณพรเทพ ยอแสงรัตน์ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร ผู้ซึ่งสนับสนุนและส่งเสริมให้ทำวิจัย ทำให้รักที่จะศึกษาค้นคว้าและวิจัยอย่างต่อเนื่อง

DPU

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ..... ก

กิตติกรรมประกาศ..... ข

สารบัญตาราง..... จ

สารบัญแผนภูมิ..... ช

บทที่

1. บทนำ..... 1

ความเป็นมาของปัญหา..... 1

วัตถุประสงค์..... 3

ขอบเขตของการวิจัย..... 3

นิยามศัพท์..... 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 4

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 5

ความหมายและประเภทของสื่อโสตทัศน์ประเภทซีดีและดีวีดี..... 5

จำนวนสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด..... 8

การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ในห้องสมุด..... 8

การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด..... 12

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 21

3. ระเบียบวิธีวิจัย..... 24

ขั้นตอนการวิจัย..... 24

ประชากร..... 25

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 25

การเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล..... 26

การวิเคราะห์ข้อมูล..... 26

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 27

5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 55

สรุปผลการวิจัย..... 55

อภิปรายผล..... 67

ข้อเสนอแนะ..... 69

บรรณานุกรม..... 73

ภาคผนวก

DPU

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ก เปรียบเทียบการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์
ภาคผนวก ข โครงสร้างของศูนย์สนเทศและหอสมุด
ภาคผนวก ค นโยบายการดำเนินงานของศูนย์สนเทศและหอสมุด
ภาคผนวก ง นโยบายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

DPU

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามปีที่ออกบริการ..... 27
2. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา..... 28
3. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและลักษณะการยืม..... 28
4. จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้จำแนกตามประเภทและภาษา..... 29
5. จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมไม่ได้จำแนกประเภทตามภาษา..... 29
6. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้..... 30
7. จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบจำแนกตามประเภทและภาษา..... 30
8. จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีหนังสือประกอบจำแนกตามประเภทและภาษา..... 31
9. จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้จำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้..... 32
10. จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมไม่ได้จำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้..... 32
11. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและหมวดหมู่..... 33
12. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่และภาษา..... 34
13. จำนวนสื่อโสตทัศน์ภาษาไทยจำแนกตามประเภทและหมวดหมู่..... 35
14. จำนวนสื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศจำแนกตามประเภทและหมวดหมู่..... 36
15. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่และลักษณะการยืม..... 37
16. จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้จำแนกตามหมวดหมู่และภาษา..... 38
17. จำนวนสื่อโสตทัศน์ภาษาไทยที่ยืมได้จำแนกตามประเภทและหมวดหมู่..... 39
18. จำนวนสื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศที่ยืมได้จำแนกตามประเภทและหมวดหมู่..... 40
19. ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามภาษา..... 41
20. ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภท..... 41
21. ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา..... 42
22. ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามลักษณะการใช้..... 43
23. ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่..... 43
24. ปริมาณการใช้ซีดีจำแนกตามหมวดหมู่..... 44
25. ปริมาณการใช้ดีวีดีจำแนกตามหมวดหมู่..... 45
26. ปริมาณการใช้วีซีดีจำแนกตามหมวดหมู่..... 46
27. ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา..... 47
28. ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้..... 48
29. ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่และภาษา..... 49
30. ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและหมวดหมู่..... 50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

31. ความถี่ของการใช้ซีดีจำแนกตามหมวดหมู่และภาษา..... 51
32. ความถี่ของการใช้ซีดีจำแนกตามหมวดหมู่และลักษณะการใช้..... 52
33. ความถี่ของการใช้ดีวีดีจำแนกตามหมวดหมู่และภาษา..... 53
34. ความถี่ของการใช้วีซีดีจำแนกตามหมวดหมู่และภาษา..... 54

DRU

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ หน้า

1. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา..... 58
2. จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามลักษณะการยืม..... 59
3. จำนวนสื่อโสตทัศน์ในแต่ละหมวด..... 60
4. ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา..... 61
5. ปริมารการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่..... 62
6. ความถี่เฉลี่ยของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา..... 63
7. ความถี่เฉลี่ยของการใช้สื่อโสตทัศน์ที่มีและไม่มีหนังสือประกอบ..... 64
8. ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่และภาษา..... 65
9. ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์แต่ละประเภทจำแนกตามหมวดหมู่..... 67

DPU

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

สื่อโสตทัศน์เป็นทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะสื่อโสตทัศน์ระบบดิจิทัลที่มีการบันทึกข้อมูลหลากหลายรูปแบบในลักษณะสื่อประสม (Multimedia) คือมีทั้งเสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและตัวอักษร หรือสื่อประสมเชิงโต้ตอบ (Interactive Multimedia) ซึ่งผู้ใช้และสื่อมีการโต้ตอบระหว่างกัน สื่อโสตทัศน์เหล่านี้มีบทบาทอย่างมากต่อการศึกษาตามเอกัตภาพ (สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, 2543) สามารถใช้เป็นสื่อการศึกษาที่สร้างแรงจูงใจ เร้าความสนใจช่วยให้เกิดพื้นฐานที่เป็นรูปธรรมในการสร้างความคิดรวบยอดซึ่งส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการศึกษาได้ง่าย รวดเร็ว ชัดเจน ลึกซึ้งและจำได้นานยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะต้องใช้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งทางหูและทางตา ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของอัมพร รัตนภักดิ์ (2537) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่เรียนด้วยบทเรียนสไลด์ประกอบเสียงและนิสิตที่เรียนด้วยการสอนแบบบรรยายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ผลการวิจัยของธันย์ชนก สงรักษา (2543) และศักดา ศรีสมุทรนาค (2545) ที่พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนซึ่งสื่อโสตทัศน์ประเภทหนึ่งสามารถใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาพประกอบทั้งภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวและภาพวีดิทัศน์ทำให้บทเรียนน่าสนใจ มีส่วนช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้นและทำให้ประสิทธิผลของการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากความสำคัญของสื่อโสตทัศน์ที่มีต่อการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวแล้วนั้น ทำให้ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนจำเป็นต้องพัฒนาและสนับสนุนให้มีบริการสื่อโสตทัศน์ให้ทันต่อกระแสเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคปัจจุบันที่มีสื่อโสตทัศน์ระบบดิจิทัลมากยิ่งขึ้น โดยเน้นสื่อโสตทัศน์เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมจากการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้สื่อโสตทัศน์ ซึ่งเป็นการสนองตอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สถาพร สาธุการ, 2543) สำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานั้นยังมีความจำเป็นที่จะต้องจัดหาและรวบรวมสื่อโสตทัศน์และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544 ตอนที่ 4 (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2544) ที่ระบุให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่มีการบันทึกในทุกรูปแบบ ได้แก่ วัสดุตีพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สารสนเทศที่บันทึกในรูปเสียง รูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รูปกราฟิก สื่อสามมิติ และฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ให้ครบถ้วนตามความจำเป็นและต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบภาระหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาด้นสังกัด ดำเนินการจัดเก็บอย่างมีระบบ เพื่อให้สืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์เป็นพันธกิจหนึ่งของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จะเห็นได้จากมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสื่อโสตทัศน์อย่างชัดเจนในนโยบาย

ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ โดยระบุไว้ว่าจะจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดำเนินการวิเคราะห์ จัดเตรียมและอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท (รายงานประจำปี พ.ศ.2545, 2546) ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์มาตั้งแต่ พ.ศ.2531 และพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการจัดหาวิเคราะห์เนื้อหา จัดทำเครื่องมือช่วยค้น จัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ศูนย์สนเทศและหอสมุดเป็นแหล่งสารสนเทศที่ผู้ใช้บริการสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้มีสื่อโสตทัศน์จำนวนมากทั้งด้านวิชาการและบันเทิงตั้งแต่สื่อพื้นฐานรูปแบบเก่าที่ใช้กันมานาน เช่น แผนที่ รูปภาพ สไลด์ แถบบันทึกเสียง แถบวีดิทัศน์ ตลอดจนสื่อดิจิทัล เช่น ซีดี ดีวีดี เนื่องจากสื่อโสตทัศน์มีหลายรูปแบบ หลายลักษณะและเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี การที่รูปแบบของสื่อโสตทัศน์เปลี่ยนไปมีผลโดยตรงต่อการกำหนดคำระบุประเภท และการกำหนดสัญลักษณ์ของสื่อโสตทัศน์ ซึ่งศูนย์สนเทศและหอสมุดใช้แทนหมวดหมู่ นอกจากนี้เมื่อเทคโนโลยียุคใหม่เข้าสู่ยุคดิจิทัล สื่อที่ใช้สำหรับบันทึกและสื่อสารข้อมูลจำนวนมากทั้งที่เป็นตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ซึ่งใช้แสงในการบันทึกและอ่านข้อมูล เช่น ซีดี และดีวีดีถูกนำเข้ามาแทนที่สื่อโสตทัศน์รูปแบบเดิม เช่นแผ่นเสียง แถบบันทึกเสียง แถบวีดิทัศน์ ทำให้สื่อโสตทัศน์รูปแบบเดิมที่เคยใช้อยู่ล้าสมัยมีการใช้น้อย ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศจำเป็นต้องพัฒนาขั้นตอนการเตรียมการและการดำเนินการกับสื่อที่ล้าสมัย อาจทำได้โดยอนุรักษ์เนื้อหาที่มีอยู่ในสื่อรูปแบบเดิมลงบนสื่อรูปแบบใหม่ หรือคัดออก หรือหาสถานที่จัดเก็บสื่อที่ล้าสมัย การดำเนินการกำหนดคำระบุประเภทสัญลักษณ์ของสื่อโสตทัศน์ อนุรักษ์เนื้อหา และคัดออก ควรจะมีหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

เนื่องจากงานด้านสื่อโสตทัศน์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับวัสดุและอุปกรณ์ที่มีรูปแบบลักษณะและการใช้แตกต่างจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์แต่ละประเภทยังมีโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้เฉพาะแตกต่างกันไป ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้รูปแบบของสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์รูปแบบใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ในห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่ความรู้ความชำนาญทั้งด้านสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์เพียงพอที่จะให้คำแนะนำและช่วยเหลือผู้ใช้ได้ นอกจากนี้ยังต้องมีบรรณารักษ์ที่มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หมวดหมู่ กำหนดหัวเรื่องและลงรายการบรรณานุกรมสื่อโสตทัศน์ซึ่งจะช่วยให้มีการจัดเก็บและค้นคืนสื่อโสตทัศน์อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้บริการสื่อโสตทัศน์บางประเภทต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เพราะจำเป็นต้องใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น บริการวีดิโอออนดีมานด์ (Video On Demand) ดังนั้นการดำเนินงานและบริการสื่อโสตทัศน์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้ จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ทั้งด้านสื่อโสตทัศน์คอมพิวเตอร์และบรรณารักษศาสตร์ร่วมกัน

แม้ว่าศูนย์สนเทศและหอสมุดจะมีการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์มาเป็นระยะเวลานานและมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่เคยมีการวิเคราะห์การดำเนินงานและศึกษาการใช้สื่อโสตทัศน์ ทำให้ไม่ทราบผลการดำเนินงานว่ายังมีข้อบกพร่องหรือมีสิ่งที่ควรปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดทั้งด้านการบริหาร บุคลากร ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีปฏิบัติงานด้านการจัดหา การวิเคราะห์ การลงรายการบรรณานุกรม การบริการ การบำรุงรักษา และการใช้สื่อโสตทัศน์ ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานหรือแนวทางการดำเนินงานที่เป็นสากลและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนสำหรับการบริการสื่อโสตทัศน์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ยุคดิจิทัล ซึ่งจะทำให้ศูนย์สนเทศและหอสมุดเป็นแหล่งที่ผู้ใช้สามารถเลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศสำหรับศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจได้เต็มตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศนของศูนย์สนเทศและหอสมุด มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธรกิจบัณฑิตย์
2. เพื่อศึกษาการใช้สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดี ดีวีดีและวีซีดีของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ในด้านปริมาณและความถี่

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาการใช้สื่อโสตทัศน์ศึกษาเฉพาะปริมาณและความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์ ซีดี ดีวีดี และวีซีดีที่มีเนื้อหาด้านวิชาการหรือสารคดี และมีการลงรายการบรรณานุกรมในฐานข้อมูลของศูนย์สนเทศและหอสมุดตั้งแต่เดือนมกราคม 2544 – เดือนเมษายน 2548 ทั้งนี้เนื่องจากสื่อโสตทัศน์ประเภทอื่นๆ เช่น แผ่นบันทึก (Disk) แถบวีดิทัศน์ (Videocassette) แถบบันทึกเสียง (Tape Recording) ภาพนิ่ง (Slide) มีปริมาณการใช้น้อยมาก

นิยามศัพท์

ซีดี หมายถึง แผ่นซีดี (Compact disc)

ดีวีดี หมายถึง แผ่นดิจิทัลอเนกประสงค์ (Digital versatile disc)

วีซีดี หมายถึง แผ่นวีดิทัศน์ (Video Compact Disc หรือ Videodisc)

ลักษณะการใช้ หมายถึง การใช้โดยมีหนังสือประกอบหรือไม่มีหนังสือประกอบ

ลักษณะการยืม หมายถึง ยืมออกได้หรือยืมออกไม่ได้ตามระเบียบการยืม–คืนทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์สนเทศและหอสมุด

ปริมาณการใช้ หมายถึง จำนวนแผ่นของซีดี วีซีดี และดีวีดีที่ปรากฏในฐานข้อมูลว่ามีการยืม

ความถี่ หมายถึง จำนวนครั้งที่ถูกยืม

ความถี่เฉลี่ย หมายถึง จำนวนครั้งที่ถูกยืมต่อจำนวนแผ่นที่ถูกยืม

ปีที่ออกบริการ หมายถึง ปีที่ออกบริการตามที่ระบุไว้ในหน้าจอ Copy Description ในฐานข้อมูลของศูนย์สนเทศและหอสมุด จากรายการส่วนที่เป็น ENTRY DATE

หมวดหมู่ หมายถึงกลุ่มเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศ แบ่งเป็น 10 หมวด ตามการจัดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้ ดังนี้

หมวด 000 หมายถึงหมวดความรู้ทั่วไป

หมวด 100 หมายถึงหมวดปรัชญา

หมวด 200 หมายถึงหมวดศาสนา

หมวด 300 หมายถึงหมวดสังคมศาสตร์

หมวด 400 หมายถึงหมวดภาษา

หมวด 500 หมายถึงหมวดวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

หมวด 600 หมายถึงหมวดเทคโนโลยี

หมวด 700 หมายถึงหมวดศิลปและนันทนาการ

หมวด 800 หมายถึงหมวดวรรณกรรม

หมวด 900 หมายถึงหมวดประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ของการศึกษาครั้งนี้มีดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ทั้งด้านการบริหารบุคลากร ขั้นตอนดำเนินงาน วิธีการปฏิบัติงานด้านการจัดหา การวิเคราะห์หมวดหมู่ การลงรายการบรรณานุกรม การบริการ และการซ่อมบำรุง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การศึกษาปริมาณการใช้และความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์แต่ละประเภทแต่ละหมวดหมู่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์และการวางแผนการบริการสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาการของสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อให้มีการใช้สื่อโสตทัศน์อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

บทที่ 2
เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดี และดีวีดีของศูนย์สนเทศและหอสมุด ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆดังนี้

ความหมายและประเภทของสื่อโสตทัศน์ประเภทซีดีและดีวีดี

จำนวนสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด

การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ในห้องสมุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและประเภทของสื่อโสตทัศน์ประเภทซีดีและดีวีดี

ซีดีและดีวีดีเป็นสื่อที่บันทึกและอ่านข้อมูลด้วยแสงเลเซอร์ มีลักษณะเป็นแผ่นพลาสติกแบนกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8 และ 12 เซนติเมตร มีรูกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร สามารถจุข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก ซีดี 1 แผ่น มีความจุ 0.65 กิกะไบท์ หรือสามารถบรรจุข้อมูลได้เท่ากับหนังสือจำนวน 250,000 หน้า ส่วนดีวีดี 1 แผ่น มีความจุตั้งแต่ 4.7 – 17 กิกะไบท์ ซึ่งสามารถบรรจุข้อมูลได้มากกว่าแผ่นซีดีถึง 25 เท่า บันทึกข้อมูลได้ทั้งภาพ เสียง ตัวอักษร ทั้งซีดีและดีวีดีมีอายุการใช้งานนาน ไม่เปลืองเนื้อที่ในการจัดเก็บ ราคาไม่แพง ปัจจุบันนี้มีความนิยมใช้ซีดีและดีวีดีมากขึ้น

ซีดี (CD หรือ Compact Disc)

ซีดีเป็นแผ่นพลาสติคทำจากสารโพลีคาร์บอเนต (ไพบูลย์ เปียศิริ, 2545) ขนาดมาตรฐานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 12 เซนติเมตร หนาประมาณ 1 มิลลิเมตร ความจุประมาณ 650 MB บันทึกและอ่านข้อมูลด้วยแสงเลเซอร์ บันทึกข้อมูลด้วยระบบดิจิทัล เป็นผลงานด้านเทคโนโลยีที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างบริษัท Philips และบริษัท Sony ที่ต้องการผลิตแผ่นบันทึกที่ใช้บันทึกเสียงแทนแผ่นไวนีลแบบลองเพลย์ขนาด 12 นิ้ว ที่ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2491 โดยบริษัทฟิลิปส์ได้แนะนำซีดีเพลงในระบบดิจิทัลให้โลกรู้จักในปี ค.ศ.1981 และบริษัทโซนี่เป็นรายแรกที่ผลิตเครื่องเล่นซีดีออกจำหน่ายในปีต่อมา (ปณิธาน, 2547) ในระยะต่อมามีการนำแผ่นซีดีมาบันทึกข้อมูลรูปแบบอื่นๆ เช่น ตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพกราฟิกเคลื่อนไหว และภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์

การแบ่งประเภทซีดีโดยยึดลักษณะการใช้เป็นเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ซีดีที่อ่านได้อย่างเดียวและซีดีสำหรับบันทึกข้อมูล

1. ซีดีที่อ่านได้อย่างเดียว เป็นซีดีที่บันทึกข้อมูลมาจากผู้ผลิต ผู้ใช้สามารถอ่านข้อมูลได้เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถบันทึก เปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลบนซีดีได้ เช่น ซีดีเพลง ซีดีรอม

2. ซีดีสำหรับบันทึกข้อมูล เป็นแผ่นบันทึกที่ผู้ใช้สามารถบันทึกข้อมูลได้ด้วยตนเอง มี 2 ประเภท ได้แก่

2.1 ซีดีอาร์ (CD-R หรือ CD-Recordable) ราชบัณฑิตยสถานเรียกซีดีประเภทนี้ว่า "แผ่นซีดีบันทึกได้" เป็นซีดีที่ผู้ใช้สามารถบันทึกข้อมูลได้ด้วยตนเอง ซึ่งบันทึกได้ตั้งแต่ 1 ครั้ง จนถึง 99 ครั้ง (กิดานันท์ มลิทอง, 2541) โดยบันทึกข้อมูลใหม่ต่อจากข้อมูลเก่าไปเรื่อยๆ จนเต็ม แต่ไม่สามารถลบหรือบันทึกข้อมูลทับลงบนข้อมูลเดิมได้ ใช้ได้กับเครื่องอ่านซีดีรอมทั่วๆไป

2.2 ซีดีอาร์ดับเบิลยู (CD-RW) ราชบัณฑิตยสถานเรียกซีดีประเภทนี้ว่า "แผ่นซีดีบันทึกซ้ำได้" เป็นแผ่นซีดีที่ผู้ใช้สามารถบันทึกข้อมูลใหม่ทับลงบนข้อมูลเดิมและลบเพื่อบันทึกใหม่ได้ ข้อเสียของซีดีประเภทนี้คือไม่สามารถนำไปใช้กับเครื่องอ่านซีดีรอมได้ทุกรุ่น แต่เครื่องอ่านซีดีอาร์และซีดีอาร์ดับเบิลยูสามารถอ่านซีดีรอมได้

การแบ่งซีดีโดยยึดลักษณะของข้อมูลที่บันทึกเป็นเกณฑ์แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ซีดีเพลง (Compact Disc-Digital Audio หรือ CD-Audio) เป็นแผ่นซีดีที่ใช้บันทึกงานเพลงและดนตรี ผลิตขึ้นมาเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมเพลงแทนแผ่นไวนีลแบบลองเพลย์ บันทึกข้อมูลในระบบดิจิทัลซึ่งเป็นเลข 0 และ 1 ใช้แสงเลเซอร์ในการบันทึกและอ่านข้อมูลตามมาตรฐานที่เรียกกันว่า Red Book (วีระศักดิ์ เชิงเชาว์, 2548) เพื่อให้ซีดีเพลงทุกแผ่นสามารถใช้กับเครื่องเล่นซีดีได้ทุกเครื่อง ซีดีเพลงเป็นสื่อที่ได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็วด้วยคุณภาพเสียงที่ดีกว่า ความจุมากกว่า ขนาดกระทัดรัด ใช้งานง่าย อายุการใช้งานนาน

2. ซีดีรอม (CD-ROM) เป็นแผ่นบันทึกที่มีลักษณะภายนอกเหมือนซีดีเพลงทุกประการเนื่องจากผลิตจากวัสดุชนิดเดียวกัน ด้วยกระบวนการผลิตที่เหมือนกัน มีขนาดแผ่นและลักษณะการบันทึกข้อมูลแบบดิจิทัลเหมือนกัน ต่างกันที่ข้อมูลภายในแผ่นซีดีเพลงจะมีเฉพาะเสียงเพลงเสียงดนตรี แต่ข้อมูลในแผ่นซีดีรอมมีได้หลายประเภท ทั้งที่เป็นตัวอักษร ภาพถ่าย ภาพกราฟิก เสียงเพลง เสียงพูด และภาพวีดิทัศน์ ซึ่งถือว่าเป็นสื่อประสม (Multimedia) ผู้ใช้สามารถอ่านข้อมูลได้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลได้

3. วีซีดี (Video CD) ผลิตครั้งแรกในปี ค.ศ.1993 โดยบริษัท JVC และบริษัท Philips ใช้บันทึกข้อมูลที่เป็นภาพเคลื่อนไหวและเสียงโดยการบีบอัดข้อมูลตามมาตรฐาน MPEG-1 แผ่นวีซีดีถูกนำมาใช้แทนแถบวีดิทัศน์ (Video Tape) เนื่องจากมีข้อดีมากกว่าแถบวีดิทัศน์หลายอย่าง (ดิเรก วงษ์วานิช, 2547) เช่น มีขนาดเล็ก สะดวกในการเก็บรักษา ราคาไม่แพง อายุการใช้งานนานถึง 100 ปี สามารถทำสำเนาได้โดยคุณภาพไม่มีการสูญเสีย แผ่นวีซีดีสามารถเล่นได้ทั้งในคอมพิวเตอร์และเครื่องเล่น CD-I ที่มีอุปกรณ์เสริมสำหรับเล่น Video CD

ดีวีดี (Digital Versatile Disc) ราชบัณฑิตยสถานเรียกแผ่นที่ใช้บันทึกข้อมูลประเภทนี้ว่า "แผ่นดิจิทัลอเนกประสงค์" ซึ่งมีความหมายเดียวกับ "แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล" (Digital Videodisc) เป็นแผ่นพลาสติก บันทึกข้อมูลในระบบดิจิทัล มีลักษณะทางกายภาพเช่นเดียวกับแผ่นซีดี แต่หนากว่าแผ่นซีดี มี 2 ขนาด ได้แก่ขนาด 12 เซนติเมตร และขนาด 8 เซนติเมตร

หนา 1.2 มิลลิเมตรเท่ากัน สามารถบันทึกข้อมูลได้มากกว่าแผ่นซีดี คือมีความจุ 4.7 – 17.1 กิกะไบท์ ซึ่งสามารถบรรจุข้อมูลได้มากกว่าซีดี 25 เท่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของดีวีดีว่าเป็นแบบบันทึกข้อมูลเพียงด้านเดียวที่อาจมีการบันทึกข้อมูลชั้นเดียวหรือสองชั้นหรือเป็นชนิดที่บันทึกข้อมูลได้ทั้งสองด้าน เริ่มออกสู่ตลาดในปี ค.ศ.1997 การผลิตดีวีดีในตอนแรกนำมาใช้บันทึกภาพยนตร์ ต่อมานำมาใช้บันทึกข้อมูลทั้งที่เป็นตัวอักษร ภาพ และเสียงเพื่อใช้กับคอมพิวเตอร์ ดีวีดีแต่ละแผ่นที่ผลิตขึ้นมักจะมีระบบป้องกันการทำสำเนา

การแบ่งประเภทดีวีดีโดยยึดลักษณะการใช้งานเป็นเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ดีวีดีสำหรับอ่านได้อย่างเดียว และดีวีดีสำหรับบันทึกข้อมูล

1. ดีวีดีสำหรับอ่านได้อย่างเดียว เป็นดีวีดีที่บันทึกข้อมูลมาจากผู้ผลิตเพื่อให้ผู้ใช้อ่านข้อมูลได้เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถบันทึกข้อมูลลงแผ่นได้ เช่น ดีวีดีเพลง ดีวีดีภาพยนต์

2. ดีวีดีสำหรับบันทึกข้อมูล เป็นดีวีดีที่ผู้ใช้สามารถบันทึกข้อมูลได้ด้วยตนเองโดยใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้ถ่ายโอนข้อมูลเพื่อบันทึกลงแผ่น ดีวีดีที่จัดอยู่ในประเภทนี้มี 4 แบบ (ศุภกิจ นวมขำ, 2002) ดังนี้

2.1 ดีวีดีอาร์ (DVD–R หรือ DVD–Recordable) ราชบัณฑิตยสถานเรียกแผ่นที่ใช้บันทึกข้อมูลประเภทนี้ว่า “แผ่นดิจิทัลอเนกประสงค์ชนิดบันทึกได้” เป็นแผ่นดีวีดีที่บันทึกข้อมูลได้ทุกรูปแบบ ทั้งตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว ภาพยนตร์ เสียง และโปรแกรมต่างๆ แต่บันทึกได้เพียงครั้งเดียวไม่สามารถบันทึกข้อมูลใหม่ลงบนข้อมูลเดิมได้และไม่สามารถลบข้อมูลที่มีอยู่ได้

2.2 DVD–RW เป็นแผ่นดีวีดีที่บันทึกข้อมูลได้ทุกรูปแบบสามารถบันทึกซ้ำได้ถึง 1,000 ครั้ง เหมาะสำหรับการบันทึกข้อมูลที่มีเนื้อหาต่อเนื่อง และใช้กับคอมพิวเตอร์ที่มีไดรฟ์ดีวีดีเท่านั้น เครื่องเล่นดีวีดีโดยทั่วไปไม่สามารถอ่านได้

2.3 DVD–RAM เป็นแผ่นดีวีดีที่บันทึกข้อมูลได้ทุกรูปแบบ สามารถบันทึกซ้ำและลบได้ถึง 100,000 ครั้ง มีอายุการใช้งานนาน 30 ปี ต้องใช้กับเครื่องอ่านและเขียนโดยเฉพาะ

2.4 DVD+RW เป็นแผ่นบันทึกแบบสองด้าน มีความจุด้านละ 3 กิกะไบท์ มีคุณสมบัติเหมือน DVD–RW สามารถบันทึกซ้ำ อ่านและลบได้ แต่มาตรฐานของดีวีดีประเภทนี้ไม่ได้ถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการจากดีวีดีฟอรัม ใช้ได้กับเครื่องเล่นดีวีดีรุ่นใหม่ๆ เครื่องรุ่นเก่าบางรุ่นไม่สามารถอ่านแผ่นชนิดนี้ได้

การแบ่งดีวีดีโดยยึดลักษณะของข้อมูลที่บันทึกเป็นเกณฑ์ได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ดีวีดีเพลง (DVD–Audio) เป็นดีวีดีที่ใช้ในอุตสาหกรรมเพลง สามารถใช้เป็นหนังสือเสียงและโปรแกรมเสียงพูดได้ มีสมรรถนะในการเล่นเสียงระบบสเตริโอได้นานกว่า 50 ชั่วโมง (จุะปะนีย์ พิทักษ์วงศ์, 2544) คุณภาพของเสียงดีกว่าซีดีเพลง

2. ดีวีดีภาพยนตร์ (DVD–Video) เป็นแผ่นบันทึกข้อมูลที่ใช้ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่สามารถบันทึกภาพยนตร์ที่มีความยาว 100 – 133 นาทีได้ในแผ่นเดียวทั้งเรื่อง สามารถบรรจุช่องสัญญาณเสียงได้ 8 ช่อง ใช้คำบรรยายได้ 32 ภาษา ทำให้เลือกรับฟังหรืออ่านภาษาที่

ต้องการได้ (ดิเรก วงษ์วานิช, 2547) เนื่องจากแผ่นดีวีดีมีความจุ 4.7 – 17.1 กิกะไบท์ ทำให้ผู้ผลิตสามารถใส่รายละเอียดต่างๆของภาพยนตร์ลงในแผ่นดีวีดีได้ครบถ้วน ทำให้ภาพยนตร์ดีวีดีมีคุณภาพของภาพ ความคมชัดและระบบเสียงที่สมจริง ดีวีดีแต่ละแผ่นที่ผลิตขึ้นมักจะมีระบบป้องกันการสำเนาโดยการเข้ารหัส การทำให้ภาพและเสียงผิดเพี้ยนไปจากเดิม หรือการกำหนดให้ใช้งานได้กับเครื่องอ่านที่ผลิตขึ้นสำหรับภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง

แผ่นดีวีดีภาพยนตร์เป็นแผ่นที่ใช้อ่านได้เพียงอย่างเดียว สามารถใช้กับเครื่องเล่นดีวีดีหรือเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีหน่วยขับและแผ่นวงจรเล่นวีดีโอที่สามารถเล่นแผ่นดีวีดีได้ เครื่องเล่นดีวีดีสามารถอ่านแผ่นซีดีได้ แต่เครื่องเล่นซีดีไม่สามารถอ่านแผ่นดีวีดีได้

3. ดีวีดีรอม (DVD–ROM) เป็นแผ่นบันทึกที่บันทึกข้อมูลระบบดิจิทัลได้ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพกราฟิก ภาพเลื่อนไหว ภาพยนตร์ และเสียง หรือบันทึกข้อมูลในลักษณะมัลติมีเดียได้เช่นเดียวกับซีดีรอม แต่จุข้อมูลได้มากกว่า ผู้ใช้สามารถอ่านข้อมูลที่บันทึกไว้เพียงอย่างเดียวโดยใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์

จำนวนสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด

ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีจำนวนสื่อโสตทัศน์แต่ละประเภทมีดังนี้

ประเภท	จำนวน
แถบบันทึกเสียง (Tape Cassette)	3,816 แผ่น
แถบวีดิทัศน์ (Video Cassette)	4,125 แผ่น
ซีดีรอม (CD-ROM)	5,813 แผ่น
แผ่นวีดิทัศน์ หรือวีซีดี (Video CD)	3064 แผ่น
แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล หรือ ดีวีดี (DVD)	144 แผ่น
แผ่นบันทึก (Diskette)	792 แผ่น
ภาพนิ่ง (Slide)	196 ชื่อเรื่อง
แผ่นโปร่งใส (Transparency)	12 ชื่อเรื่อง
ชุดการสอน (Kit)	8 ชื่อเรื่อง
รูปภาพ (Picture)	4 ชื่อเรื่อง

การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ในห้องสมุด

ห้องสมุดสถาบันการศึกษาในสหรัฐอเมริกามีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ.1968 โดยคณะกรรมการสื่อโสตทัศน์ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยในสหรัฐอเมริกา (ACRL Media Resources Committee, 2005) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดทำบรรทัดฐานเพื่อช่วยให้ห้องสมุดสามารถดำเนินการและพัฒนางานด้านสื่อโสตทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน แนวทางการดำเนินงานฉบับนี้ไม่ได้

พิมพ์เผยแพร่ เนื่องจากในขณะนั้นมีห้องสมุดสถาบันการศึกษาที่ดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์เพียง 2 – 3 แห่ง และบรรทัดฐานที่จัดทำขึ้นเป็นเอกสารที่มีเพียง 24 หน้า เมื่อสื่อโสตทัศน์มีการพัฒนารูปแบบจากเดิมซึ่งได้แก่ ภาพยนตร์ 16 มิลลิเมตร แถบบันทึกเสียงที่เป็นม้วน มาเป็นรูปแบบใหม่เช่นวีดีทัศน์ และแถบบันทึกเสียงแบบตลับ ตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้มีการปรับปรุงบรรทัดฐานด้านสื่อโสตทัศน์ขึ้นใหม่ในปี ค.ศ.1987 ซึ่งเป็นช่วงที่บรรณารักษ์เห็นความสำคัญของสื่อโสตทัศน์ที่มีต่อการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ทำให้ห้องสมุดสถาบันการศึกษามีการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์มากขึ้น ในช่วงปี ค.ศ.1987 – ค.ศ.1999 ถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีการปฏิรูปสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ เนื่องจากมีการพัฒนาสื่อโสตทัศน์อย่างรวดเร็วจากรูปแบบเดิมมาเป็นสื่อดิจิทัล เช่น ซีดี ดีวีดี ทั้งในรูปแบบสื่อประสมและสื่อประสมเชิงโต้ตอบ ซึ่งมีคุณสมบัติที่เด่นกว่า ทำให้บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานด้านสื่อโสตทัศน์ในห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศจำเป็นต้องศึกษาและติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อวางแผนขยายขอบเขตการดำเนินงานและบริการด้านสื่อโสตทัศน์ของห้องสมุดให้ครอบคลุมสื่อทุกรูปแบบรวมถึงสื่อดิจิทัล ในขณะเดียวกันยังมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินเนื้อหาของสื่อโสตทัศน์ที่มีอยู่เดิมเพื่อพิจารณาความจำเป็นสำหรับการปรับเปลี่ยนให้เป็นสื่อดิจิทัล เช่นการจัดเก็บข้อมูลจากแถบวีดิทัศน์ลงบนแผ่นวีดิทัศน์ ทำให้ต้องมีการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ฉบับ ค.ศ.1987 อีกครั้งหนึ่งในปี ค.ศ.1999 เพื่อให้การดำเนินงานและบริการสื่อโสตทัศน์ที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล คณะกรรมการด้านสื่อโสตทัศน์ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย (Association of College and Research Library) ในสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดบรรทัดฐานการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์สำหรับห้องสมุดสถาบันการศึกษาไว้ ซึ่งต้องมีการดำเนินงาน 6 ประการ ดังนี้

1. ห้องสมุดสถาบันการศึกษาทุกแห่งจะจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์ทุกประเภทและดำเนินการเพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงสื่อโสตทัศน์ได้สะดวกทั้งข้อมูลทางบรรณานุกรมและตัวสื่อโสตทัศน์

2. สื่อโสตทัศน์ทุกชิ้นจะต้องมีการวิเคราะห์ กำหนดหัวเรื่องและลงรายการบรรณานุกรมตามมาตรฐานสากล

3. ห้องสมุดสถาบันการศึกษาทุกแห่งจะจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการรวบรวมและให้บริการสื่อโสตทัศน์

4. หลักการบริหารจัดการที่ใช้กับทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์จะต้องนำมาประยุกต์ใช้กับสื่อโสตทัศน์ด้วย เช่น นโยบายและขั้นตอนการดำเนินงานจัดหา การคัดเลือก การใช้ทรัพยากรร่วมกัน

5. หลักการของการบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์จะต้องนำมาประยุกต์ใช้กับสื่อโสตทัศน์ด้วย

6. หลักการของบริการห้องสมุดที่ประยุกต์ใช้กับบริการอื่นๆของห้องสมุดต้องนำมาประยุกต์ใช้กับสื่อโสตทัศน์ด้วย เช่น บริการอ้างอิง ชุดการสอน

จากการดำเนินงานทั้ง 6 ประการ ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการด้านสื่อโสตทัศน์ของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดบรรทัดฐานสำหรับห้องสมุดสถาบันการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านสื่อโสตทัศน์ สรุปได้ดังนี้

1. **วัตถุประสงค์** บรรณารักษ์ต้องกำหนดให้งานด้านสื่อโสตทัศน์เป็นพันธกิจหนึ่งของงานห้องสมุด โดยระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของห้องสมุดอย่างชัดเจน

2. **การบริหาร** บรรทัดฐานด้านการบริหารงานสื่อโสตทัศน์มี 2 ข้อ ดังนี้

2.1 กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบงานด้านสื่อโสตทัศน์ไว้อย่างชัดเจนในโครงสร้างองค์การ เพื่อประสิทธิผลของการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์

2.2 บรรณารักษ์ที่ดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ของห้องสมุดควรจะกระตือรือร้นในการที่จะปฏิบัตงานร่วมกันหรือขอความร่วมมือกับบุคคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสื่อโสตทัศน์ของหน่วยงานอื่นๆในสถาบัน

3. **บุคลากร** บรรทัดฐานด้านบุคลากรมี 4 ข้อ ดังนี้

3.1 บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานด้านสื่อโสตทัศน์ควรมีความรู้ความชำนาญด้านสื่อโสตทัศน์โดยผ่านการเรียนวิชาการด้านสื่อโสตทัศน์หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานสื่อโสตทัศน์ในห้องสมุดสถาบันการศึกษา

3.2 บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานด้านสื่อโสตทัศน์ควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นสมาชิกหรือมีส่วนร่วมในสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสื่อโสตทัศน์

3.3 บรรณารักษ์ที่ปฏิบัติงานด้านสื่อโสตทัศน์ควรจะได้รับการพัฒนาความรู้ด้านสื่อโสตทัศน์อย่างต่อเนื่องโดยการเข้าร่วมการฝึกอบรม สัมมนา ทั้งนี้เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีการพัฒนาสื่อโสตทัศน์ใหม่ๆที่บรรณารักษ์จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้เพื่อประโยชน์ในการให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ใช้

3.4 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ปฏิบัติงานด้านสื่อโสตทัศน์ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความชำนาญและทักษะด้านสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์เพื่อช่วยเหลือและให้บริการผู้ใช้และควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. **งบประมาณ** บรรทัดฐานด้านงบประมาณมี 3 ข้อ ดังนี้

4.1 มีการกำหนดพันธกิจด้านสื่อโสตทัศน์ไว้ในแผนดำเนินงานและเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณห้องสมุด

4.2 จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดหาสื่อโสตทัศน์อย่างเพียงพอ ซึ่งอาจจะคำนวณจากปริมาณการใช้หรือคิดเป็นร้อยละของงบประมาณห้องสมุด

4.3 จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับจัดหาและบำรุงรักษาโสตทัศนูปกรณ์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นในการใช้สื่อโสตทัศน์

5. **บริการ** บรรทัดฐานด้านบริการมี 6 ข้อ ดังนี้

5.1 บริการสื่อโสตทัศน์ควรประกอบด้วยบริการต่างๆ นอกเหนือจากบริการยืมคืน เช่น บริการจอง บริการสำหรับผู้ใช้เป็นกลุ่ม บริการแนะนำการใช้สื่อโสตทัศน์

5.2 มีบริการยืมระหว่างห้องสมุดเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้และเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

5.3 มีบริการอ้างอิงสำหรับสื่อโสตทัศน์ที่มีลักษณะการใช้หรือที่มีวิธีการเข้าถึงโดยเฉพาะ เพื่อช่วยเหลือผู้ใช้ให้เข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้

5.4 โสตทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการเข้าถึงสารสนเทศในสื่อโสตทัศน์ควรได้รับการบำรุงรักษาและเตรียมให้อยู่ในลักษณะพร้อมใช้

5.5 มีการสอนการใช้สื่อโสตทัศน์เพื่อประโยชน์ในการค้นหาสารสนเทศสำหรับประกอบการเรียนการสอนและการวิจัย โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของการสอนการใช้ห้องสมุด

5.6 มีบริการช่วยเหลือผู้สอนในการใช้สื่อโสตทัศน์ประกอบการสอน เช่นเสนอรายชื่อสื่อโสตทัศน์ที่มีเนื้อหาตรงกับรายวิชา จัดเตรียมสื่อโสตทัศน์ที่ผู้สอนต้องการใช้ทบทวนเนื้อหาวิชาที่สอน

6. **การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์** บรรทัดฐานด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศมี 5 ข้อ ดังนี้

6.1 ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์หลากหลายรูปแบบ

6.2 มีการกำหนดนโยบายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์แยกจากนโยบายในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกและจัดหา ทั้งนี้เนื่องจากสื่อโสตทัศน์มีรูปแบบที่แตกต่างกัน

6.3 การพิจารณาคัดเลือกสื่อโสตทัศน์ควรเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา

6.4 การคัดออกสื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยและชำรุดควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ และจัดหามาแทนถ้ายังมีความจำเป็นต้องใช้ สำหรับสื่อโสตทัศน์ที่ชำรุดควรดำเนินการคัดออกอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้มีการนำมาใช้ ทั้งนี้เพราะหากมีการใช้สื่อโสตทัศน์ที่ชำรุดอาจทำความเสียหายแก่โสตทัศนูปรณ์ได้

6.5 บรรณารักษ์ควรพัฒนาขั้นตอนการการดำเนินงานสำหรับสื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีการใช้และล้าสมัย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีทำให้สื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์บางประเภทล้าสมัยหรือไม่คุ้มค่าต่อการบำรุงรักษา บรรณารักษ์จำเป็นต้องพิจารณาว่าควรดำเนินการอย่างไรกับสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์นั้นๆ จะแยกเก็บไว้ต่างหากหรือจัดเก็บเนื้อหาของสื่อโสตทัศน์ในรูปแบบใหม่ (Reformat) ทั้งนี้การจัดเก็บในรูปแบบใหม่ควรคำนึงถึงเรื่องลิขสิทธิ์ด้วย

7. **สิ่งอำนวยความสะดวก** บรรทัดฐานด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมี 3 ข้อดังนี้

7.1 สถานที่ ควรมีการจัดและเตรียมสถานที่สำหรับจัดเก็บและให้บริการสื่อโสตทัศน์อย่างเพียงพอ โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสื่อดิจิทัล และความจำเป็นที่ต้องใช้ข่ายงานคอมพิวเตอร์

2400

7.2 มีสถานที่ให้บริการเหมาะสมกับสภาพการใช้สื่อโสตทัศน์ ทั้งการใช้เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

7.3 มีสถานที่จัดเก็บที่เหมาะสมกับสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์แต่ละประเภท

8. **การลงรายการและการเข้าถึงรายการบรรณานุกรม** กำหนดบรรทัดฐานไว้ 4 ข้อ ดังนี้

8.1 มีการลงรายการบรรณานุกรมของสื่อโสตทัศน์เพื่อประโยชน์ของการเข้าถึงสารสนเทศเช่นเดียวกับทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ

8.2 การลงรายการบรรณานุกรมของสื่อโสตทัศน์ควรดำเนินการตามมาตรฐานสากล มีการกำหนดหัวเรื่อง คำระบุประเภท ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับระบบ และการวิเคราะห์หมวดหมู่

8.3 การจัดทำรายการบรรณานุกรมควรดำเนินการอย่างรวดเร็ว และลงรายการในระดับที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ เพื่อนำสื่อโสตทัศน์ออกบริการโดยไม่มีสื่อโสตทัศน์ที่รอการดำเนินการเป็นเวลานาน ซึ่งอาจทำให้ล้าสมัยได้

8.4 ข้อมูลในรายการบรรณานุกรมควรมีเพียงพอสำหรับที่จะใช้ในการพิจารณาเลือกสื่อโสตทัศน์ที่มีเนื้อหาตรงตามต้องการ

การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด

การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์เป็นพันธกิจหนึ่งของศูนย์สนเทศและหอสมุด ที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544 ดังจะเห็นได้จากนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์สนเทศและหอสมุดที่จะดำเนินการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดำเนินการวิเคราะห์ จัดเตรียมและอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท (รายงานประจำปี 2545, 2546) จากนโยบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าศูนย์สนเทศและหอสมุดไม่มีนโยบายที่จะผลิตสื่อโสตทัศน์ การดำเนินงานจึงประกอบด้วยการจัดหา การวิเคราะห์ การจัดเตรียมเพื่อให้บริการ บริการและการบำรุงรักษา โดยมีแผนกพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศรับผิดชอบงานจัดหาสื่อโสตทัศน์ ดำเนินการตามนโยบายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้สำหรับจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท เนื่องจากไม่มีการกำหนดนโยบายจัดหาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะ แผนกสื่อโสตทัศน์รับผิดชอบงานวิเคราะห์หมวดหมู่ กำหนดหัวเรื่อง ลงรายการบรรณานุกรม จัดเตรียมสื่อโสตทัศน์เพื่อนำออกบริการ บริการและบำรุงรักษาสื่อโสตทัศน์

ตามโครงสร้างของศูนย์สนเทศและหอสมุด แผนกสื่อโสตทัศน์เป็นแผนกหนึ่งในห้าแผนกของศูนย์สนเทศและหอสมุด ปัจจุบันแผนกสื่อโสตทัศน์มีบุคลากร 6 คน ดังนี้

หัวหน้าแผนก 1 คน วุฒิปริญญาตรีสาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา

บรรณารักษ์ 2 คน วุฒิปริญญาตรีสาขาบรรณารักษศาสตร์

เจ้าหน้าที่ 1 คน วุฒิปริญญาตรีมีประสบการณ์ด้านสื่อโสตทัศน์

พนักงาน 1 คน

บัณฑิตช่วยงาน 1 คน

การดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดประกอบด้วยงานหลัก 5 งาน ได้แก่ งานพิจารณาคัดเลือกสื่อโสตทัศน์ งานจัดหา งานวิเคราะห์ งานบริการและงานซ่อมบำรุง งานส่วนใหญ่ซึ่งได้แก่งานวิเคราะห์ งานบริการและงานซ่อมบำรุงเป็นงานในความรับผิดชอบของแผนกสื่อโสตทัศน์ ส่วนงานพิจารณาคัดเลือกสื่อโสตทัศน์และงานจัดหาเป็นงานในความรับผิดชอบของแผนกพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ดังปรากฏในผังขั้นตอนการดำเนินงานต่อไปนี้

แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
พิจารณาคัดเลือกสื่อโสตทัศน์	แผนกพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
ดำเนินการจัดหาสื่อโสตทัศน์	แผนกพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
วิเคราะห์และจัดเตรียมสื่อโสตทัศน์	แผนกสื่อโสตทัศน์
บริการสื่อโสตทัศน์	แผนกสื่อโสตทัศน์และแผนกบริการ
ซ่อมบำรุงสื่อโสตทัศน์	แผนกสื่อโสตทัศน์

1. พิจารณาคัดเลือกสื่อโสตทัศน์ ดำเนินการตามนโยบายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่กำหนดให้บรรณารักษ์ อาจารย์ นักศึกษาและผู้ใช้บริการศูนย์สนเทศและหอสมุดเป็นผู้เสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการ นอกจากนี้บรรณารักษ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานจัดหาและงานสื่อโสตทัศน์จะพิจารณาคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตร มีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและนันทนาการจากบัญชีรายชื่อที่ผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายทำขึ้นหรือจากรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศใหม่ที่ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศจัดทำเผยแพร่เพื่อเสนอให้อาจารย์หรือผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาคัดเลือกอีกทางหนึ่ง สำหรับรายชื่อสื่อโสต

ทัศน์ที่นักศึกษาและผู้ใช้บริการเป็นผู้คัดเลือกนั้น บรรณารักษ์จะเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม

2. ดำเนินการจัดหาสื่อโสตทัศน์ เป็นการดำเนินงานหลังจากที่มีการพิจารณาคัดเลือกสื่อโสตทัศน์แล้ว โดยบรรณารักษ์แผนกพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศจะดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 รวบรวมรายชื่อสื่อโสตทัศน์ที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกและต้องการดำเนินการจัดหา

2.2 ตรวจสอบข้อมูลทางบรรณานุกรม ราคาและแหล่งผลิตหรือจัดจำหน่ายเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาและขออนุมัติจัดหา

2.3 ตรวจสอบรายชื่อสื่อโสตทัศน์ที่ต้องการจัดหากับรายชื่อที่มีอยู่ในฐานข้อมูลเพื่อป้องกันการจัดหาซ้ำ สำหรับรายการที่ไม่ซ้ำและต้องการดำเนินการจัดหาจะบันทึกข้อมูลทางบรรณานุกรมและข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อในฐานข้อมูลในเขตข้อมูล 020 100 245 541 และ 583 ดังนี้

020 เลข ISBN

100 ผู้แต่ง

245 ชื่อเรื่อง \hคำระบุประเภทสื่อโสตทัศน์

541 ชื่อร้านที่ติดต่อสั่งซื้อ \h ราคา

583 ขั้นตอนดำเนินการ \h ชื่อผู้เสนอแนะ

สำหรับการลงรายการคำระบุประเภทนั้น ตามหลักเกณฑ์การลงรายการของ AACR2 (Anglo American Cataloguing Rules) เสนอทางเลือกในการใช้คำระบุประเภทไว้ 2 ทางเลือก (สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, 2543) ดังนี้

ทางเลือกที่ 1 ไม่ลงคำระบุประเภท ข้อดีของทางเลือกนี้คือสามารถรวมสื่อทุกประเภทไว้ในรายการบรรณานุกรมเดียวกัน เช่น หนังสือที่มีดีวีดีประกอบไม่จำเป็นต้องลงรายการบรรณานุกรมแยกระเบียนระหว่างหนังสือและดีวีดี ข้อด้อยคือผู้ใช้ต้องอ่านรายละเอียดทางกายภาพอื่นๆจึงจะทราบประเภทของสื่อ

ทางเลือกที่ 2 ลงคำระบุประเภทไว้ในวงเล็บเหลี่ยมต่อจากชื่อเรื่อง เพื่อบอกให้ผู้ใช้ทราบรูปแบบของสื่อโสตทัศน์ชิ้นนั้นๆ โดยลงไว้ในเขตข้อมูลย่อยของเขตข้อมูล 245 การลงรายการคำระบุประเภทภาษาอังกฤษใน AACR2 กำหนดให้ใช้อักษรตัวพิมพ์เล็ก และมีคำระบุประเภท 2 ชุด คือชุดที่ 1 ใช้ในสหราชอาณาจักร ส่วนชุดที่ 2 ใช้ในประเทศออสเตรเลีย แคนาดา และสหรัฐอเมริกา ข้อดีของทางเลือกนี้คือทำให้ผู้ใช้ทราบประเภทของสื่อซึ่งจะทำให้ผู้ใช้ตัดสินใจเลือกหรือไม่เลือกใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ค้นพบ ข้อเสียคือไม่มีคำระบุประเภทชุดใดที่เป็นที่ยอมรับอย่างสมบูรณ์จากผู้ใช้ คำบางคำอาจมีความหมายไม่ชัดเจน

คำระบุประเภทใน AACR2 (Anglo-American Cataloguing Rules, 1998) และคำระบุประเภทที่ใช้ในหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Fritz, Deborah A, 2004) มีดังนี้

คำระบุประเภทสื่อโสตทัศน์

AACR2 ชุดที่ 1	AACR2 ชุดที่ 2	หอสมุดรัฐสภาอเมริกัน
braille	activity card	electronic resource
cartographic material	art original	filmstrip
graphic	art reproduction	graphic
manuscript	braille	microform
microform	chart	motion picture
motion picture	computer file	slide
multimedia	diorama	sound recording
music	filmstrip	videorecording
object	flash card	
sound recording	game	
videorecording	globe	
	kit	
	manuscript	
	microscope slide	
	model	
	motion picture	
	music	
	picture	
	realai	
	slide	
	sound recording	
	technical drawing	
	text	
	toy	
	transparency	
	videorecording	

DPU

คำระบุประเภทสื่อโสตทัศน์ในห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศของประเทศไทยยังมีการใช้ที่แตกต่างกัน เช่น CD-ROM multimedia หอสมุดบางแห่งใช้ CD-ROM ในขณะที่บางแห่งใช้ multimedia บางแห่งใช้ CDM สำหรับศูนย์สนเทศและหอสมุดใช้ทางเลือกที่ 2 คือลงรายการคำระบุประเภทไว้ในวงเล็บเหลี่ยมต่อจากชื่อเรื่องในเขตข้อมูล 245 แต่การใช้เขตข้อมูลย่อยซึ่งได้แก่ \h ในฐานข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากหลักเกณฑ์การลงรายการสื่อโสตทัศน์ใน

ช่วงแรกๆจะระบุไว้ในวงเล็บต่อจากชื่อเรื่องโดยไม่ได้กำหนดให้เป็นเขตข้อมูลย่อยตามมาตรฐานการลงรายการในปัจจุบัน ทำให้การลงรายการคำระบุประเภทที่ปรากฏในฐานข้อมูลยังมีความแตกต่างกัน เช่น รายการบรรณานุกรมของแถบวีดิทัศน์ ภาพนิ่ง จะลงคำระบุประเภทต่อจากชื่อเรื่องโดยไม่มีสัญลักษณ์ของเขตข้อมูลย่อย (\h) นอกจากนี้คำระบุประเภทภาษาต่างประเทศบางคำใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่บางคำใช้อักษรตัวพิมพ์เล็กยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันและไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ของ AACR2 คำระบุประเภทที่ใช้ในฐานข้อมูลของศูนย์สนเทศและหอสมุดมีดังนี้

คำระบุประเภทสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด

ประเภทสื่อโสตทัศน์	คำระบุประเภท		ตัวอย่างในเขตข้อมูล 245
	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ	
แถบบันทึกเสียง (Tape Cassette)	แถบบันทึกเสียง	sound recording	245 วิธีการขายที่ได้ผล \h [แถบบันทึกเสียง]
แถบวีดิทัศน์ (Video Cassette)	วีดิทัศน์	videorecording	245 นวตกรรมนำส่งออก \h [วีดิทัศน์]
แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล หรือดีวีดี (Digital Videodisc หรือ DVD)	แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิตอล	Digital videodisc	245 อโดบี พรีเมียร์ โปร \h [แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิตอล]
ภาพนิ่ง (Slide)	สไลด์	slide	245 สรีรวิทยา \h [สไลด์]
แผนที่ (Map)	แผนที่	Map	245 แหล่งน้ำบาดาลและวิธีใช้แผนที่น้ำบาดาล \h [แผนที่]
แผ่นซีดีรอมวิชาการ (CD-ROM)	ซีดี-รอม	CD-ROM	245 75 ปีรัฐบุรุษ \h [ซีดีรอม]
แผ่นวีดิทัศน์ (Video CD หรือ Videodisc)	แผ่นวีดิทัศน์	Videodisc	245 โยคะกระชับหุ่น \h [แผ่นวีดิทัศน์]
ซีดีเพลง (Compact Disc -Audio หรือ CD-Audio)	ซีดี-รอม	CD-ROM	245 บันทึกของเวลา \h [ซีดีรอม]
ไมโครฟิลม์ (Microfilm)	ไมโครฟิลม์	Microfilm	245 ฐานเศรษฐกิจ \h [ไมโครฟิล์ม]
แผ่นบันทึก (Diskette)	แผ่นบันทึก	Diskette	245 Elementary survey sampling \h [Diskette]
รูปภาพ (Picture)	รูปภาพ	Picture	245 Living with art \h [picture]
แผ่นโปร่งใส (Transparency)	แผ่นโปร่งใส	Transparency	245 Oxford placement Test 1-2 \h [Transparency]

การลงรายการขั้นตอนการปฏิบัติงานในเขตข้อมูล 583 เพื่อประโยชน์ในการติดตามทรัพยากรสารสนเทศที่อยู่ระหว่างดำเนินการในกรณีที่มีผู้ใช้ต้องการทรัพยากรสารสนเทศชิ้นนั้นๆ สำหรับสื่อโสตทัศน์ที่ได้มาโดยไม่ได้จัดซื้อจะไม่ระบุขั้นตอนดำเนินการในส่วนนี้ ศูนย์สนเทศและหอสมุดใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกข้อมูลในเขตข้อมูล 583 มีดังนี้

a2 หมายถึง ยังไม่ได้ทำบันทึกขออนุมัติ

a3 หมายถึง ทำบันทึกขออนุมัติแล้ว

a4 หมายถึง ได้รับทรัพยากรสารสนเทศแล้ว

2.4 ขออนุมัติจัดซื้อ หลังจากบันทึกรายการของสื่อโสตทัศน์ที่ต้องการจัดหาในฐานข้อมูลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือทำบันทึกขออนุมัติงบประมาณสำหรับจัดซื้อตามรายชื่อและจำนวนในแบบฟอร์มขออนุมัติ พร้อมทั้งบันทึกรายการวันที่ขออนุมัติ เลขที่ขออนุมัติ และขั้นตอนดำเนินการเพิ่มเติมในเขตข้อมูล 541 555 และ 583 สำหรับจำนวนสื่อโสตทัศน์ที่จัดซื้อนั้น ตามนโยบายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกำหนดให้ซื้อชื่อเรื่องละ 1 ชิ้น โดยใช้งบประมาณร่วมกันกับงบประมาณในการจัดหาหนังสือ ไม่มีการแยกเป็นงบประมาณของสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะ

2.5 ติดต่อสั่งซื้อ หลังจากได้รับอนุมัติงบประมาณแล้ว ฝ่ายบริหารพัสดุจะเป็นผู้ติดต่อสั่งซื้อตามระเบียบปฏิบัติของมหาวิทยาลัย ในกรณีที่สื่อโสตทัศน์ไม่มีจำหน่ายจะดำเนินการขอรับบริจาคหรือขอทำสำเนา

2.6 ตรวจรับสื่อโสตทัศน์และลงทะเบียน หลังจากได้รับทรัพยากรสารสนเทศตามที่สั่งซื้อหรือขอรับบริจาคแล้ว จำเป็นต้องตรวจสอบความถูกต้องความเรียบร้อยก่อนการลงทะเบียน การลงทะเบียนสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดยังคงลงทะเบียนในสมุดทะเบียนโดยแยกตามประเภทของสื่อโสตทัศน์ ควบคู่กับบันทึกเลขทะเบียนในฐานข้อมูลเขตข้อมูล 950 รายการของสื่อโสตทัศน์ที่ลงทะเบียนในสมุดทะเบียนประกอบด้วยวันที่ ชื่อเรื่อง ผู้ผลิต จำนวน ราคา หมายเหตุ และเลขทะเบียนซึ่งประกอบด้วยสัญลักษณ์บอกประเภทและตัวเลขลำดับที่การได้มาของสื่อโสตทัศน์ชิ้นนั้นๆ เลขทะเบียนส่วนนี้จะถูกบันทึกลงในฐานข้อมูลเขตข้อมูล 099 สำหรับสื่อโสตทัศน์มีหนังสือประกอบและได้มาจากการจัดหาหนังสือนั้น ราคาที่บันทึกไว้ในสมุดทะเบียนจะเป็นราคาหนังสือและสื่อโสตทัศน์รวมกัน และในช่องหมายเหตุจะลงเลขทะเบียนของหนังสือไว้ด้วย ต่อจากนั้นจะบันทึกข้อมูลทางบรรณานุกรมโดยแยกระเบียนระหว่างสื่อโสตทัศน์และหนังสือ ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่จะซ้ำกัน เช่น ชื่อเรื่อง ราคา ข้อมูลเกี่ยวกับการสั่งซื้อ

ตัวอย่างการลงทะเบียนสื่อโสตทัศน์ในสมุดทะเบียน

วันที่	เลขทะเบียน	ชื่อเรื่อง	ผู้ผลิต	จำนวน	ราคา	หมายเหตุ
28/4/48	CD 4490	Sound for film and television	Focal Press	1	2,370	176540
	CD 4491	Digital zoology version 2.0	McGraw-Hill	1	1,702	176547

นอกจากจะบันทึกเลขทะเบียนในเขตข้อมูล 099 แล้ว ศูนย์สนเทศและหอสมุดยังบันทึกเลขทะเบียนของสื่อโสตทัศน์ในเขตข้อมูล 950 ด้วย เลขทะเบียนที่บันทึกในเขตข้อมูล 950 ประกอบด้วยสัญลักษณ์บอกประเภทและตัวเลขลำดับที่การได้มาของสื่อโสตทัศน์ชิ้นนั้นๆ โดยเติมเลข 0 เข้าไปข้างหน้าให้มีตัวเลขทั้งหมด 7 หลัก ยกเว้น VCD DVD และ DVDM ตัว

เลขหลักที่ 7 และหลักที่ 6 จะเป็น 01 02 และ 03 ตามลำดับ ดังตัวอย่าง CD 0004490 VCD 0100052 DVD 0200008 และ DVDM 0300002

3. งานวิเคราะห์หมวดหมู่ งานวิเคราะห์หมวดหมู่สื่อโสตทัศน์เป็นงานของแผนกสื่อโสตทัศน์ ซึ่งเป็นขั้นตอนต่อจากการลงทะเบียน มีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 วิเคราะห์หมวดหมู่ กำหนดเลขเรียกสื่อโสตทัศน์และหัวเรื่อง เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีระบบการจัดหมู่สื่อโสตทัศน์ที่เป็นมาตรฐาน หอสมุดบางแห่งใช้ระบบการจัดหมวดหมู่เช่นเดียวกับหนังสือ บางแห่งกำหนดสัญลักษณ์แทนสื่อโสตทัศน์แต่ละประเภท ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่มีการจัดหมวดหมู่สื่อโสตทัศน์ แต่จะกำหนดสัญลักษณ์แทน และสัญลักษณ์ของสื่อโสตทัศน์แต่ละประเภทที่กำหนดขึ้นยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับศูนย์สนเทศและหอสมุดกำหนดตัวอักษรภาษาอังกฤษเป็นสัญลักษณ์แทนสื่อโสตทัศน์แต่ละประเภท และใช้สัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นประกอบกับตัวเลขบอกลำดับที่การได้รับสื่อโสตทัศน์ชิ้นนั้นๆเป็นเลขเรียก (Call Number) ของสื่อโสตทัศน์แต่ละชิ้น ดังตัวอย่าง

ประเภทสื่อโสตทัศน์	สัญลักษณ์แทนหมวดหมู่	ตัวอย่างเลขเรียก (Call Number)
แถบบันทึกเสียงวิชาการ (Tape Cassette)	TC	TC 2323
แถบบันทึกเสียงบันเทิง (Tape Cassette)	TCM	TCM 570
แถบวีดิทัศน์วิชาการ (Video Cassette)	VC	VC 1255
แถบวีดิทัศน์บันเทิง (Video Cassette)	VCM	VCM 502
แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัลวิชาการ หรือดีวีดีวิชาการ (Digital Videodisc หรือ DVD)	DVD	DVD 58
แผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัลบันเทิง หรือดีวีดีบันเทิง (Digital Videodisc หรือ DVD)	DVDM	DVDM 10
ภาพนิ่ง (Slide)	SL	SL 12
แผนที่ (Map)	MAP	MAP 4
แผ่นซีดี-รอมวิชาการ (CD-ROM)	CD	CD 893
ซีดีเพลง (Compact Disc-Audio หรือ CD-Audio)	CDM	CDM 605
แผ่นวีดิทัศน์วิชาการ (Video CD หรือ Videodisc)	VCD	VCD 89
แผ่นวีดิทัศน์บันเทิง (Video CD หรือ Videodisc)	VCDM	VCDM 1002
ไมโครฟิลม์ Microfilm	MIC	MIC 438
แผ่นบันทึก (Diskette)	DISK	DISK 786
รูปภาพ (Picture)	PIC	PIC 4
แผ่นโปร่งใส (Transparency)	TP	TP 4

ส่วนการกำหนดหัวเรื่องนั้น ศูนย์สนเทศและหอสมุดใช้หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของคณะทำงานกลุ่มวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และ Library of Congress Subject Headings เป็นคู่มือ

3.2 . บันทึกข้อมูล หลังจากวิเคราะห์หมวดหมู่ กำหนดเลขเรียกสื่อโสตทัศน์และหัวเรื่องแล้ว ขั้นตอนต่อไปได้แก่บันทึกข้อมูลเพิ่มเติมจากขั้นตอนของงานจัดหา เช่น เขตข้อมูล 099 260 300 583 \c 650 ซึ่งเป็นเขตข้อมูลเลขเรียกสื่อโสตทัศน์ พิมพ์ลักษณ์ บรรณลักษณ์ วันที่ออกบริการและหัวเรื่อง ตามลำดับ สำหรับสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบจะระบุเลขเรียกหนังสือไว้ในเขตข้อมูล 300 ของระเบียนบรรณานุกรมสื่อโสตทัศน์และบันทึกเลขเรียกสื่อโสตทัศน์ในระเบียนบรรณานุกรมของหนังสือเขตข้อมูล 300 และ 534 ด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างรายการสื่อโสตทัศน์ที่บันทึกในฐานข้อมูล

020 0078290821

035 0098-25260

041 Eng

099 DVD 19

100 Willams, Mickey.

245 Microsoft visual C#.NET professional \h [Digital videodisc] \c
/ Mickey Williams

260 Redmans [WA] : \b Microsoft Press, \c 2002

300 1 disc + \e Handbook (005.268 \b W725m) + 1 DVD [DVD No.19]

500 English language

541 2,700 Baht

556 IT

562 \e 1 disc

583 \c NN D28 M02 Y47

650 Microsoft Visual C#.

650 C# [Computer program language]

950 DVD 0200019

3.3 จัดเตรียมเพื่อออกบริการ เนื่องจากสื่อโสตทัศน์แต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน การจัดเตรียมเพื่อออกบริการจึงมีรายละเอียดแตกต่างกัน วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานขั้นตอนนี้ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการบริการทั้งสำหรับผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการสื่อโสตทัศน์ งานหลักๆจึงประกอบด้วยการพิมพ์บาร์โค้ด พิมพ์สัน พิมพ์บัตรผู้ยืม พร้อมทั้งเปลี่ยนสถานภาพ (Status) ของสื่อโสตทัศน์ในฐานข้อมูลเพื่อแจ้งให้ผู้ใช้ทราบว่าสื่อโสตทัศน์ชิ้นนั้นๆ ออกบริการแล้ว ต่อจากนั้นนำสื่อโสตทัศน์ที่เตรียมเรียบร้อยแล้วจัดเรียงบนชั้นเปิดแยกตามประเภท แต่ละประเภทจัดเรียงตามลำดับเลขทะเบียน

4. บริการ งานบริการสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดส่วนใหญ่เป็นงานในความรับผิดชอบของแผนกสื่อโสตทัศน์ซึ่งให้บริการทั้งสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ ยกเว้นสื่อโสตทัศน์ประเภทซีดีหรือดีวีดีที่มีเนื้อหาในลักษณะเดียวกับหนังสืออ้างอิงหรือมีขั้นตอนการใช้ที่ยุ่งยากซึ่งไม่อนุญาตให้ยืมออกจะอยู่ในความรับผิดชอบของแผนกบริการ ผู้ใช้บริการต้องติดต่อขอใช้ที่เคาน์เตอร์บริการสารสนเทศ บริการสื่อโสตทัศน์ประกอบด้วยบริการต่างดังนี้

4.1 บริการยืม-คืนสื่อโสตทัศน์ ศูนย์สนเทศและหอสมุดจัดเก็บสื่อโสตทัศน์ในลักษณะชั้นเปิด ผู้ใช้สามารถหยิบสื่อโสตทัศน์ที่ต้องการได้ด้วยตนเอง สื่อโสตทัศน์บางประเภทให้ยืมกลับบ้านได้ บางประเภทให้ใช้เฉพาะในศูนย์สนเทศและหอสมุด

4.2 บริการห้องโสตทัศน์ เป็นบริการที่ให้ผู้ใช้เข้ามาใช้สื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ในห้องที่จัดเตรียมไว้ให้บริการ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ห้องโสตทัศน์ที่จัดไว้ให้บริการมี 3 ห้องดังนี้

ห้องโสตทัศน์ 1 เป็นห้องขนาดใหญ่จุผู้ใช้บริการได้ 84 คน มีโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นวีซีดี เครื่องเล่นดีวีดี เครื่องฉายสไลด์ เครื่อง Visual Presenter และ Video Projector พร้อมจอฉายที่สามารถใช้สื่อโสตทัศน์สนับสนุนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมทางวิชาการ และฉายภาพยนตร์ แผนกสื่อโสตทัศน์ใช้ห้องโสตทัศน์ 1 จัดฉายภาพยนตร์บันเทิงเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้บริการทุกวันเสาร์ เวลา 13.00 – 16.30 น.

ห้องโสตทัศน์ 2 เป็นห้องที่จัดไว้สำหรับผู้ใช้บริการที่ต้องการศึกษาค้นคว้าจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ที่เกี่ยวเนื่องกับวิชาที่ศึกษาในชั้นเรียนหรือเรียนรู้และทดลองใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง โดยให้บริการเป็นรายบุคคล โสตทัศนูปกรณ์ที่ให้บริการในห้องนี้ได้แก่ คอมพิวเตอร์

ห้องโสตทัศน์ 3 เป็นห้องที่จัดไว้สำหรับผู้ใช้บริการที่ต้องการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นกลุ่มย่อยตั้งแต่ 3 – 10 คน โสตทัศนูปกรณ์ที่ให้บริการในห้องนี้ได้แก่ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นดีวีดี วีซีดี คอมพิวเตอร์ และ เครื่อง Visual Presenter

4.3 บริการซีดีและวีดิโอออนดีมานด์ (CD & Video on Demand) คำว่า “Video on Demand” ตามศัพท์คอมพิวเตอร์ของราชบัณฑิตย์สถานเรียกบริการนี้ว่า “วีดิทัศน์ตามคำขอ (วีโอดี)” เป็นบริการที่ผู้ใช้สามารถเลือกรายการเพื่อการศึกษาและความบันเทิงจากสื่อประเภท Multimedia ที่จัดเก็บไว้ใน Video Server ซึ่งเป็นคอมพิวเตอร์แม่ข่ายได้ด้วยตนเอง จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จัดไว้ให้บริการ ขณะนี้มีคอมพิวเตอร์พร้อมหูฟังจัดไว้ให้บริการจำนวน 10 เครื่อง

4.4 บริการโทรทัศน์ตามสาย เป็นบริการที่จัดไว้สำหรับผู้ที่ต้องการชมรายการโทรทัศน์จาก UBC และสถานีโทรทัศน์ต่างๆ โดยจัดเครื่องรับโทรทัศน์ไว้ให้บริการ 2 เครื่อง เครื่องหนึ่งผู้ใช้สามารถเลือกชมรายการที่ต้องการได้ด้วยตนเอง อีกเครื่องหนึ่งสำหรับผู้ที่ต้องการชมรายการตามตารางที่แผนกสื่อโสตทัศน์กำหนดไว้

4.5 บริการโสตทัศนูปกรณ์ เป็นบริการที่จัดไว้เพื่อให้ผู้ที่ต้องการใช้สื่อโสตทัศน์ในศูนย์สนเทศและหอสมุด โสตทัศนูปกรณ์ที่ให้บริการได้แก่ เครื่องเล่นวิทยุเทปและซีดีเพลง 15

เครื่อง เครื่องเล่นดีวีดี 4 เครื่อง เครื่องเล่นวีซีดี 16 เครื่อง เครื่องเล่นวีดิทัศน์ 4 เครื่อง และเครื่องฉายสไลด์ 1 เครื่อง

4.6 บริการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น แนะนำสื่อโสตทัศน์ใหม่ แนะนำการใช้สื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์

5. งานซ่อมบำรุงสื่อโสตทัศน์ สื่อโสตทัศน์ที่ผู้ให้บริการพบว่าชำรุด เสียหาย หรือได้รับแจ้งจากผู้ใช้ว่าชำรุดเสียหาย เจ้าหน้าที่จะดำเนินการซ่อมบำรุงตามลักษณะความเสียหาย ในกรณีไม่ที่สามารถดำเนินการซ่อมบำรุงได้และเป็นสื่อโสตทัศน์ที่ยังมีความต้องการใช้จะดำเนินการจัดหามาทดแทน ส่วนสื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยไม่สามารถจัดหาโสตทัศนูปกรณ์เพื่อให้บริการได้ แต่เนื้อหามีความสำคัญ หรือยังมีความต้องการใช้จะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย เช่น แถบวีดีทัศน์จะดำเนินการแปลงไฟล์ข้อมูลและบันทึกในลงบนแผ่นวีซีดีแทน ขณะนี้ศูนย์สนเทศและหอสมุดกำลังดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากแถบวีดิทัศน์โดยการแปลงเป็นไฟล์วีดิโอซีดีเพื่อบันทึกลงแผ่นซีดี และจะดำเนินการกับแถบบันทึกเสียงต่อไป

การดูแลรักษาและซ่อมบำรุงแผ่นซีดี ปฏิบัติดังนี้ (วีระศักดิ์ เชิงเชาว์, 2548)

การทำความสะอาด ใช้ผ้านุ่นๆชุบน้ำและน้ำยาล้างจานเช็ดจากศูนย์กลางไปที่ขอบแผ่นในทิศทางจากด้านในไปด้านนอก แล้วเช็ดให้แห้งด้วยผ้าสำลี

การซ่อมรอยขีดข่วนบนแผ่นซีดี รอยขีดข่วนที่เกิดบนด้านใสหรือด้านที่เล่นซีดี เกิดจากการวางแผ่นซีดีโดยเอาด้านใสวางกับพื้น ทำให้แผ่นซีดีถูกับพื้นที่ไม่เรียบและเกิดเป็นรอย ซึ่งสามารถขัดออกได้โดยใช้น้ำยาขัดแผ่นพลาสติก น้ำยาขัดโลหะหรือยาสีฟัน ถ้ารอยขีดข่วนมีขนาดใหญ่ให้ใช้ขี้ผึ้งขัดสีรถยนต์ ขี้ผึ้งขัดเฟอร์นิเจอร์หรือยาขัดโลหะที่มีคุณสมบัติคล้ายกับขี้ผึ้งขัดที่รอยขีดข่วน

เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดกับบรรทัดฐานการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์สำหรับห้องสมุดสถาบันการศึกษาที่สมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยในสหรัฐอเมริกา ฉบับปรับปรุงและเผยแพร่เมื่อปี ค.ศ.1999 พบว่าศูนย์สนเทศและหอสมุดมีการดำเนินการตามบรรทัดฐานทั้ง 8 ด้าน ได้แก่วัตถุประสงค์ การบริหาร บุคลากร งบประมาณ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และการลงรายการและเข้าถึงรายการบรรณานุกรม มีเพียงบางเรื่องในบางด้านที่ศูนย์สนเทศและหอสมุดยังไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่สมบูรณ์ ซึ่งได้แก่ สถานที่จัดเก็บสื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีการใช้หรือล้าสมัย กำหนดนโยบายพัฒนาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะไม่รวมกับสื่อสิ่งพิมพ์ การวิเคราะห์หมวดหมู่และการใช้คำระบุประเภทของสื่อโสตทัศน์ ตามที่ปรากฏในภาคผนวก ก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์มีดังนี้

ประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540) ศึกษาการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า

นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการทำรายงานและภาคนิพนธ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ได้แก่ แผนที่และแผ่นโปร่งใส แต่ต้องการวีดิทัศน์และซีดีรอมในระดับมาก

วิภาภรณ์ บำรุงจิตต์ (2542) ศึกษาการใช้สารนิเทศในด้านจุดมุ่งหมายของการใช้ สภาพการใช้ ทักษะทางสารนิเทศ การประเมินค่าการใช้สารนิเทศ และปัญหาในการใช้สารนิเทศ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่ผ่านการเรียนวิชา"การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด" จำนวน 366 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่นำทักษะทางสารนิเทศที่มีอยู่ใช้ค้นหาสารนิเทศจากวารสารวิชาการภาษาไทย หนังสือวิชาการภาษาไทย วีดิทัศน์และสารนิเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์มาใช้ประโยชน์ได้ตรงกับความต้องการในระดับมาก มีปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลางในเรื่องไม่มีสารนิเทศที่ต้องการบันทึกในรูปแบบสื่อโสตทัศน์ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์และฐานข้อมูลซีดีรอม นักศึกษาต่างคณะ ต่างระดับชั้นการศึกษาและมีประสบการณ์ในการใช้สารนิเทศต่างกันมีปัญหาในการใช้สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไม่แตกต่างกัน

ศิริพร เรืองสินชัยวานิช (2545) ศึกษาการใช้สารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาในห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย แจกแบบสอบถามให้ประชากร คืออาจารย์ทั้งหมด 38 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 30 ฉบับ และกลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษา 228 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 190 ฉบับ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ใช้วีดิทัศน์เพื่อเตรียมการสอนร้อยละ 63.64 ใช้ซีดีรอมเพื่อผลิตผลงานทางวิชาการร้อยละ 63.64 ใช้เทปบันทึกเสียงเพื่อติดตามข่าวสารและเพิ่มพูนความรู้ร้อยละ 100.00 ส่วนนักศึกษาใช้ซีดีรอมเพื่อศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนตามหลักสูตรร้อยละ 80.00 ใช้เทปบันทึกเสียงเพื่อติดตามข่าวสารและเพิ่มพูนความรู้ร้อยละ 86.05 ด้านปริมาณการใช้พบว่าอาจารย์และนักศึกษาใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง ใช้สื่อไม่ตีพิมพ์ในระดับน้อย

สมทรง เจ๊ะดาโอ๊ะ (2536) ศึกษาการใช้โสตทัศนวัสดุของอาจารย์ข้าราชการและนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้รับแบบสอบถามคืนจากอาจารย์และข้าราชการ 124 ชุด จากนักศึกษา 280 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.85 และ 94.25 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่ามีอาจารย์และข้าราชการที่ไม่เคยเข้าใช้บริการโสตทัศนวัสดุเลยร้อยละ 10.50 อาจารย์และข้าราชการส่วนใหญ่คือร้อยละ 27.40 มีความถี่ของการเข้าใช้บริการสื่อโสตทัศน์หลายเดือนต่อครั้ง ร้อยละ 47.60 ใช้เพื่อหาความรู้ใหม่ๆ เข้าใช้เฉพาะเวลาที่ต้องการค้นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ใช้บริการยืมคืนมากที่สุด ใช้โสตทัศนวัสดุประเภทแถบวีดิทัศน์มากที่สุด สภาพปัจจุบันที่อาจารย์และข้าราชการเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุดได้แก่ จำนวนโสตทัศนวัสดุที่ให้ยืมแต่ละครั้ง (2 ชื่อเรื่อง) ส่วนนักศึกษาพบว่าไม่เคยเข้าใช้บริการโสตทัศนวัสดุร้อยละ 5.7 นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใช้บริการหลายเดือนต่อครั้ง ใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด เข้าใช้เฉพาะเวลาที่ต้องการค้นเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ใช้โสตทัศนวัสดุประเภทแถบวีดิทัศน์มากที่สุด แต่ยังอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกับ สไลด์และเทปบันทึกเสียง ใช้โสตทัศนวัสดุประเภทอื่นๆใช้ในระดับน้อยมาก

สุฌาณี ตั้งคำ (2543) ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานซีดีรอมในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 126 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบและปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการวิจัย สอบถามจากบรรณารักษ์ 126 คน ผลการวิจัยด้านสภาพทั่วไปพบว่า ห้องสมุดที่มีซีดีรอมส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดของโรงเรียนที่มีห้องเรียนตั้งแต่ 5 ห้องขึ้นไป มีบรรณารักษ์ 1 คน บุคลากรช่วยงานห้องสมุดส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่ 1 คน นักเรียนช่วยงาน 1 – 30 คน มีบรรณารักษ์รับผิดชอบดำเนินงานซีดีรอม 1 คน ไม่มีบุคลากรช่วยงานอื่นๆ ห้องสมุดส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณในการดำเนินงานซีดีรอม 20,000 บาทต่อปี และได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากสมาคมผู้ปกครองและครูมากกว่าจากหน่วยงานอื่น ผลการวิจัยด้านสภาพการดำเนินงานพบว่า ด้านการบริหารห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่มีนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน ด้านการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ซื้ออุปกรณ์มาปรับปรุงเครื่องที่มีอยู่เดิม ส่วนแผ่นซีดีรอมจัดหาหลายวิธี ได้แก่ ซื้อ ขอบริจาค ผลิตเอง และทำสำเนา แต่วิธีที่ใช้มากที่สุดคือพิจารณาคัดเลือกและจัดซื้อโดยบรรณารักษ์ บางครั้งพิจารณาคัดเลือกร่วมกับผู้สอน ซีดีรอมที่จัดหามาไว้บริการต้องมีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ส่วนการเตรียมแผ่นซีดีรอมก่อนออกบริการนั้น ห้องสมุดส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดหมู่แต่ทำรายการชื่อเรื่องไว้เป็นรูปเล่มเพื่อสะดวกในการค้นหา ห้องสมุดส่วนใหญ่มีคอมพิวเตอร์ 2-5 เครื่อง มีเครื่องพิมพ์ 1 เครื่อง มีแผ่นซีดีรอม 100 แผ่นขึ้นไป เป็นซีดีรอมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสารคดีและเกร็ดความรู้มากที่สุด สถานที่ให้บริการส่วนใหญ่จัดเป็นมุมหนึ่งในห้องสมุด ผลการวิจัยด้านปัญหาพบว่า ประสบปัญหาในระดับมากเรื่องขาดแคลนบุคลากร งบประมาณไม่เพียงพอ ซีดีมีเนื้อหาเพียงบางสาขาวิชาไม่ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร เครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อยและล้าสมัย อาจารย์ผู้สอนขาดความกระตือรือร้นในการนำซีดีรอมไปใช้ประกอบการสอน และผู้ใช้ขาดความระมัดระวังในการใช้ซีดีรอม เมื่อปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานพบว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาคมีปัญหาการดำเนินงานซีดีรอมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าโรงเรียนในส่วนภูมิภาคมีปัญหาการดำเนินงานซีดีรอมด้านงานเทคนิคมากกว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เหลาทอง สุริยะ (2543) ศึกษาการใช้สารนิเทศของอาจารย์คณะสัตวแพทย์ศาสตร์มหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยด้านรูปแบบสารนิเทศที่ใช้พบว่า อาจารย์ใช้สารนิเทศในรูปของสิ่งตีพิมพ์ โสตทัศนวัสดุและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง ด้านปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาสารนิเทศพบว่าหนังสือและโสตทัศน์วัสดุในสาขาวิชาที่ต้องการมีน้อยและล้าสมัย ซีดีรอมเฉพาะสาขาวิชาที่ต้องการมีน้อย

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีขั้นตอนการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดมีการศึกษาและขั้นตอนดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์
2. ศึกษาการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด
3. กำหนดข้อมูลที่ต้องการศึกษาการใช้สื่อโสตทัศน์ เพื่อออกแบบแบบบันทึกรายการสื่อโสตทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย เลขเรียกสื่อโสตทัศน์ ประเภท ภาษา ปีที่ออกบริการตามที่ปรากฏในฐานข้อมูล ความถี่ ลักษณะการใช้ ลักษณะการยืม และหมวดหมู่
4. ออกแบบแบบบันทึกข้อมูล
5. กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลดังนี้

5.1 ประเภทของสื่อโสตทัศน์ กำหนดสัญลักษณ์ดังนี้

ซีดี ใช้เลข 1 เป็นสัญลักษณ์

วีซีดี ใช้เลข 2 เป็นสัญลักษณ์

ดีวีดี ใช้เลข 3 เป็นสัญลักษณ์

5.2 ภาษาของสารสนเทศที่บันทึกในสื่อโสตทัศน์ กำหนดสัญลักษณ์ดังนี้

ภาษาไทย ใช้เลข 1 เป็นสัญลักษณ์

ภาษาต่างประเทศ ใช้เลข 2 เป็นสัญลักษณ์

5.3 ปีที่ออกบริการตามที่ปรากฏในฐานข้อมูล กำหนดสัญลักษณ์ดังนี้

ปี พ.ศ.2544 ใช้เลข 1 เป็นสัญลักษณ์

ปี พ.ศ.2545 ใช้เลข 2 เป็นสัญลักษณ์

ปี พ.ศ.2546 ใช้เลข 3 เป็นสัญลักษณ์

ปี พ.ศ.2547 ใช้เลข 4 เป็นสัญลักษณ์

ปี พ.ศ.2548 ใช้เลข 5 เป็นสัญลักษณ์

5.4 ลักษณะการใช้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

มีหนังสือประกอบ ใช้เลข 1 เป็นสัญลักษณ์

ไม่มีหนังสือประกอบ ใช้เลข 2 เป็นสัญลักษณ์

5.5 ลักษณะการยืม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ยืมออกได้ ใช้เลข 1 เป็นสัญลักษณ์

ยืมออกไม่ได้ ใช้เลข 2 เป็นสัญลักษณ์

5.6 หมวดหมู่ แบ่งเป็น 10 หมวดตามระบบการจัดหมู่แบบทศนิยมของดิวอี้ ดังนี้

หมวด 000 ใช้เลข 0 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 100 ใช้เลข 1 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 200 ใช้เลข 2 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 300 ใช้เลข 3 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 400 ใช้เลข 4 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 500 ใช้เลข 5 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 600 ใช้เลข 6 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 700 ใช้เลข 7 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 800 ใช้เลข 8 เป็นสัญลักษณ์

หมวด 900 ใช้เลข 9 เป็นสัญลักษณ์

6. ทดลองใช้แบบบันทึกข้อมูลและปรับปรุงแบบบันทึกข้อมูล

7. เก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลการใช้สื่อโสตทัศน์ตามที่กำหนดไว้ โดยใช้เลขเรียกสื่อโสตทัศน์แต่ละชิ้นเป็นคำค้น ทำการสืบค้นจากฐานข้อมูลของศูนย์สนเทศและหอสมุด

8. วิเคราะห์หมวดหมู่สื่อโสตทัศน์ที่สืบค้นได้ตามระบบทศนิยมของดิวอี้ โดยพิจารณาจากหัวเรื่องหากมีหลายหัวเรื่องหลายหมวดหมู่จะพิจารณาตามเนื้อหาแรกที่กำหนดไว้ในฐานข้อมูล พร้อมบันทึกสัญลักษณ์ในแบบบันทึกข้อมูล

9. วิเคราะห์การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด

10. วิเคราะห์ข้อมูลการใช้สื่อโสตทัศน์โดยใช้โปรแกรม SPSS

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ซีดี วีซีดี และ ดีวีดี ที่มีเนื้อหาด้านวิชาการหรือสารคดี รวม 4,689 แผ่น ประกอบด้วย ซีดี 4,168 แผ่น วีซีดี 465 แผ่น และ ดีวีดี 56 แผ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลซึ่งประกอบด้วย ลำดับที่ เลขเรียก ประเภท ภาษา ปีที่ออกบริการ ความถี่ ลักษณะการใช้ ลักษณะการยืม และหมวดหมู่ ดังตัวอย่าง

ลำดับที่	เลขเรียก	ประเภท	ภาษา	ปีที่ออกบริการ	ความถี่	ลักษณะการใช้	ลักษณะการยืม	หมวดหมู่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อโสตทัศน์ดำเนินการดังนี้

1. สืบค้นรายการสื่อโสตทัศน์แต่ละประเภทจากฐานข้อมูลของศูนย์สนเทศและหอสมุด ทีละรายการ โดยใช้เลขทะเบียนเป็นคำค้น ตั้งแต่ CD 1, VCD 1, และ DVD 1 เป็นต้นไป

2. ตรวจสอบรายการที่สืบค้นได้เพื่อพิจารณาประเภท ภาษา ลักษณะการใช้ ลักษณะการยืม ปีที่ออกบริการ ความถี่จากหน้าจอ MARC BIBLIOGRAPHIC RECORD ดังตัวอย่างในหน้า 19 และหน้าจอ Copy Description ดังตัวอย่างด้านล่างนี้ พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูล สำหรับสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบจะตรวจสอบความถูกต้องของการเชื่อมโยงระหว่างสื่อโสตทัศน์และหนังสือด้วย ในกรณีที่พบว่ามีข้อผิดพลาดหรือไม่สมบูรณ์จะประสานงานกับแผนกสื่อโสตทัศน์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและดำเนินการแก้ไข

Current Screen: Copy Description

Last Command: CD 579

CALL NO: CD 579

MAIN TITLE: The internet marketing plan [CD-ROM]

1. ITEM NUMBER: 1001000579 7. UNITS:
2. COPY NUMBER: 1 8. PRICE:
3. LOAN PERIOD: 120 9. LOCATION: Audio Visuals Fl.5
4. CIRC. COUNT: 0 10. TEMP. AT:
5. ENTRY DATE: 18Feb02 11. LAST CHECKED IN: 18Feb02
6. ITEM CLASS: 4 12. CIRCULATION COUNT SINCE 18Feb02: 0

------> Available

3. วิเคราะห์หมวดหมู่ตามระบบทศนิยมของดิวอี้ โดยพิจารณาจากหัวเรื่องที่ปรากฏในเขตข้อมูล 650 พร้อมบันทึกสัญลักษณ์ตามที่กำหนดไว้ในแบบบันทึกรายการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์โดยเปรียบเทียบการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดกับบรรทัดฐานการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของคณะกรรมการสื่อโสตทัศน์ สมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยในสหรัฐอเมริกา

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์โดยหาค่าร้อยละ จำแนกตามประเภท ภาษา ลักษณะการใช้ ลักษณะการยืม และหมวดหมู่ โดยใช้โปรแกรม SPSS

3.วิเคราะห์ข้อมูลด้านความถี่ของการใช้โดยหาความถี่เฉลี่ย จำแนกตามประเภท ภาษา ลักษณะการใช้ ลักษณะการยืม และหมวดหมู่ โดยใช้โปรแกรม SPSS

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนสื่อโสตทัศน์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนสื่อโสตทัศน์ ประกอบด้วยตารางที่ 1 – ตารางที่

ตารางที่ 1 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามปีที่ออกบริการ

ปีที่ออกบริการ	ซีดี		ดีวีดี		วีซีดี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พ.ศ.2544	911	96.50	2	0.21	31	3.28	944	20.13
พ.ศ.2545	598	89.25	10	1.49	62	9.25	670	14.29
พ.ศ.2546	1,296	94.60	5	0.36	69	5.04	1,370	29.22
พ.ศ.2547	1,110	79.51	25	1.79	261	18.7	1,396	29.77
พ.ศ.2548*	253	81.88	14	4.53	42	13.59	309	6.56
รวม	**4,168**	**88.89**	**56**	**1.19**	**465**	**9.92**	**4,689**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ 4,689 แผ่น เป็นซีดีมากที่สุด 4,168 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาได้แก่ ดีวีดี และ วีซีดี จำนวน 56 และ 465 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 1.19 และ 9.92 ตามลำดับ เป็นสื่อโสตทัศน์ที่ออกบริการในปี พ.ศ.2547 มากที่สุด 1,396 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 29.77 รองลงมาได้แก่สื่อโสตทัศน์ที่ออกบริการในปี พ.ศ.2546 จำนวน 1,370 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 29.22

*หมายเหตุ จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ออกบริการในปี พ.ศ.2548 เป็นจำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ออกบริการเฉพาะ 4 เดือนแรกของปี คือเดือนมกราคม – เมษายน 2548

ตารางที่ 2 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา

ประเภท	ภาษาไทย		ภาษาต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	1,443	34.62	2,725	65.38	4,168	88.89
ดีวีดี	10	17.86	46	82.14	56	1.19
วีซีดี	436	93.76	29	6.24	465	9.92
รวม	**1,889**	**40.29**	**2,800**	**59.71**	**4,689**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ 4,689 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,889 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 2,800 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 40.29 และ 59.71 ตามลำดับ เป็นซีดี 4,168 แผ่น ดีวีดี 56 แผ่น และ วีซีดี 465 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 88.89 1.19 และ 9.92 ตามลำดับ

ซีดีจำนวน 4,168 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,443 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 2,725 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 34.62 และ 65.38 ตามลำดับ

ดีวีดีจำนวน 56 แผ่น เป็นภาษาไทย 10 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 46 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 17.86 และ 82.14 ตามลำดับ

วีซีดีจำนวน 465 แผ่น เป็นภาษาไทย 436 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 29 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 93.76 และ 6.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกประเภทตามลักษณะการยืม

ประเภท	ยืมได้		ยืมไม่ได้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	3,164	75.91	1,004	24.09	4,168	100.00
ดีวีดี	49	87.50	7	12.50	56	100.00
วีซีดี	465	100.00	0	0.00	465	100.00
รวม	**3,678**	**78.44**	**1,011**	**21.56**	**4,689**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ 4,689 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 3,678 แผ่น ยืมกไม่ได้ 1,011 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 78.44 และ 21.56 ตามลำดับ

ซีดีจำนวน 4,168 แผ่น ยืมได้ 3,164 แผ่น ยืมออกไม่ได้ 1,004 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 75.91 และ 24.09 ตามลำดับ

ดีวีดีจำนวน 56 แผ่น ยืมได้ 49 แผ่น ยืมออกไม่ได้ 7 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 87.50 และ 12.50 ตามลำดับ

วีซีดีจำนวน 465 แผ่น ยืมได้ทั้ง 465 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4 จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้จำแนกตามประเภทและภาษา

ประเภท	ภาษาไทย		ภาษาต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	1,272	40.20	1,892	59.80	3,164	86.03
ดีวีดี	10	20.41	39	79.59	49	1.33
วีซีดี	436	93.76	29	6.24	465	12.64
รวม	**1,718**	**46.71**	**1,960**	**53.29**	**3,678**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 3,678 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,718 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,960 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 46.71 และ 53.29 ตามลำดับ เป็นซีดี 3,164 แผ่น วีซีดี 465 แผ่นดีวีดี 49 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 86.03 12.64 และ 1.33 ตามลำดับ

ซีดีที่ยืมได้ 3,164 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,272 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,892 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 40.20 และ 59.80 ตามลำดับ

ดีวีดีที่ยืมได้ 49 แผ่น เป็นภาษาไทย 10 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 39 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 20.41 และ 79.59 ตามลำดับ

วีซีดีที่ยืมได้ 465 แผ่น เป็นภาษาไทย 436 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 29 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 93.76 และ 6.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมไม่ได้จำแนกประเภทตามภาษา

ประเภท	ภาษาไทย		ภาษาต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	171	17.03	833	82.97	1,004	99.31
ดีวีดี	0	0.00	7	100.00	7	0.69
วีซีดี	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	**171**	**16.91**	**840**	**83.09**	**1,011**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมไม่ได้ 1,011 แผ่น เป็นภาษาไทย 171 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 840 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 16.91 และ 83.09 ตามลำดับ เป็นซีดี 1,004 แผ่น ดีวีดี 7 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 99.31 และ 0.69 ตามลำดับ

ซีดีที่ยืมไม่ได้ 1,004 แผ่น เป็นภาษาไทย 171 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 833 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 17.03 และ 82.97 ตามลำดับ

ดีวีดีที่ยืมไม่ได้ 7 แผ่น เป็นภาษาต่างประเทศทั้ง 7 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00

วีซีดีที่ยืมไม่ได้ 0 แผ่น

ตารางที่ 6 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้

ประเภท	มีหนังสือประกอบ		ไม่มีหนังสือประกอบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	2,051	49.21	2,117	50.79	4,168	100.00
ดีวีดี	26	46.43	30	53.57	56	100.00
วีซีดี	17	3.66	448	96.34	465	100.00
รวม	**2,094**	**44.66**	**2,595**	**55.34**	**4,689**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ 4,689 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 2,094 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 2,595 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 44.66 และ 55.34 ตามลำดับ

ซีดีจำนวน 4,168 แผ่น มีหนังสือประกอบ 2,051 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 2,117 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 49.21 และ 50.79 ตามลำดับ

ดีวีดีจำนวน 56 แผ่น มีหนังสือประกอบ 26 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 30 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 46.43 และ 53.57 ตามลำดับ

วีซีดีจำนวน 465 แผ่น มีหนังสือประกอบ 17 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 448 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 3.66 และ 96.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบจำแนกตามประเภทและภาษา

ประเภท	ภาษาไทย		ภาษาต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	520	25.35	1,531	74.65	2,051	97.95
ดีวีดี	2	7.69	24	92.31	26	1.24
วีซีดี	17	100.00	0	0.00	17	0.81
รวม	**539**	**25.74**	**1,555**	**74.26**	**2,094**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 2,094 แผ่น เป็นภาษาไทย 539 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,555 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 25.74 และ 74.26 ตามลำดับ เป็นซีดี 2,051 แผ่น ดีวีดี 26 แผ่น วีซีดี 17 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 97.95 1.24 และ 0.81 ตามลำดับ

ซีดีที่มีหนังสือประกอบ 2,051 แผ่น เป็นภาษาไทย 520 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,531 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 25.35 และ 74.65 ตามลำดับ

ดีวีดีที่มีหนังสือประกอบ 26 แผ่น เป็นภาษาไทย 2 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 24 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 7.69 และ 92.31 ตามลำดับ

วีซีดีที่มีหนังสือประกอบ 17 แผ่น เป็นภาษาไทยทั้ง 17 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 8 จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีหนังสือประกอบจำแนกตามประเภทและภาษา

ประเภท	ภาษาไทย		ภาษาต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	923	43.60	1,194	56.40	2,117	81.58
ดีวีดี	8	26.67	22	73.33	30	1.16
วีซีดี	419	93.53	29	6.47	448	17.26
รวม	**1,350**	**52.02**	**1,245**	**47.98**	**2,595**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีหนังสือประกอบ 2,595 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,350 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,245 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 52.02 และ 47.98 ตามลำดับ เป็นซีดี 2,117 แผ่น วีซีดี 448 แผ่น ดีวีดี 30 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 81.58 17.26 และ 1.16 ตามลำดับ

ซีดีที่ไม่มีหนังสือประกอบ 2,117 แผ่น เป็นภาษาไทย 923 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,194 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 43.60 และ 56.40 ตามลำดับ

ดีวีดีที่ไม่มีหนังสือประกอบ 30 แผ่น เป็นภาษาไทย 8 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 22 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 26.67 และ 73.33 ตามลำดับ

วีซีดีที่ไม่มีหนังสือประกอบ 448 แผ่น เป็นภาษาไทย 419 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 29 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 93.53 และ 6.47 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้จำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้

ประเภท	มีหนังสือประกอบ		ไม่มีหนังสือประกอบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	2,020	63.84	1,144	36.16	3,164	86.03
ดีวีดี	25	51.02	24	48.98	49	1.33
วีซีดี	17	3.66	448	96.34	465	12.64
รวม	**2,062**	**56.06**	**1,616**	**43.94**	**3,678**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 3,678 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 2,062 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 1,616 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 56.06 และ 43.94 ตามลำดับ เป็น ซีดี 3,164 แผ่น วีซีดี 465 แผ่น ดีวีดี 49 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 86.03 12.64 และ 1.33 ตามลำดับ

ซีดีที่ยืมได้ 3,164 แผ่น มีหนังสือประกอบ 2,020 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 1,144 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 63.84 และ 36.16 ตามลำดับ

ดีวีดีที่ยืมได้ 49 แผ่น มีหนังสือประกอบ 25 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 24 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 51.02 และ 48.98 ตามลำดับ

วีซีดีที่ยืมได้ 465 แผ่น มีหนังสือประกอบ 17 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 448 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 3.66 และ 96.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมไม่ได้จำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้

ประเภท	มีหนังสือประกอบ		ไม่มีหนังสือประกอบ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ซีดี	31	3.09	973	96.91	1,004	99.31
ดีวีดี	1	14.29	6	85.71	7	0.69
วีซีดี	0	0.00	0	0.00	0	0
รวม	**32**	**3.17**	**979**	**96.83**	**1,011**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมไม่ได้ 1,011 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 32 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 979 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 3.17 และ 96.83 ตามลำดับ เป็น ซีดี 1,004 แผ่น ดีวีดี 7 แผ่น วีซีดี 0 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 99.31 0.69 และ 0 ตามลำดับ

ซีดีที่ยืมกไม่ได้ 1,004 แผ่น มีหนังสือประกอบ 31 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 973 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 3.09 และ 96.91 ตามลำดับ

0179797

ดีวีดีที่ยืมไม่ได้ 7 แผ่น มีหนังสือประกอบ 1 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 6 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 14.29 และ 85.71 ตามลำดับ

วีซีดีที่ยืมไม่ได้ 0 แผ่น

ตารางที่ 11 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและหมวดหมู่

หมวดหมู่	ซีดี		ดีวีดี		วีซีดี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวด 000	1,693	40.62	27	48.21	21	4.52	1,741	37.13
หมวด 100	21	0.50	0	0.00	4	0.86	25	0.53
หมวด 200	15	0.36	0	0.00	2	0.43	17	0.36
หมวด 300	345	8.28	8	14.29	161	34.62	514	10.96
หมวด 400	278	6.67	0	0.00	41	8.82	319	6.80
หมวด 500	218	5.23	0	0.00	50	10.75	268	5.72
หมวด 600	1,319	31.65	13	23.21	55	11.83	1,387	29.58
หมวด 700	134	3.21	8	14.29	31	6.67	173	3.69
หมวด 800	17	0.41	0	0.00	5	1.08	22	0.47
หมวด 900	128	3.07	0	0.00	95	20.43	223	4.76
รวม	**4,168**	**100.00**	**56**	**100.00**	**465**	**100.00**	**4,689**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์จำนวน 4,689 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 000 มากที่สุด 1,741 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 37.13 รองลงมาได้แก่หมวด 600 และ หมวด 300 จำนวน 1,387 และ 514 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 29.58 และ 10.96 ตามลำดับ หมวด 200 มีสื่อโสตทัศน์น้อยที่สุด 17 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.36

ซีดีจำนวน 4,168 แผ่น เป็นซีดีหมวด 000 มากที่สุด 1,693 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 40.62 รองลงมาได้แก่หมวด 600 และ หมวด 300 จำนวน 1,319 และ 345 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 31.65 และ 8.28 ตามลำดับ หมวด 200 มีสื่อโสตทัศน์น้อยที่สุด 15 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.36

ดีวีดีจำนวน 56 แผ่น เป็นดีวีดีหมวด 000 มากที่สุด 27 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 48.21 รองลงมาได้แก่หมวด 600 จำนวน 13 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 23.21 ส่วนหมวด 300 และ 700 มีจำนวน 8 แผ่น เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 14.29

วีซีดีจำนวน 465 แผ่น เป็นวีซีดีหมวด 300 มากที่สุด 161 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 34.62 รองลงมาได้แก่หมวด 900 และ หมวด 600 จำนวน 95 และ 55 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 20.43 และ 11.83 ตามลำดับ หมวด 200 มีสื่อโสตทัศน์น้อยที่สุด 2 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.43

ศูนย์สนเทศและหอสมุด
มหาวิทยาลัยธรกิจบัณฑิตย์

ตารางที่ 12 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่และภาษา

หมวดหมู่	ภาษาไทย		ภาษาต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวด 000	697	40.03	1,044	59.97	1,741	37.13
หมวด 100	19	76.00	6	24.00	25	0.53
หมวด 200	9	52.94	8	47.06	17	0.36
หมวด 300	373	72.57	141	27.43	514	10.96
หมวด 400	111	34.80	208	65.20	319	6.80
หมวด 500	114	42.54	154	57.43	268	5.72
หมวด 600	238	17.16	1,149	82.84	1,387	29.58
หมวด 700	120	69.36	53	30.64	173	3.69
หมวด 800	15	68.18	7	31.82	22	0.47
หมวด 900	193	86.55	30	13.34	223	4.76
รวม	**1,889**	**40.29**	**2,800**	**59.71**	**4,689**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์จำนวน 4,689 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,889 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 2,800 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 40.29 และ 59.71 ตามลำดับ

หมวด 900 มีสื่อโสตทัศน์ภาษาไทยมากที่สุดเมื่อคิดเป็นร้อยละในหมวดเดียวกัน คือ ภาษาไทย 193 แผ่น จากจำนวน 223 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 86.55 รองลงมาได้แก่หมวด 300 และ หมวด 700 มีภาษาไทย 373 และ 120 แผ่น จากจำนวน 514 และ 173 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 72.57 และ 69.36 ตามลำดับ

หมวด 600 มีสื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศมากที่สุดเมื่อคิดเป็นร้อยละในหมวดเดียวกัน คือภาษาต่างประเทศ 1,149 แผ่น จากจำนวน 1,387 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 82.84 รองลงมาได้แก่หมวด 400 และ 000 มีภาษาต่างประเทศ 208 และ 1,044 แผ่น จากจำนวน 319 และ 1,741 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 65.20 และ 59.97 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 จำนวนสื่อโสตทัศน์ภาษาไทยจำแนกตามประเภทและหมวดหมู่

หมวดหมู่	ซีดี		ดีวีดี		วีซีดี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวด 000	677	46.92	0	0.00	20	4.59	697	36.90
หมวด 100	15	1.04	0	0.00	4	0.92	19	1.01
หมวด 200	7	0.49	0	0.00	2	0.46	9	0.48
หมวด 300	205	14.21	8	80.00	160	36.70	373	19.75
หมวด 400	95	6.58	0	0.00	16	3.67	111	5.88
หมวด 500	64	4.44	0	0.00	50	11.47	114	6.03
หมวด 600	183	12.68	0	0.00	55	12.61	238	12.60
หมวด 700	88	6.10	2	20.00	30	6.88	120	6.35
หมวด 800	10	0.69	0	0.00	5	1.15	15	0.79
หมวด 900	99	6.86	0	0.00	94	21.56	193	10.22
รวม	**1,443**	**100.00**	**10**	**100.00**	**436**	**100.00**	**1,889**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยจำนวน 1,889 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 000 มากที่สุด 697 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 36.90 รองลงมาได้แก่หมวด 300 และ 600 มีจำนวน 373 และ 238 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 19.75 และ 12.60 ตามลำดับ หมวด 200 มีสื่อโสตทัศน์ภาษาไทยน้อยที่สุด 9 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.48

ซีดีภาษาไทยหมวด 000 มีจำนวนมากที่สุด 677 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 46.92 รองลงมาได้แก่หมวด 300 และ 600 มี 205 และ 183 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 14.21 และ 12.68 ตามลำดับ ซีดีภาษาไทยหมวด 200 มีจำนวนน้อยที่สุด 7 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.49

ดีวีดีภาษาไทยมีเพียง 2 หมวด ได้แก่หมวด 300 และ หมวด 700 มีจำนวน 8 และ 2 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 20.00 ตามลำดับ

วีซีดีภาษาไทยหมวด 300 มีจำนวนมากที่สุด 160 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 36.70 รองลงมา ได้แก่หมวด 900 และ หมวด 600 มี 94 และ 55 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 21.56 และ 12.61 ตามลำดับ วีซีดีภาษาไทยหมวด 200 มีจำนวนน้อยที่สุด 2 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.46

DRAFT

ตารางที่ 14 จำนวนสื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศจำแนกตามประเภทและหมวดหมู่

หมวดหมู่	ซีดี		ดีวีดี		วีซีดี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวด 000	1,016	37.28	27	58.70	1	3.45	1,044	37.29
หมวด 100	6	0.22	0	0.00	0	0.00	6	0.21
หมวด 200	8	0.29	0	0.00	0	0.00	8	0.29
หมวด 300	140	5.14	0	0.00	1	3.45	141	5.04
หมวด 400	183	6.72	0	0.00	25	86.21	208	7.43
หมวด 500	154	5.65	0	0.00	0	0.00	154	5.50
หมวด 600	1,136	41.69	13	28.26	0	0.00	1,149	41.04
หมวด 700	46	1.69	6	13.04	1	3.45	53	1.89
หมวด 800	7	0.26	0	0.00	0	0.00	7	0.25
หมวด 900	29	1.06	0	0.00	1	3.45	30	1.07
รวม	**2,725**	**100.00**	**46**	**100.00**	**29**	**100.00**	**2,800**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศจำนวน 2,800 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 600 มากที่สุด 1,149 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 41.04 รองลงมาได้แก่หมวด 000 และ หมวด 400 มีจำนวน 1,044 และ 208 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 37.29 และ 7.43 ตามลำดับ หมวด 100 มีสื่อโสตทัศน์ภาษาไทยน้อยที่สุด 6 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.21

ซีดีภาษาต่างประเทศหมวด 600 มีจำนวนมากที่สุด 1,136 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 41.69 รองลงมา ได้แก่หมวด 000 และ หมวด 400 มี 1,016 และ 183 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 37.28 และ 6.72 ตามลำดับ ซีดีภาษาไทยหมวด 100 มีจำนวนน้อยที่สุด 6 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.22

ดีวีดีภาษาต่างประเทศมีเพียง 3 หมวด ได้แก่หมวด 000 หมวด 600 และ หมวด 700 มีจำนวน 27 13 และ 6 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 58.70 28.26 และ 13.04 ตามลำดับ

วีซีดีภาษาต่างประเทศหมวด 400 มีจำนวนมากที่สุด 25 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 86.21 รองลงมา ได้แก่หมวด 000 หมวด 300 หมวด 700 และ หมวด 900 มี 1 แผ่น เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.45

ตารางที่ 15 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่และลักษณะการยืม

หมวดหมู่	ยืมได้		ยืมไม่ได้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวด 000	1,643	94.37	98	5.63	1,741	100.00
หมวด 100	19	76.00	6	24.00	25	100.00
หมวด 200	10	58.82	7	41.18	17	100.00
หมวด 300	469	91.25	45	8.75	514	100.00
หมวด 400	300	94.04	19	5.96	319	100.00
หมวด 500	259	96.64	9	3.36	268	100.00
หมวด 600	607	43.76	780	56.24	1,387	100.00
หมวด 700	163	94.22	10	5.78	173	100.00
หมวด 800	22	100.00	0	0.00	22	100.00
หมวด 900	186	83.41	37	16.59	223	100.00
รวม	**3,678**	**78.44**	**1,011**	**21.56**	**4,689**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ 4,689 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 3,678 แผ่น ยืมไม่ได้ 1,011 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 78.44 และ 21.56 ตามลำดับ แทบทุกหมวดมีจำนวนสื่อโสตทัศน์ยืมได้มากกว่าจำนวนที่ยืมไม่ได้ ยกเว้นหมวด 600 ที่มีจำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมไม่ได้มากกว่าที่ยืมได้ คือยืมไม่ได้ 780 แผ่น จากจำนวน 1,387 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 56.24

หมวด 800 หมวด 700 และหมวด 000 มีจำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้มาก 3 อันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 100.00 96.64 และ 94.37 ตามลำดับ

หมวด 600 หมวด 200 และหมวด 100 มีจำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมไม่ได้มาก 3 อันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 56.24 41.18 และ 24.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 จำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้จำแนกตามหมวดหมู่และภาษา

หมวดหมู่	ภาษาไทย		ภาษาต่างประเทศ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวด 000	652	39.68	991	60.32	1,643	44.67
หมวด 100	13	65.00	6	35.00	19	0.52
หมวด 200	9	90.00	1	10.00	10	0.27
หมวด 300	337	71.86	132	28.14	469	12.75
หมวด 400	107	35.67	193	62.33	300	8.16
หมวด 500	107	41.31	152	58.69	259	7.04
หมวด 600	208	34.27	399	65.73	607	15.50
หมวด 700	111	68.10	52	31.90	163	4.43
หมวด 800	15	68.18	7	31.82	22	0.60
หมวด 900	159	85.48	27	14.52	186	5.06
รวม	**1,718**	**46.71**	**1,960**	**53.29**	**3,678**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 3,678 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,718 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,960 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 46.71 และ 53.29 ตามลำดับ

หมวด 200 หมวด 900 และ 300 มีสื่อโสตทัศน์ภาษาไทยที่ยืมได้มาก 3 อันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 90.00 85.48 และ 71.86 ตามลำดับ

หมวด 600 หมวด 400 และ 000 มีสื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศที่ยืมได้มาก 3 อันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 65.73 62.33 และ 60.32 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 จำนวนสื่อโสตทัศน์ภาษาไทยที่ยืมได้จำแนกตามประเภทและหมวดหมู่

หมวดหมู่	ซีดี		ดีวีดี		วีซีดี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวด 000	632	49.69	0	0.00	20	4.59	652	37.95
หมวด 100	9	0.71	0	0.00	4	0.92	13	0.76
หมวด 200	7	0.55	0	0.00	2	0.46	9	0.52
หมวด 300	169	13.29	8	80.00	160	36.70	337	19.62
หมวด 400	91	7.15	0	0.00	16	3.67	107	6.23
หมวด 500	57	4.48	0	0.00	50	11.47	107	6.23
หมวด 600	153	12.03	0	0.00	55	12.61	208	12.11
หมวด 700	79	6.21	2	20.00	30	6.88	111	6.46
หมวด 800	10	0.79	0	0.00	5	1.15	15	0.87
หมวด 900	65	5.11	0	0.00	94	21.56	159	9.25
รวม	**1,272**	**100.00**	**10**	**100.00**	**436**	**100.00**	**1,718**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยที่ยืมได้ 1,718 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 000 มากที่สุด 652 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 37.95 รองลงมาได้แก่หมวด 300 และ หมวด 600 มีสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 337 และ 208 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 19.62 และ 12.11 ตามลำดับ

ซีดีภาษาไทยที่ยืมได้ 1,272 แผ่น เป็นซีดีหมวด 000 มากที่สุด 632 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 49.69 รองลงมาได้แก่หมวด 300 และ หมวด 600 มีซีดีที่ยืมได้ 169 และ 153 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 13.29 และ 12.03 ตามลำดับ

ดีวีดีภาษาไทยที่ยืมได้ 10 แผ่น เป็นดีวีดีหมวด 300 จำนวน 8 แผ่น และหมวด 700 จำนวน 2 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 20.00 ตามลำดับ

วีซีดีภาษาไทยที่ยืมได้ 436 แผ่น เป็นวีซีดีหมวด 300 มากที่สุด 160 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 36.70 รองลงมาได้แก่หมวด 900 และ หมวด 600 มีวีซีดีที่ยืมได้ 94 และ 55 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 21.56 และ 12.61 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 จำนวนสื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศที่ยืมได้จำแนกตามประเภทและหมวดหมู่

หมวดหมู่	ซีดี		ดีวีดี		วีซีดี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หมวด 000	963	50.90	27	69.23	1	3.45	991	50.56
หมวด 100	6	0.32	0	0.00	0	0	6	0.31
หมวด 200	1	0.05	0	0.00	0	0.00	1	0.05
หมวด 300	131	6.92	0	0.00	1	3.45	132	6.73
หมวด 400	168	8.88	0	0.00	25	86.21	193	9.85
หมวด 500	152	8.03	0	0.00	0	0.00	152	7.76
หมวด 600	393	20.77	6	15.38	0	0.00	399	20.36
หมวด 700	45	2.38	6	15.38	1	3.45	52	2.65
หมวด 800	7	0.37	0	0.00	0	0.00	7	0.36
หมวด 900	26	1.37	0	0.00	1	3.45	27	1.38
รวม	**1,892**	**100.00**	**39**	**100.00**	**29**	**100.00**	**1,960**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศที่ยืมได้ 1,960 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 000 มากที่สุด 991 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 50.56 รองลงมาได้แก่หมวด 600 และ หมวด 400 ยืมได้ 399 และ 193 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 20.36 และ 9.85 ตามลำดับ

ซีดีภาษาต่างประเทศที่ยืมได้ 1,892 แผ่น เป็นซีดีหมวด 000 มากที่สุด 963 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 50.90 รองลงมาได้แก่หมวด 600 และ หมวด 400 ยืมได้ 393 และ 168 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 20.77 และ 8.88 ตามลำดับ

ดีวีดีภาษาต่างประเทศที่ยืมได้ 39 แผ่น เป็นดีวีดีหมวด 000 มากที่สุด 27 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมาได้แก่หมวด 600 และหมวด 700 ยืมได้ 6 แผ่น เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 15.38 ตามลำดับ

วีซีดีภาษาต่างประเทศที่ยืมได้ 29 แผ่น เป็นวีซีดีหมวด 400 มากที่สุด 25 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 86.21 อีก 4 แผ่น เป็นวีซีดีหมวด 000 หมวด 100 หมวด 700 และ หมวด 900 หมวดละ 1 แผ่น เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.45

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์ ประกอบด้วยตารางที่ 19 – ตารางที่ 28

ตารางที่ 19 ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามภาษา

ภาษา	จำนวนที่ใช้			จำนวนที่ไม่ใช่			รวม	
	แผ่น	ร้อยละในภาษาเดียวกัน	ร้อยละระหว่างภาษา	แผ่น	ร้อยละในภาษาเดียวกัน	ร้อยละระหว่างภาษา	แผ่น	ร้อยละระหว่างภาษา
สื่อโสตทัศน์ภาษาไทย	1,416	82.42	52.84	302	17.58	30.26	1,718	46.71
สื่อโตทัศน์ภาษาต่างประเทศ	1,264	64.49	47.16	696	35.51	69.74	1,960	53.29
รวม	**2,680**	**72.87**	**100.00**	**998**	**27.13**	**100.00**	**3,678**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 3,678 แผ่น มีการใช้ 2,680 แผ่น ไม่มีการใช้ 998 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 72.87 และ 27.13 ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,416 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,264 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 52.84 และ 47.16

สื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีการใช้ 998 แผ่น เป็นภาษาไทย 302 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 696 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 30.26 และ 69.74 ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ภาษาไทย 1,718 แผ่น มีการใช้ 1,416 แผ่น ไม่มีการใช้ 302 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 82.42 และ 17.58 ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศ 1,960 แผ่น มีการใช้ 1,264 แผ่น ไม่มีการใช้ 696 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 64.49 และ 35.51 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภท

ประเภท	จำนวนที่ใช้			จำนวนที่ไม่ใช้			รวม	
	แผ่น	ร้อยละในประเภท	ร้อยละระหว่างประเภท	แผ่น	ร้อยละในประเภท	ร้อยละระหว่างประเภท	แผ่น	ร้อยละ
ซีดี	2,271	71.78	84.74	893	28.22	89.48	3,164	86.03
ดีวีดี	34	69.39	1.27	15	30.61	1.50	49	1.33
วีซีดี	375	80.65	13.99	90	19.35	9.02	465	12.64
รวม	**2,680**	**72.87**	**100**	**998**	**27.13**	**100**	**3,678**	**100**

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 3,678 แผ่น มีการใช้ 2,680 แผ่น ไม่มีการใช้ 998 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 72.87 และ 27.13 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นร้อยละในประเภทเดียวกันพบว่า วีซีดีมีปริมาณการใช้มากที่สุด 375 แผ่น จากจำนวน 465 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 80.65 รองลงมาได้แก่ ซีดี และดีวีดีมีปริมาณการใช้ 2,271 และ 34 แผ่น จากจำนวน 3,164 และ 49 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 71.78 และ 69.39 ตามลำดับ

ซีดีที่ยืมได้ 3,164 แผ่น มีการใช้ 2,271 แผ่น ไม่มีการใช้ 893 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 71.78 และ 28.22 ตามลำดับ

ดีวีดีที่ยืมได้ 49 แผ่น มีการใช้ 34 แผ่น ไม่มีการใช้ 15 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 69.39 และ 30.61 ตามลำดับ

วีซีดีที่ยืมได้ 465 แผ่น มีการใช้ 375 แผ่น ไม่มีการใช้ 90 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 80.65 และ 19.35 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา

ประเภท	ภาษาไทย						ภาษาต่างประเทศ						รวม	
	จำนวนที่ใช้			จำนวนที่ไม่ใช้			จำนวนที่ใช้			จำนวนที่ไม่ใช้			ใช้	ไม่ใช้
	แผ่น	ร้อยละภาษาไทย	ร้อยละที่ใช้	แผ่น	ร้อยละภาษาไทย	ร้อยละที่ไม่ใช้	แผ่น	ร้อยละภาษาต่างประเทศ	ร้อยละที่ใช้	แผ่น	ร้อยละภาษาต่างประเทศ	ร้อยละที่ไม่ใช้	แผ่น	แผ่น
ซีดี	1,062	83.49	46.76	210	16.51	23.52	1,209	63.90	53.24	683	36.10	76.48	2,271	893
ดีวีดี	7	70.00	20.59	3	30.00	20.00	27	69.23	79.41	12	30.77	80.00	34	15
วีซีดี	347	79.59	92.53	89	20.41	98.89	28	96.55	7.47	1	3.45	1.11	375	90
รวม	**1,416**	**82.42**	**52.84**	**302**	**17.58**	**30.26**	**1,264**	**64.49**	**47.16**	**696**	**35.51**	**69.74**	**2,680**	**998**

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,416 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,264 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 52.84 และ 47.16 ตามลำดับ สื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีการใช้ 998 แผ่น เป็นภาษาไทย 302 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 696 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 30.26 และ 69.74 ตามลำดับ เมื่อคิดจำนวนที่ใช้จากร้อยละในประเภทและภาษาเดียวกันพบว่า วีซีดีภาษาต่างประเทศมีปริมาณการใช้มากที่สุดร้อยละ 96.55 รองลงมาได้แก่ซีดีภาษาไทย และวีซีดีภาษาไทยมีปริมาณการใช้ ร้อยละ 83.49 และ 79.59 ตามลำดับ

ซีดีที่มีการใช้ 2,271 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,062 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,209 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 46.76 และ 53.24 ตามลำดับ ซีดีที่ไม่ใช้ 893 แผ่น เป็นภาษาไทย 210 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 683 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 23.52 และ 76.48 ตาลำดับ

ดีวีดีที่มีการใช้ 34 แผ่น เป็นภาษาไทย 7 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 27 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 20.59 และ 79.41 ตามลำดับ ดีวีดีที่ไม่มีการใช้ 15 แผ่น เป็นภาษาไทย 3 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 12 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 80.00 ตามลำดับ

วีซีดีที่มีการใช้ 375 แผ่น เป็นภาษาไทย 347 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 28 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 92.53 และ 7.47 ตามลำดับ วีซีดีที่ไม่มีการใช้ 90 แผ่น เป็นภาษาไทย 89 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 98.89 และ 1.11 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามลักษณะการใช้

ลักษณะการใช้	จำนวนที่มีการใช้			จำนวนที่ไม่มีการใช้			รวม	
	แผ่น	ร้อยละในกลุ่ม	ร้อยละระหว่างกลุ่ม	แผ่น	ร้อยละในกลุ่ม	ร้อยละระหว่างกลุ่ม	แผ่น	ร้อยละระหว่างกลุ่ม
มีหนังสือประกอบ	1,436	69.64	53.58	626	30.36	62.73	2,062	56.06
ไม่มีหนังสือประกอบ	1,244	76.98	46.42	372	23.02	37.27	1,616	43.94
รวม	**2,680**	**72.87**	**100.00**	**998**	**27.13**	**100.00**	**3,678**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 1,436 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 1,244 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 53.58 และ 46.42 ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 2,062 แผ่น มีการใช้ 1,436 แผ่น ไม่มีการใช้ 626 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 69.64 และ 30.36 ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีหนังสือประกอบ 1,616 แผ่น มีการใช้ 1,244 แผ่น ไม่มีการใช้ 372 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 76.98 และ 23.02 ตามลำดับ

ตารางที่ 23 ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่

หมวดหมู่	จำนวนที่มีการใช้		จำนวนที่ไม่มีการใช้		รวม	
	แผ่น	ร้อยละ	แผ่น	ร้อยละ	แผ่น	ร้อยละ
หมวด 000	1,339	81.50	304	18.50	1,643	44.67
หมวด 100	16	84.21	3	15.79	19	0.52
หมวด 200	9	90.00	1	10.00	10	0.27
หมวด 300	258	55.01	211	44.99	469	12.75
หมวด 400	242	80.67	58	19.33	300	8.16
หมวด 500	174	67.18	85	32.82	259	7.04
หมวด 600	361	59.47	246	40.53	607	16.50
หมวด 700	133	81.60	30	18.40	163	4.43
หมวด 800	18	81.82	4	18.18	22	0.60
หมวด 900	130	69.89	56	30.11	186	5.06
รวม	**2,680**	**72.87**	**998**	**27.13**	**3,678**	**100.00**

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น เป็นหมวด 200 มากที่สุด เมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนที่มีในหมวดเดียวกัน คือใช้ 9 แผ่น จากจำนวน 10 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาได้แก่หมวด 100 และ หมวด 800 ใช้ 16 และ 18 แผ่น จากจำนวน 19 และ 22 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 84.21 และ 81.82 ตามลำดับ หมวด 300 มีการใช้น้อยที่สุดได้แก่ คือใช้ 258 แผ่นจากจำนวน 469 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 55.01

ตารางที่ 24 ปริมาณการใช้ซีดีจำแนกตามหมวดหมู่

หมวดหมู่	จำนวนที่มีการใช้		จำนวนที่ไม่มีการใช้		รวม	
	แผ่น	ร้อยละ	แผ่น	ร้อยละ	แผ่น	ร้อยละ
หมวด 000	1,306	81.88	289	18.12	1,595	100.00
หมวด 100	12	80.00	3	20.00	15	100.00
หมวด 200	7	87.50	1	12.50	8	100.00
หมวด 300	146	48.68	154	51.33	300	100.00
หมวด 400	203	78.38	56	21.62	259	100.00
หมวด 500	124	59.33	85	40.67	209	100.00
หมวด 600	315	57.69	231	42.31	546	100.00
หมวด 700	97	78.23	27	21.77	124	100.00
หมวด 800	13	76.47	4	23.53	17	100.00
หมวด 900	48	52.75	43	47.25	91	100.00
รวม	**2,271**	**71.78**	**893**	**28.22**	**3,164**	**100.00**

ซีดีที่ยืมได้ 3,164 แผ่น มีการใช้ 2,271 แผ่น ไม่มีการใช้ 893 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 71.78 และ 28.22 ตามลำดับ

ซีดีหมวด 200 มีการใช้มากที่สุด เมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนที่มีในหมวดเดียวกัน คือใช้ 7 แผ่น จากจำนวน 8 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมาได้แก่หมวด 000 และ หมวด 100 ใช้ 1,306 และ 12 แผ่น จากจำนวน 1,595 และ 15 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 81.88 และ 80.00 ตามลำดับ หมวด 300 มีการใช้น้อยที่สุด คือใช้ 146 แผ่นจากจำนวน 300 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 48.68

ตารางที่ 25 ปริมาณการใช้ดีวีดีจำแนกตามหมวดหมู่

หมวดหมู่	จำนวนที่ใช้		จำนวนที่ไม่มีการใช้		รวม	
	แผ่น	ร้อยละ	แผ่น	ร้อยละ	แผ่น	ร้อยละ
หมวด 000	19	70.37	8	29.63	27	100.00
หมวด 100	0	0.00	0	0.00	0	100.00
หมวด 200	0	0.00	0	0.00	0	100.00
หมวด 300	6	75.00	2	25.00	8	100.00
หมวด 400	0	0.00	0	0.00	0	100.00
หมวด 500	0	0.00	0	0.00	0	100.00
หมวด 600	4	66.67	2	33.33	6	100.00
หมวด 700	5	62.50	3	37.50	8	100.00
หมวด 800	0	0.00	0	0.00	0	100.00
หมวด 900	0	0.00	0	0.00	0	100.00
รวม	**34**	**69.39**	**15**	**30.61**	**49**	**100.00**

ดีวีดีที่ยืมได้ 49 แผ่น มีการใช้ 34 แผ่น ไม่มีการใช้ 15 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 69.39 และ 30.61 ตามลำดับ

ดีวีดีหมวด 300 มีการใช้มากที่สุด เมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนที่มีในหมวดเดียวกัน คือใช้ 6 แผ่น จากจำนวน 8 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาได้แก่หมวด 000 และ หมวด 600 ใช้ 19 และ 4 แผ่น จากจำนวน 27 และ 6 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 70.37 และ 66.67 ตามลำดับ หมวด 700 มีการใช้น้อยที่สุดได้แก่ คือใช้ 5 แผ่นจากจำนวน 8 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 62.50

ตารางที่ 26 ปริมาณการใช้วีซีดีจำแนกตามหมวดหมู่

หมวดหมู่	จำนวนที่ใช้		จำนวนที่ไม่มีการใช้		รวม	
	แผ่น	ร้อยละ	แผ่น	ร้อยละ	แผ่น	ร้อยละ
หมวด 000	14	66.67	7	33.33	21	100.00
หมวด 100	4	100.00	0	0.00	4	100.00
หมวด 200	2	100.00	0	0.00	2	100.00
หมวด 300	106	65.84	55	34.16	161	100.00
หมวด 400	39	95.12	2	4.88	41	100.00
หมวด 500	50	100.00	0	0.00	50	100.00
หมวด 600	42	76.36	13	23.64	55	100.00
หมวด 700	31	100.00	0	0.00	31	100.00
หมวด 800	5	100.00	0	0.00	5	100.00
หมวด 900	82	86.32	13	13.68	95	100.00
รวม	**375**	**80.65**	**90**	**19.35**	**465**	**100.00**

วีซีดีที่ยืมได้ 465 แผ่น มีการใช้ 375 แผ่น ไม่มีการใช้ 90 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 80.65 และ 19.35 ตามลำดับ

วีซีดีที่มีการใช้มากที่สุดเมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนที่มีในหมวดเดียวกัน ได้แก่ หมวด 200 หมวด 500 หมวด 700 และ หมวด 800 มีการใช้ทุกแผ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 หมวดที่มีการใช้น้อยที่สุดได้แก่ หมวด 300 ใช้ 106 แผ่นจากจำนวน 161 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 65.84

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ของการใช้ ประกอบด้วยตารางที่ 27 – ตารางที่ 34

ตารางที่ 27 ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา

ประเภท	ภาษาไทย			ภาษาต่างประเทศ			รวม		
	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย
ซีดี	1,062	8,881	8.36	1,209	5,732	4.74	2,271	14,613	6.43
ดีวีดี	7	15	2.14	27	169	6.26	34	184	5.41
วีซีดี	347	4,248	12.24	28	374	13.36	375	4,622	12.33
รวม	**1,416**	**13,144**	**9.28**	**1,264**	**6,275**	**4.96**	**2,680**	**19,419**	**7.25**

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 19,419 ครั้ง เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น วีซีดีมีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 12.33 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่ ซีดี และดีวีดีมีความถี่เฉลี่ย 6.43 และ 5.41 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยที่มีการใช้ 1,416 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 13,144 ครั้ง เฉลี่ย 9.28 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศที่มีการใช้ 1,264 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 6,275 ครั้ง เฉลี่ย 4.96 ครั้งต่อแผ่น

ซีดีที่มีการใช้ 2,271 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 14,613 ครั้ง เฉลี่ย 6.43 ครั้งต่อแผ่น เป็นซีดีภาษาไทย 1,062 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,209 แผ่น มีความถี่ 8,881 และ 5,732 ครั้ง เฉลี่ย 8.36 และ 4.74 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ดีวีดีที่มีการใช้ 34 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 184 ครั้ง เฉลี่ย 5.41 ครั้งต่อแผ่น เป็นดีวีดีภาษาไทย 7 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 27 แผ่น มีความถี่ 15 และ 169 ครั้ง เฉลี่ย 2.14 และ 6.26 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

วีซีดีที่มีการใช้ 375 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 4,622 ครั้ง เฉลี่ย 12.33 ครั้งต่อแผ่น เป็นวีซีดีภาษาไทย 347 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 28 แผ่น มีความถี่ 4,248 และ 374 ครั้ง เฉลี่ย 12.24 และ 13.36 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ตารางที่ 28 ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและลักษณะการใช้

ประเภท	มีหนังสือประกอบ			ไม่มีหนังสือประกอบ			รวม		
	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย
ซีดี	1,408	7,708	5.47	863	6,905	8.00	2,271	14,613	6.43
ดีวีดี	13	46	3.54	21	138	6.57	34	184	5.41
วีซีดี	15	110	7.33	360	4,512	12.53	375	4,622	12.33
รวม	**1,436**	**7,864**	**5.48**	**1,244**	**11,555**	**9.29**	**2,680**	**19,419**	**7.25**

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 19,419 ครั้ง เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 1,436 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 1,244 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 7,864 และ 11,555 ครั้ง เฉลี่ย 5.48 และ 9.29 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ซีดีที่มีการใช้ 2,271 แผ่น ที่มีหนังสือประกอบ 1,408 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 863 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 7,708 และ 6,905 ครั้ง เฉลี่ย 5.47 และ 8.00 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ดีวีดีที่มีการใช้ 34 แผ่น มีหนังสือประกอบ 13 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 21 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 46 และ 138 ครั้ง เฉลี่ย 3.54 และ 6.57 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

วีซีดีที่มีการใช้ 375 แผ่น มีหนังสือประกอบ 15 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 360 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 110 และ 4,512 ครั้ง เฉลี่ย 7.33 และ 12.53 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ตารางที่ 29 ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่และภาษา

หมวดหมู่	ภาษาไทย			ภาษาต่างประเทศ			รวม		
	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย
หมวด 000	588	5,076	8.63	751	3,972	5.29	1,339	9,048	6.67
หมวด 100	12	150	12.50	4	4	1.00	16	154	9.63
หมวด 200	8	21	2.63	1	1	1.00	9	22	2.44
หมวด 300	204	1,175	5.76	54	144	2.67	258	1,319	5.11
หมวด 400	104	1,495	14.38	138	1,327	9.62	242	2,822	11.66
หมวด 500	100	1,835	18.35	74	131	1.77	174	1,966	11.30
หมวด 600	164	1,085	6.62	197	466	2.37	361	1,551	4.30
หมวด 700	102	1,179	11.56	31	181	5.84	133	1,360	10.23
หมวด 800	12	36	3.00	6	18	3.00	18	54	3.00
หมวด 900	122	1,092	8.95	8	31	3.88	130	1,123	8.64
รวม	**1,416**	**13,144**	**9.28**	**1,264**	**6,275**	**4.96**	**2,680**	**19,419**	**7.25**

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 19,419 ครั้ง เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์หมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 11.66 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่หมวด 500 และหมวด 700 มีความถี่เฉลี่ย 11.30 และ 10.23 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ หมวด 200 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 2.44 ครั้งต่อแผ่น

สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยที่มีการใช้ 1,416 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 13,144 ครั้ง เฉลี่ย 9.28 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยหมวด 500 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 18.35 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่หมวด 400 และหมวด 100 มีความถี่เฉลี่ย 14.38 และ 12.50 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศที่มีการใช้ 1,264 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 6,275 ครั้ง เฉลี่ย 4.96 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศหมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 9.62 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่หมวด 700 และหมวด 000 มีความถี่เฉลี่ย 5.84 และ 5.29 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ตารางที่ 30 ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและหมวดหมู่

หมวดหมู่	จำนวนที่ใช้ (แผ่น)				ความถี่ของการใช้ (ครั้ง)				ความถี่เฉลี่ย (ครั้งต่อแผ่น)			
	ซีดี	ดีวีดี	วีซีดี	รวม	ซีดี	ดีวีดี	วีซีดี	รวม	ซีดี	ดีวีดี	วีซีดี	รวม
หมวด 000	1,306	19	14	1,339	8,881	130	37	9,048	6.80	6.84	2.64	6.76
หมวด 100	12	0	4	16	54	0	100	154	4.50	0.00	25.00	9.63
หมวด 200	7	0	2	9	19	0	3	22	2.71	0.00	1.50	2.44
หมวด 300	146	6	106	258	479	14	826	1,319	3.28	2.33	7.79	5.11
หมวด 400	203	0	39	242	2,306	0	516	2,822	11.36	0.00	13.23	11.66
หมวด 500	124	0	50	174	372	0	1,594	1,966	3.00	0.00	31.88	11.30
หมวด 600	315	4	42	361	1,195	15	341	1,551	3.79	3.75	8.12	4.30
หมวด 700	97	5	31	133	1,111	25	224	1,360	11.45	5.00	7.23	10.23
หมวด 800	13	0	5	18	37	0	17	54	2.85	0.00	3.40	3.00
หมวด 900	48	0	82	130	159	0	964	1,123	3.31	0.00	11.76	8.64
รวม	**2,271**	**34**	**375**	**2,680**	**14,613**	**184**	**4,622**	**19,419**	**6.43**	**5.41**	**12.33**	**7.25**

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 19,419 ครั้ง ความถี่เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น วีซีดีมีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 12.33 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่ ซีดี และดีวีดีมีความถี่เฉลี่ยของการใช้เป็น 6.43 และ 5.41 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีหมวด 500 มีความถี่เฉลี่ยมากที่สุด 31.88 ครั้งต่อแผ่น

ซีดีที่มีการใช้ 2,271 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 14,613 ครั้ง เฉลี่ย 6.43 ครั้งต่อแผ่น หมวด 700 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 11.45 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่ หมวด 400 และ หมวด 000 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้ 11.36 และ 6.80 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ หมวด 200 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 2.71 ครั้งต่อแผ่น

ดีวีดีมีการใช้ 34 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 184 ครั้ง เฉลี่ย 5.41 ครั้งต่อแผ่น หมวด 000 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 6.84 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่ หมวด 700 และ หมวด 600 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้ 5.00 และ 3.75 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ หมวด 300 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 2.33 ครั้งต่อแผ่น

วีซีดีดีมีการใช้ 375 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 4,622 ครั้ง เฉลี่ย 12.33 ครั้งต่อแผ่น หมวด 500 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 31.88 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่ หมวด 100 และ หมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้ 25.00 และ 13.23 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ หมวด 200 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 1.50 ครั้งต่อแผ่น

ตารางที่ 31 ความถี่ของการใช้ซีดีจำแนกตามหมวดหมู่และภาษา

หมวดหมู่	ภาษาไทย			ภาษาต่างประเทศ			รวม		
	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย
หมวด 000	574	5,039	8.78	732	3,842	5.25	1,306	8,881	6.80
หมวด 100	8	50	6.25	4	4	1.00	12	54	4.50
หมวด 200	6	18	3.00	1	1	1.00	7	19	2.71
หมวด 300	93	344	3.70	53	135	2.55	146	479	3.28
หมวด 400	90	1,262	14.02	113	1,044	9.24	203	2,306	11.36
หมวด 500	50	241	4.82	74	131	1.77	124	372	3.00
หมวด 600	122	744	6.10	193	451	2.34	315	1,195	3.79
หมวด 700	71	1,014	14.28	26	97	3.73	97	1,111	11.45
หมวด 800	7	19	2.71	6	18	3.00	13	37	2.85
หมวด 900	41	150	3.66	7	9	1.29	48	159	3.31
รวม	**1,062**	**8,881**	**8.36**	**1,209**	**5,732**	**4.74**	**2,271**	**14,613**	**6.43**

ซีดีที่มีการใช้ 2,271 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,062 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,209 แผ่น ความถี่ 8,881 และ 5,732 ครั้ง เฉลี่ย 8.36 และ 4.74 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ซีดีภาษาไทยหมวด 700 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 14.28 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่หมวด 400 และหมวด 000 มีความถี่เฉลี่ยเป็น 14.02 และ 8.78 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ หมวด 800 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 2.71 ครั้งต่อแผ่น

ซีดีภาษาต่างประเทศหมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 9.24 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่หมวด 000 และหมวด 700 มีความถี่เฉลี่ยเป็น 5.25 และ 3.73 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ หมวด 100 และหมวด 200 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 1 ครั้งต่อแผ่น เท่ากัน

ตารางที่ 32 ความถี่ของการใช้ซีดีจำแนกตามหมวดหมู่และลักษณะการใช้

หมวดหมู่	มีหนังสือประกอบ			ไม่มีหนังสือประกอบ			รวม		
	จำนวนที่ใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่ใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่ใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย
หมวด 000	869	4,645	5.35	437	4,236	9.69	1,306	8,881	6.80
หมวด 100	4	4	1.00	8	50	6.25	12	54	4.50
หมวด 200	0	0	0.00	7	19	2.71	7	19	2.71
หมวด 300	60	155	2.58	86	324	3.77	146	479	3.28
หมวด 400	109	1,277	11.72	94	1,029	10.95	203	2,306	11.36
หมวด 500	68	118	1.74	56	254	4.54	124	372	3.00
หมวด 600	214	605	2.83	101	590	5.85	315	1,195	3.79
หมวด 700	69	868	12.58	28	243	8.68	97	1,111	11.45
หมวด 800	8	25	3.13	5	12	2.40	13	37	2.85
หมวด 900	7	11	1.57	41	148	3.61	48	159	3.31
รวม	**1,408**	**7,708**	**5.47**	**863**	**6,905**	**8.00**	**2,271**	**14,613**	**6.43**

ซีดีที่มีการใช้ 2,271 แผ่น เป็นซีดีที่มีหนังสือประกอบ 1,408 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 863 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 7,708 และ 6,905 ครั้ง เฉลี่ย 5.47 และ 8.00 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ซีดีที่มีหนังสือประกอบหมวด 700 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 12.58 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่ หมวด 400 และ หมวด 000 มีความถี่เฉลี่ย 11.72 และ 5.35 ครั้งต่อแผ่นตามลำดับ หมวด 100 มีความถี่เฉลี่ยน้อยที่สุด 1.00 ครั้งต่อแผ่น ส่วนหมวด 200 ไม่มีซีดีที่มีหนังสือประกอบ

ซีดีที่ไม่มีหนังสือประกอบหมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 10.95 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่ หมวด 000 และ หมวด 700 มีความถี่เฉลี่ย 9.69 และ 8.68 ครั้งต่อแผ่นตามลำดับ หมวด 800 มีความถี่เฉลี่ยน้อยที่สุด 2.40 ครั้งต่อแผ่น

ตารางที่ 33 ความถี่ของการใช้ดีวีดีจำแนกตามหมวดหมู่และภาษา

หมวดหมู่	ภาษาไทย			ภาษาต่างประเทศ			รวม		
	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย
หมวด 000	0	0	0.00	19	130	6.84	19	130	6.84
หมวด 100	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
หมวด 200	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
หมวด 300	6	14	2.33	0	0	0.00	6	14	2.33
หมวด 400	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
หมวด 500	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
หมวด 600	0	0	0.00	4	15	3.75	4	15	3.75
หมวด 700	1	1	1.00	4	24	6.00	5	25	5.00
หมวด 800	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
หมวด 900	0	0	0.00	0	0	0.00	0	0	0.00
รวม	**7**	**15**	**2.14**	**27**	**169**	**6.26**	**34**	**184**	**5.41**

ดีวีดีที่มีการใช้ 34 แผ่น เป็นภาษาไทย 7 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 27 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 15 และ 169 ครั้ง เฉลี่ย 2.14 และ 6.26 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ดีวีดีภาษาไทยมีการใช้มีเพียง 2 หมวด ได้แก่ หมวด 300 และ 700 มีความถี่เฉลี่ยเป็น 2.33 และ 1.00 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ดีวีดีภาษาต่างประเทศมีการใช้มีเพียง 3 หมวด ได้แก่หมวด 000 หมวด 700 และหมวด 600 มีความถี่เฉลี่ยเป็น 6.84 6.00 และ 3.75 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

ตารางที่ 34 ความถี่ของการใช้วีซีดีจำแนกตามหมวดหมู่และภาษา

หมวดหมู่	ภาษาไทย			ภาษาต่างประเทศ			รวม		
	จำนวนที่มีภารใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย	จำนวนที่มีการใช้	ความถี่	ความถี่เฉลี่ย
หมวด 000	14	37	2.64	0	0	0.00	14	37	2.64
หมวด 100	4	100	25.00	0	0	0.00	4	100	25.00
หมวด 200	2	3	1.50	0	0	0.00	2	3	1.50
หมวด 300	105	817	7.78	1	9	9.00	106	826	7.79
หมวด 400	14	233	16.64	25	283	11.32	39	516	13.23
หมวด 500	50	1,594	31.88	0	0	0.00	50	1,594	31.88
หมวด 600	42	341	8.12	0	0	0.00	42	341	8.12
หมวด 700	30	164	5.47	1	60	60.00	31	224	7.23
หมวด 800	5	17	3.40	0	0	0.00	5	17	3.40
หมวด 900	81	942	11.63	1	22	22.00	82	964	11.76
รวม	**347**	**4,248**	**12.24**	**28**	**374**	**13.36**	**375**	**4,622**	**12.33**

วีซีดีที่มีการใช้ 375 แผ่น เป็นภาษาไทย 347 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 28 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 4,248 และ 374 ครั้ง เฉลี่ย 12.24 และ 13.36 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

วีซีดีภาษาไทยหมวด 500 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 31.88 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่หมวด 100 และหมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยเป็น 25.00 และ 16.64 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ หมวด 200 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 1.50 ครั้งต่อแผ่น

วีซีดีภาษาต่างประเทศหมวด 700 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 60.00 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่หมวด 900 และหมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยเป็น 22.00 และ 11.32 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ หมวด 300 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 9 ครั้งต่อแผ่น ส่วนหมวดอื่นๆ นอกจากนี้ไม่มีวีซีดีภาษาต่างประเทศ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์มีวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศนของศูนย์สนเทศและหอสมุด มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

2. เพื่อศึกษาการใช้สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดี ดีวีดีและวีซีดีของศูนย์สนเทศและหอสมุด ในด้านปริมาณและความถี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์เพื่อวิเคราะห์การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด สำหรับการศึกษาการใช้สื่อโสตทัศน์นั้นศึกษาจากกลุ่มประชากร ซึ่งได้แก่ สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดี ดีวีดี และวีซีดีที่มีเนื้อหาด้านวิชาการและสารคดีของศูนย์สนเทศและหอสมุด จำนวน 4,689 แผ่น ประกอบด้วย ซีดี 4,168 แผ่น ดีวีดี 56 แผ่น และ วีซีดี 465 แผ่น การศึกษาปริมาณการใช้และความถี่ของการใช้ศึกษาเฉพาะสื่อโสตทัศน์ซีดี ดีวีดีและวีซีดีที่ศูนย์สนเทศและหอสมุดอนุญาตให้ยืมออกได้ 3,678 แผ่น ใช้แบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของศูนย์สนเทศและหอสมุด วิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดโดยศึกษาเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ที่ศึกษาได้จากการเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลปริมาณและความถี่การใช้สื่อโสตทัศน์โดยใช้โปรแกรม SPSS หาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาการดำเนินงานและการใช้สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์พบว่า ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ตามบรรทัดฐานของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย (Association of College and Research Libraries) ของสหรัฐอเมริกาทั้งด้าน 8 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์ การบริหาร บุคลากร งบประมาณ บริการ การพัฒนาทรัพยากร สิ่งอำนวยความสะดวก การลงรายการและการเข้าถึง

รายการบรรณานุกรม ส่วนที่ไม่ได้ดำเนินการตามบรรทัดฐานมีเพียงบางเรื่องในบางด้านซึ่ง ได้แก่ ยังไม่มีนโยบายจัดหาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะ สื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยและหมดอายุการใช้งานยังจัดเรียงบนชั้นรวมกับสื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ และการจัดหมวดหมู่ซึ่งไม่ได้ใช้ระบบการจัดหมู่ที่เป็นสากลแต่ใช้อักษรภาษาอังกฤษเป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อโสตทัศน์พบว่า สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดี ดีวีดี และวีซีดีจำนวน 4,689 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,889 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 2,800 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 40.29 และ 59.71 ตามลำดับ เป็นสื่อโสตทัศน์ที่ให้ยืมออกได้ 3,678 แผ่น ยืมออกไม่ได้ 1,011 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 78.44 และ 21.56 ตามลำดับ เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 2,094 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 2,595 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 44.66 และ 55.34 ตามลำดับ เป็นซีดีมากที่สุด 4,168 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 88.89 เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 000 มากที่สุด 1,741 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 37.13

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมออกได้ 3,678 แผ่น เป็นซีดี 3,164 แผ่น ดีวีดี 49 แผ่น และ วีซีดี 465 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 86.03 1.33 และ 12.64 ตามลำดับ เป็นภาษาไทย 1,718 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,960 แผ่นคิดเป็นร้อยละ 46.71 และ 53.29 ตามลำดับ เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 2,062 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 1,616 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 56.06 และ 43.94 ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมออกได้ 3,678 แผ่น มีการใช้ 2,680 แผ่น ไม่มีการใช้ 998 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 72.87 และ 27.13 ตามลำดับ สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,416 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,264 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 52.84 และ 47.16 ตามลำดับ เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 1,436 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 1,244 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 53.58 และ 46.42 ตามลำดับ เป็นซีดีมากที่สุด 2,271 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 84.74 เมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนสื่อโสตทัศน์ประเภทเดียวกันที่ยืมออกได้พบว่า วีซีดีมีปริมาณการใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.65

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 19,419 ครั้ง เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยมีความถี่เฉลี่ยของการใช้ 9.28 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศมีความถี่เฉลี่ยของการใช้ 4.96 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบมีความถี่เฉลี่ยของการใช้ 5.48 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีหนังสือประกอบมีความถี่เฉลี่ยของการใช้เป็น 9.29 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีมีความถี่เฉลี่ยมากที่สุด 12.33 ครั้งต่อแผ่น รองลงมาได้แก่ ซีดี และ ดีวีดี มีความถี่เฉลี่ย 6.43 และ 5.41 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์หมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยมากที่สุด 11.70 ครั้งต่อแผ่น

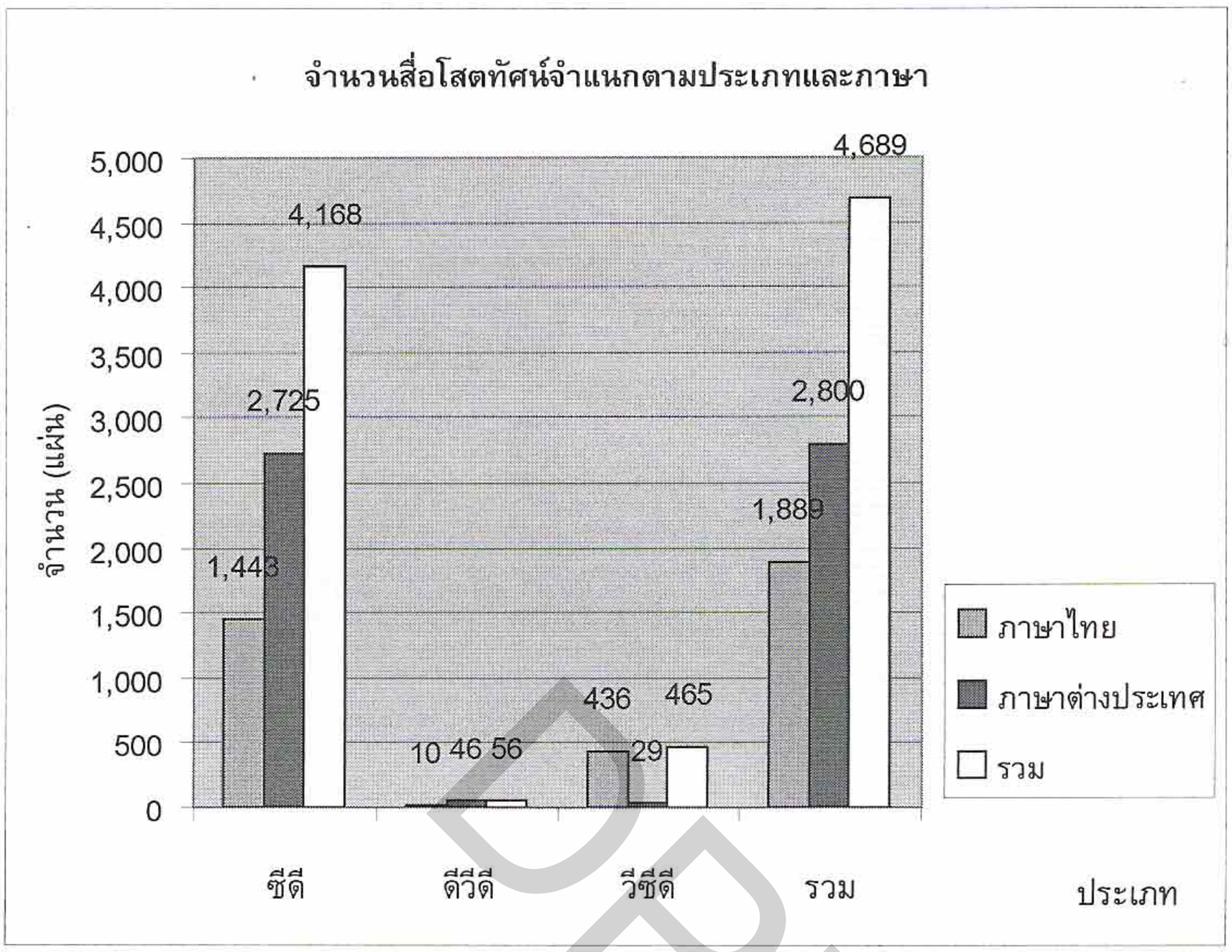
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์และจำนวนสื่อโสตทัศน์ ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์ และความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์

ตอนที่ 1 การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์

ผลจากการวิเคราะห์การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด พบว่า ส่วนใหญ่ดำเนินการตามบรรทัดฐานของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยของสหรัฐอเมริกา มีเพียงบางเรื่องที่ยังดำเนินการไม่สมบูรณ์ สรุปผลการศึกษาดังนี้ ศูนย์สนเทศและหอสมุดวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนางานด้านสื่อโสตทัศน์อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานสื่อโสตทัศน์ไว้ในโครงสร้างองค์กร มีนโยบายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและมีงบประมาณอย่างเพียงพอในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทรวมทั้งสื่อโสตทัศน์แม้ว่าจะไม่มีการแบ่งงบประมาณสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละประเภทอย่างชัดเจน มีการลงรายการบรรณานุกรมในฐานข้อมูล วิเคราะห์หัวเรื่อง จัดเตรียมสื่อโสตทัศน์อย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงสื่อโสตทัศน์ได้สะดวกทั้งข้อมูลบรรณานุกรมซึ่งสามารถสืบค้นจากฐานข้อมูลที่ให้บริการแบบออนไลน์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง และตัวสื่อโสตทัศน์ซึ่งจัดเรียงตามลำดับเลขเรียกสื่อโสตทัศน์ในลักษณะชั้นเปิดซึ่งผู้ใช้สารมารถเลือกหยิบสื่อโสตทัศน์ที่ต้องการได้ด้วยตนเอง ในด้านบริการศูนย์สนเทศและหอสมุดมีบริการสื่อโสตทัศน์ทั้งบริการยืม-คืน บริการอ้างอิง บริการวีดิโอออนดีมานด์ บริการห้องโสตทัศน์ที่มีโสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัยซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกใช้สำหรับการศึกษาด้วยตนเองได้ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ในด้านการบำรุงรักษาสื่อโสตทัศน์นอกจากการซ่อมบำรุงตามสภาพการชำรุดแล้ว ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากสื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยในสื่อโสตทัศน์รูปแบบใหม่ที่ทันสมัย เช่น แปลงไฟล์ข้อมูลแถบวีดิทัศน์เพื่อบันทึกลงบนแผ่นวีซีดี สิ่งที่ศูนย์สนเทศและหอสมุดดำเนินการยังไม่สมบูรณ์ได้แก่ ยังไม่มีนโยบายจัดหาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะ สื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยและหมดอายุการใช้งานยังจัดเก็บและเรียงบนชั้นรวมกับสื่อที่มีการใช้ และการจัดหมู่สื่อโสตทัศน์ที่ไม่ได้ใช้ระบบการจัดหมู่ที่เป็นสากลแต่ใช้อักษรภาษาอังกฤษเป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านจำนวนสื่อโสตทัศน์ พบว่า สื่อโสตทัศน์ 4,689 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,889 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 2,800 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 40.29 และ 59.71 ตามลำดับ เป็นซีดี 4,168 แผ่น ดีวีดี 56 แผ่น และ วีซีดี 465 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 88.89 1.19 และ 9.92 ตามลำดับ ดังแผนภูมที่ 1

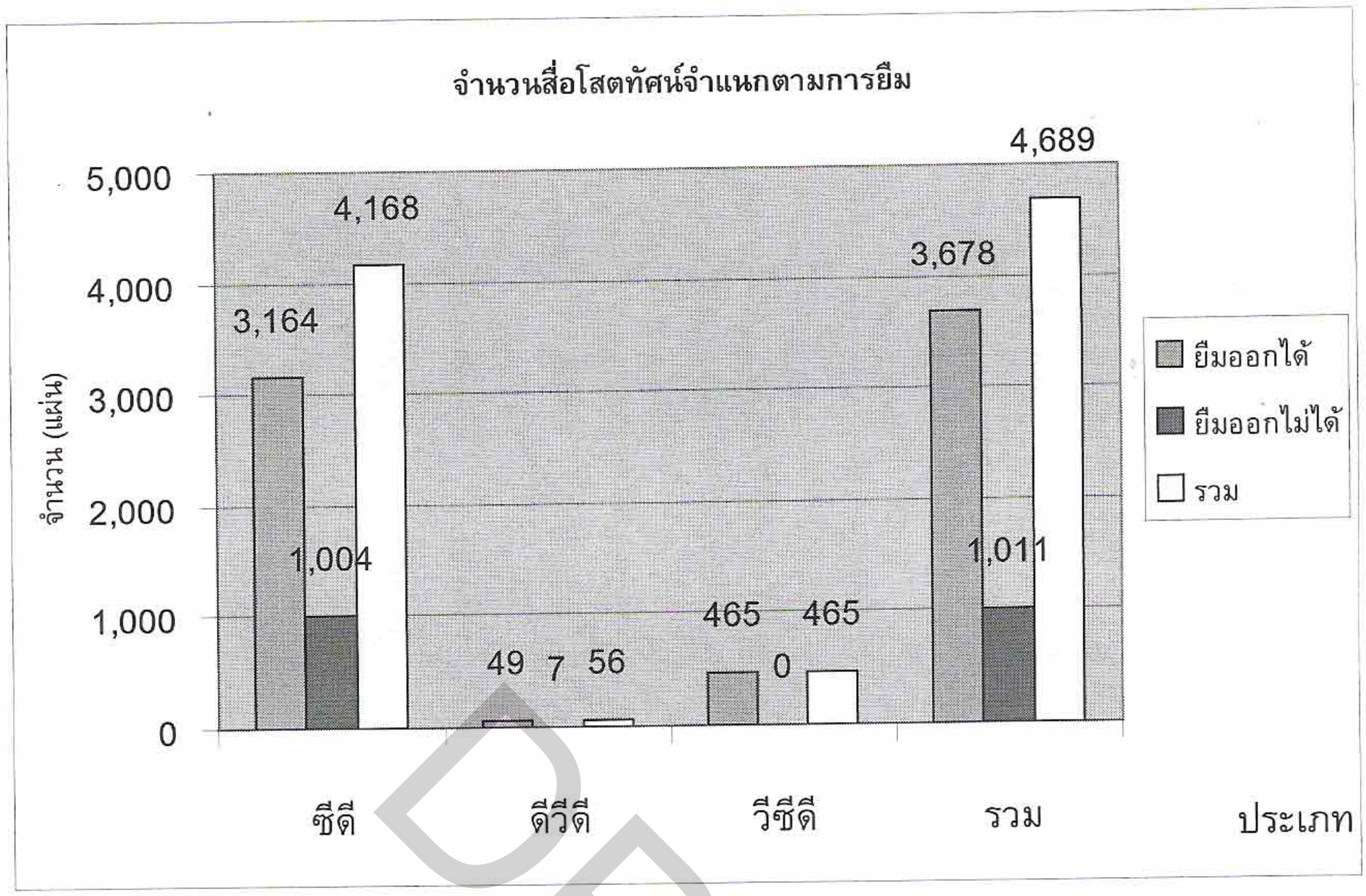
แผนภูมที่ 1 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา

สื่อโสตทัศน์ 4,689 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 2,094 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 2,595 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 44.66 และ 55.34 ตามลำดับ เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 000 มากที่สุด 1,741 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 37.13

สื่อโสตทัศน์ 4,689 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่ยืมออกได้ 3,678 แผ่น ยืมออกไม่ได้ 1,011 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 78.44 และ 21.56 ตามลำดับ สื่อโสตทัศน์ที่ยืมออกได้ 3,678 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,718 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,960 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 46.71 และ 53.29 เป็นซีดี 3,164 แผ่น ดีวีดี 49 แผ่น วีซีดี 465 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 86.03 1.33 และ 12.64 ตามลำดับ สื่อโสตทัศน์ที่ยืมออกไม่ได้ 1,011 แผ่น เป็นภาษาไทย 171 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 840 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 16.91 และ 83.09 ตามลำดับ เป็นเป็นซีดี 1,004 แผ่น ดีวีดี 7 แผ่น วีซีดี 0 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 99.31 0.69 และ 0.00 ตามลำดับ ดังแผนภูมิที่ 2

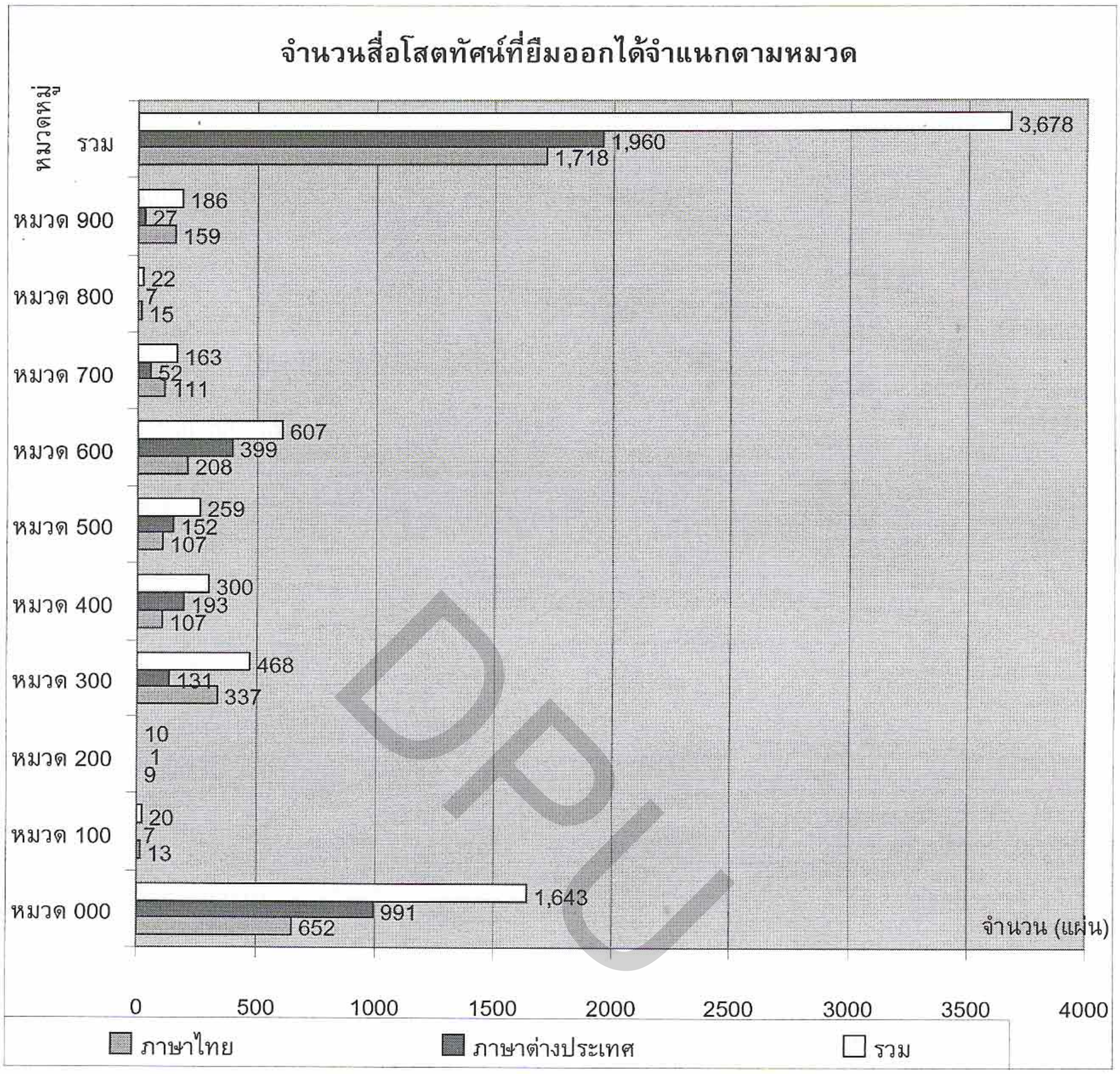
แผนภูมิที่ 2 จำนวนสื่อโสตทัศน์จำแนกตามลักษณะการยืม

สื่อโสตทัศน์ที่ยืมออกได้ 3,678 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์หมวด 000 มากที่สุด 1,643 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 44.67 เป็นภาษาไทย 652 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 991 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 39.68 และ 60.32 ตามลำดับ ดังแผนภูมิที่ 3

DRAFT

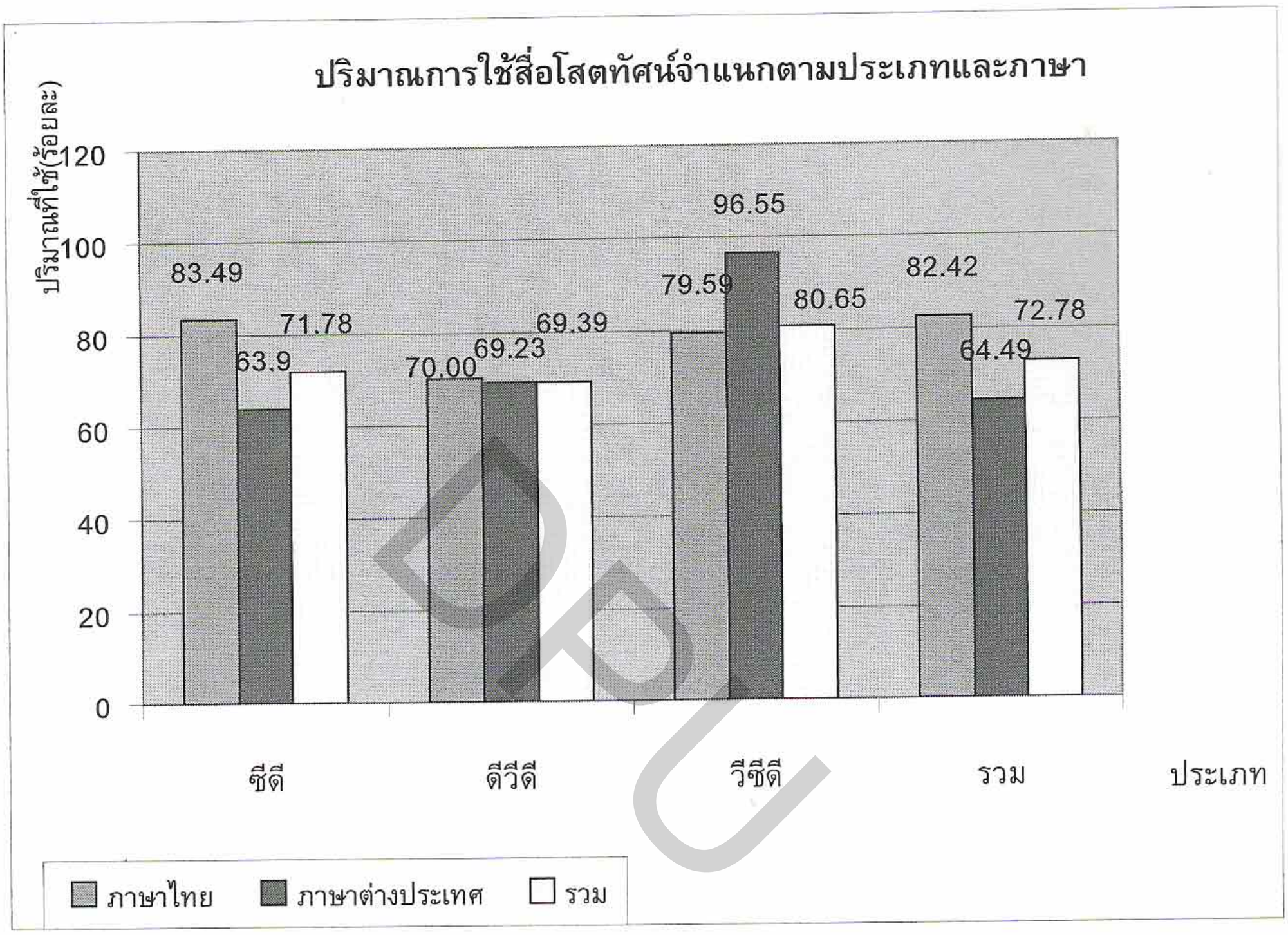
แผนภูมิที่ 3 จำนวนสื่อโสตทัศน์ในแต่ละหมวด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์ จากจำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ยืมได้ 3,678 แผ่น มีการใช้ 2,680 แผ่น ไม่มีการใช้ 998 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 72.87 และ 27.13 สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น เป็นภาษาไทย 1,416 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 52.84 ภาษาต่างประเทศ 1,264 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 47.61 เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 1,436 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 1,244 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 53.58 และ 46.42 ตามลำดับ เมื่อคิดจากร้อยละในกลุ่มเดียวกันพบว่าสื่อโสตทัศน์ที่ไม่มีหนังสือประกอบมีปริมาณการใช้ร้อยละ 76.98 สื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบมีปริมาณการใช้ ร้อยละ 69.64

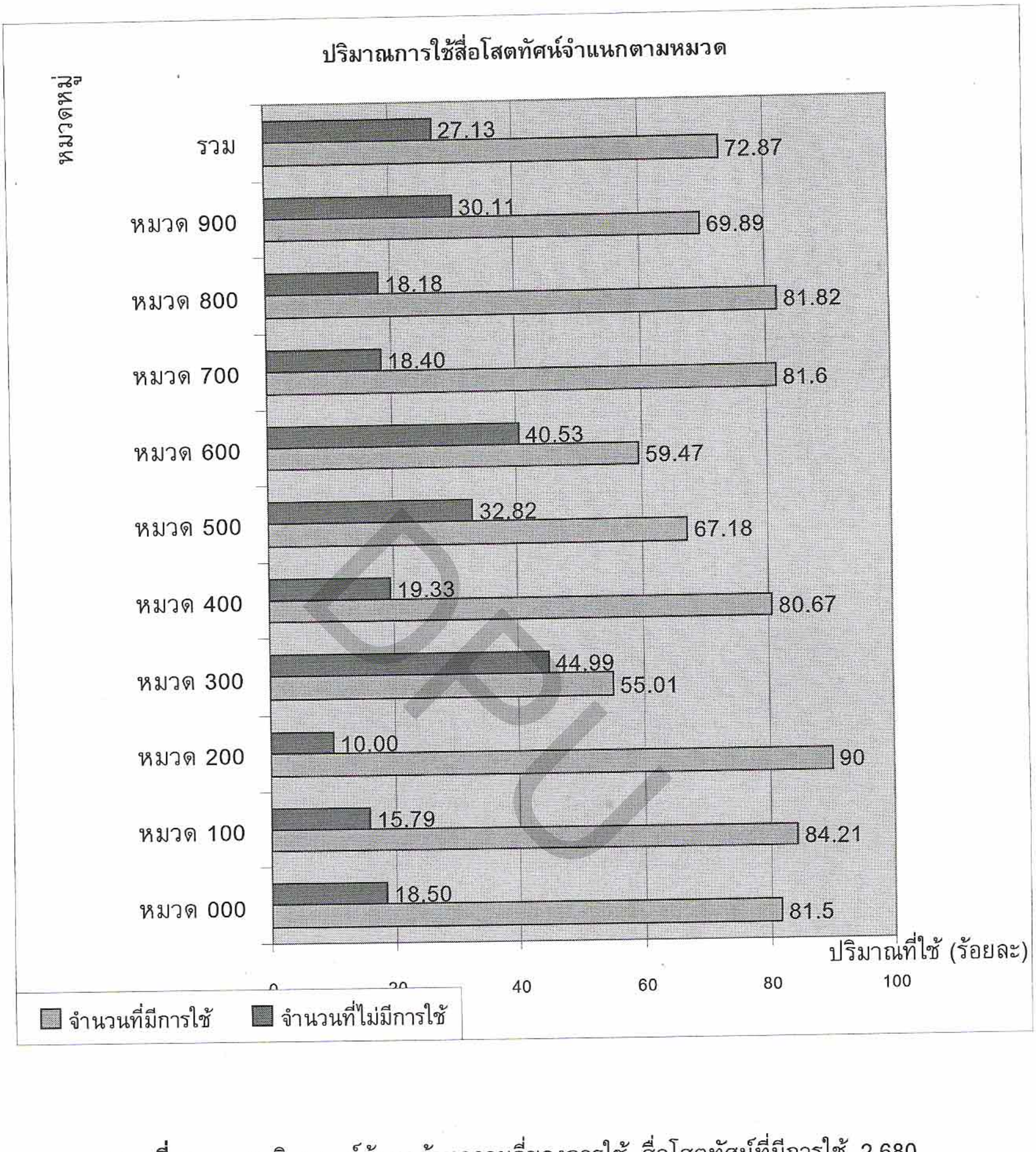
สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น เป็นซีดี 2,271 แผ่น วีซีดี 375 แผ่น ดีวีดี 34 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 84.74 13.99 และ 1.27 ตามลำดับ เมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนสื่อโสตทัศน์ประเภทและภาษาเดียวกัน พบว่า วีซีดีภาษาต่างประเทศมีการใช้มากที่สุด ร้อยละ 96.55 ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา

ปริมาณการใช้สื่อโสตทัศน์แต่ละหมวดเมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนสื่อโสตทัศน์ในหมวดเดียวกับพบว่า สื่อโสตทัศน์หมวด 200 มีการใช้มากที่สุดร้อยละ 90.00 รองลงมาได้แก่ หมวด 100 และ หมวด 800 มีการใช้ร้อยละ 84.21 และ 81.82 ตามลำดับ ดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 ปริมารการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความถี่ของการใช้ สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 19,419 ครั้ง เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีมีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 12.33 ครั้งต่อแผ่น

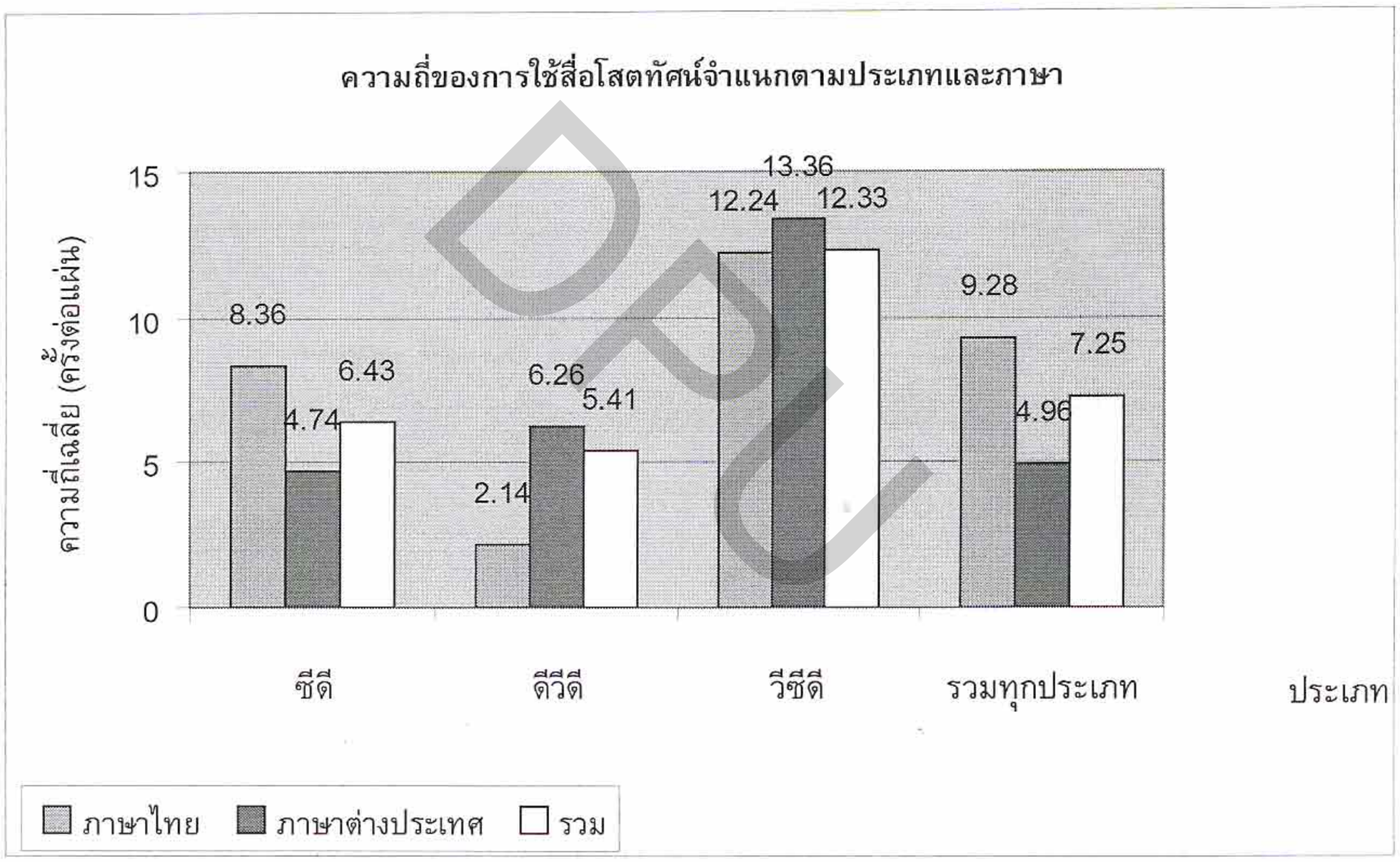
สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยมีการใช้ 1,416 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 13,144 ครั้ง เฉลี่ย 9.28 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศที่มีการใช้ 1,264 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 6,275 ครั้ง เฉลี่ย 4.96 ครั้งต่อแผ่น

สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดีมีการใช้ 2,271 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 14,613 ครั้ง เฉลี่ย 6.43 ครั้งต่อแผ่น เป็นซีดีภาษาไทย 1,062 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 1,209 แผ่น มีความถี่ 8,881 และ 5,732 ครั้ง เฉลี่ย 8.36 และ 4.74 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ประเภทดีวีดีมีการใช้ 34 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 184 ครั้ง เฉลี่ย 5.41 ครั้งต่อแผ่น เป็นดีวีดีภาษาไทย 7 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 27 แผ่น มีความถี่ 15 และ 169 ครั้ง เฉลี่ย 2.14 และ 6.26 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีมีการใช้ 375 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 4,622 ครั้ง เฉลี่ย 12.33 ครั้งต่อแผ่น เป็นวีซีดีภาษาไทย 347 แผ่น ภาษาต่างประเทศ 28 แผ่น มีความถี่ 4,248 และ 374 ครั้ง เฉลี่ย 12.24 และ 13.36 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ ดังแผนภูมที่ 6

แผนภูมิที่ 6 ความถี่เฉลี่ยของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามประเภทและภาษา

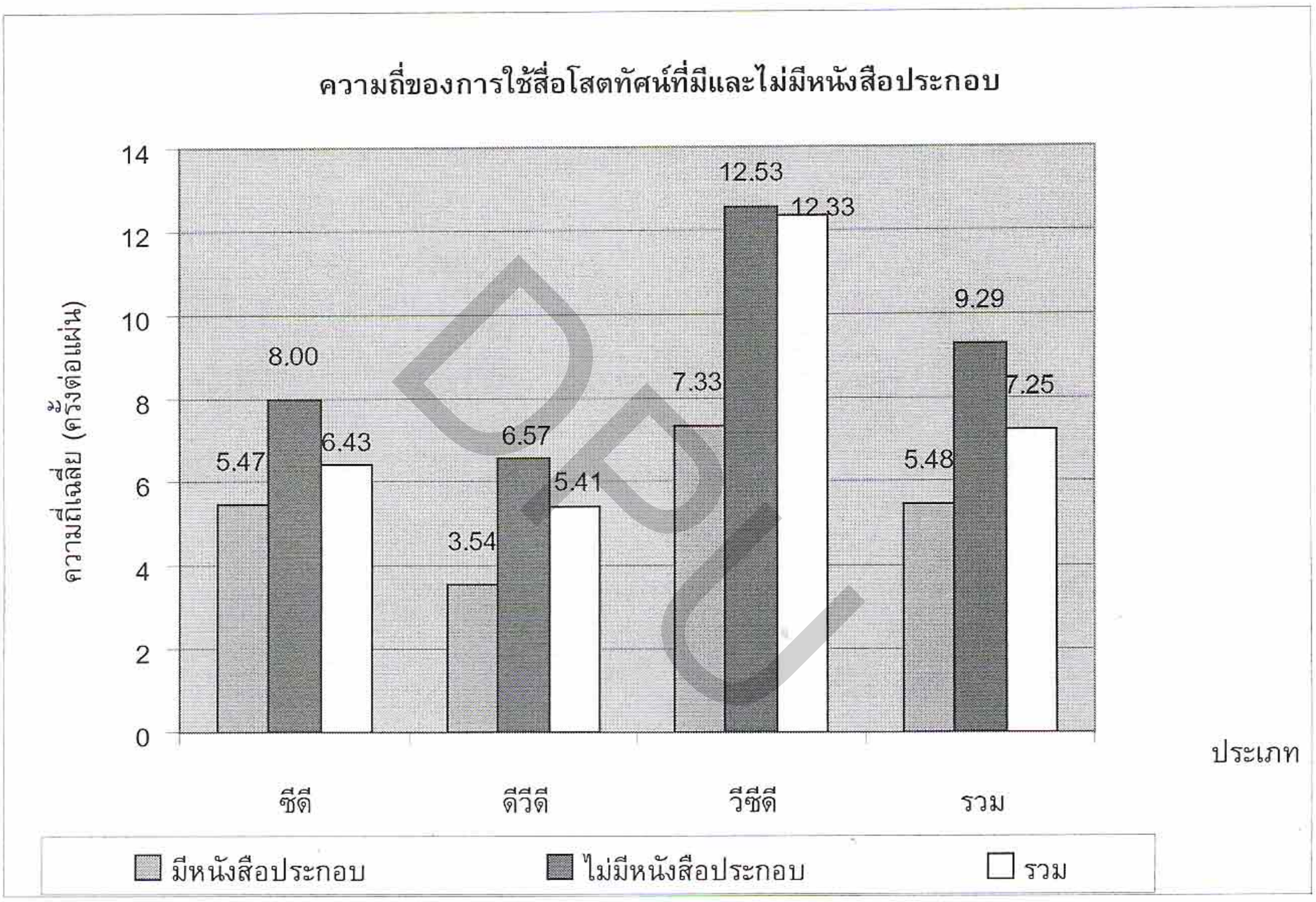
สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น เป็นสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบ 1,436 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 1,244 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 7,864 และ 11,555 ครั้ง เฉลี่ย 5.48 และ 9.29 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดีที่มีการใช้ 2,271 แผ่น เป็นซีดีที่มีหนังสือประกอบ 1,408 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 863 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 7,708 และ 6,905 ครั้ง เฉลี่ย 5.47 และ 8.00 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ประเภทดีวีดีที่มีการใช้ 34 แผ่น เป็นดีวีดีที่มีหนังสือประกอบ 13 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 21 แผ่น มีความถี่ของการใช้เ 46 และ 138 ครั้ง เฉลี่ย 3.54 และ 6.57 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ

สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีที่มีการใช้ 375 แผ่น เป็นวีซีดีที่มีหนังสือประกอบ 15 แผ่น ไม่มีหนังสือประกอบ 360 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 110 และ 4,512 ครั้ง เฉลี่ย 7.33 และ 12.53 ครั้งต่อแผ่น ตามลำดับ ดังแผนภูมิที่ 7

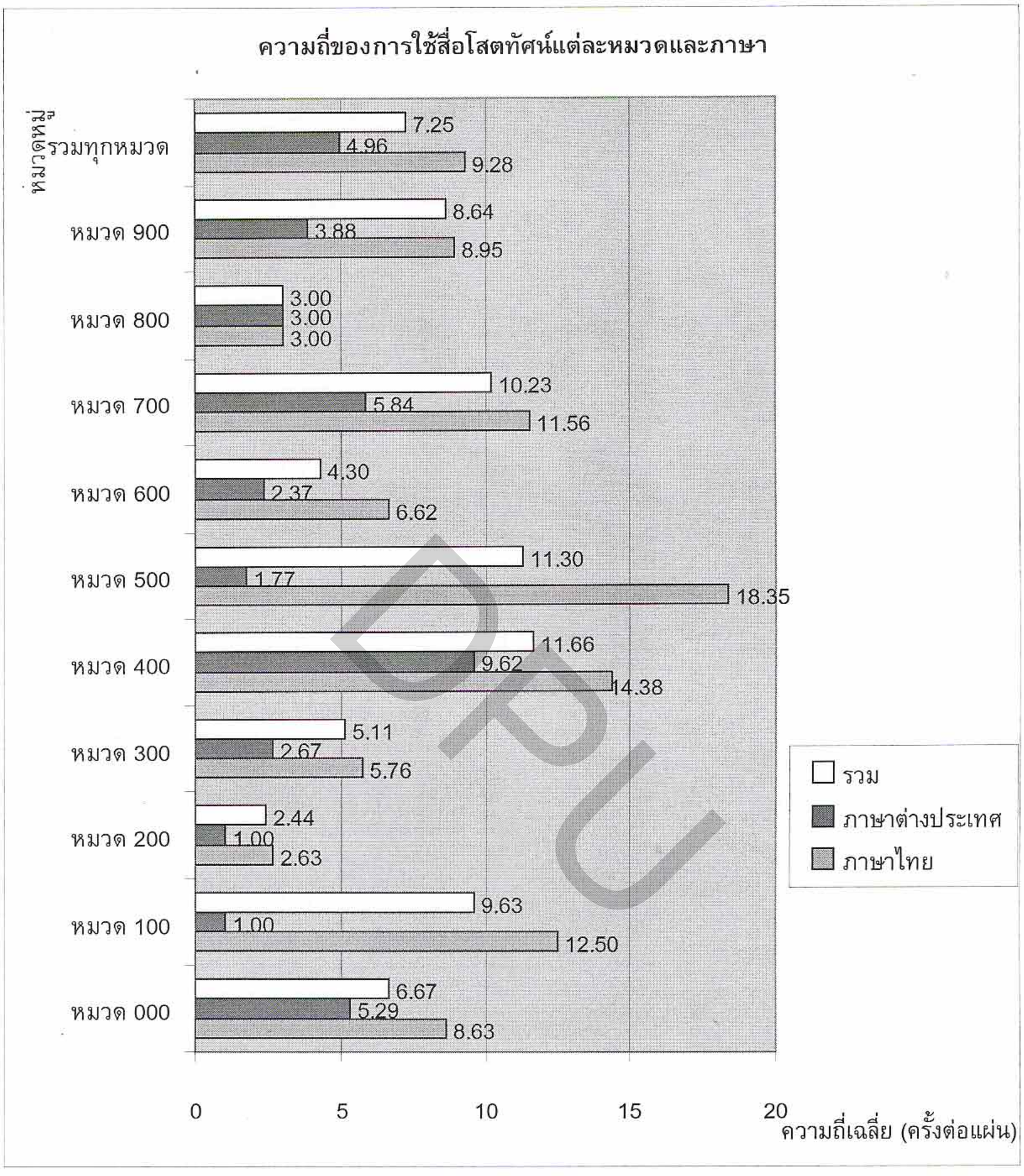
แผนภูมิที่ 7 ความถี่เฉลี่ยของการใช้สื่อโสตทัศน์ที่มีและไม่มีหนังสือประกอบ

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 19,419 ครั้ง เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์หมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 11.66 ครั้งต่อแผ่น

สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยที่มีการใช้ 1,416 แผ่น มีความถี่ของการใช้เป็น 13,144 ครั้ง เฉลี่ย 9.28 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาไทยหมวด 500 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 18.35 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศที่มีการใช้ 1,264 แผ่น มีความถี่ของการใช้ 6,275 ครั้ง เฉลี่ย 4.96 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ภาษาต่างประเทศหมวด 400 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 9.62 ครั้งต่อแผ่น ดังแผนภูมิที่ 8

แผนภูมิที่ 8 ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์จำแนกตามหมวดหมู่และภาษา

สื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ 2,680 แผ่น ความถี่เฉลี่ย 7.25 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีมีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 12.33 ครั้งต่อแผ่น สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีหมวด 500 มีความถี่เฉลี่ยมากที่สุด 31.90 ครั้งต่อแผ่น

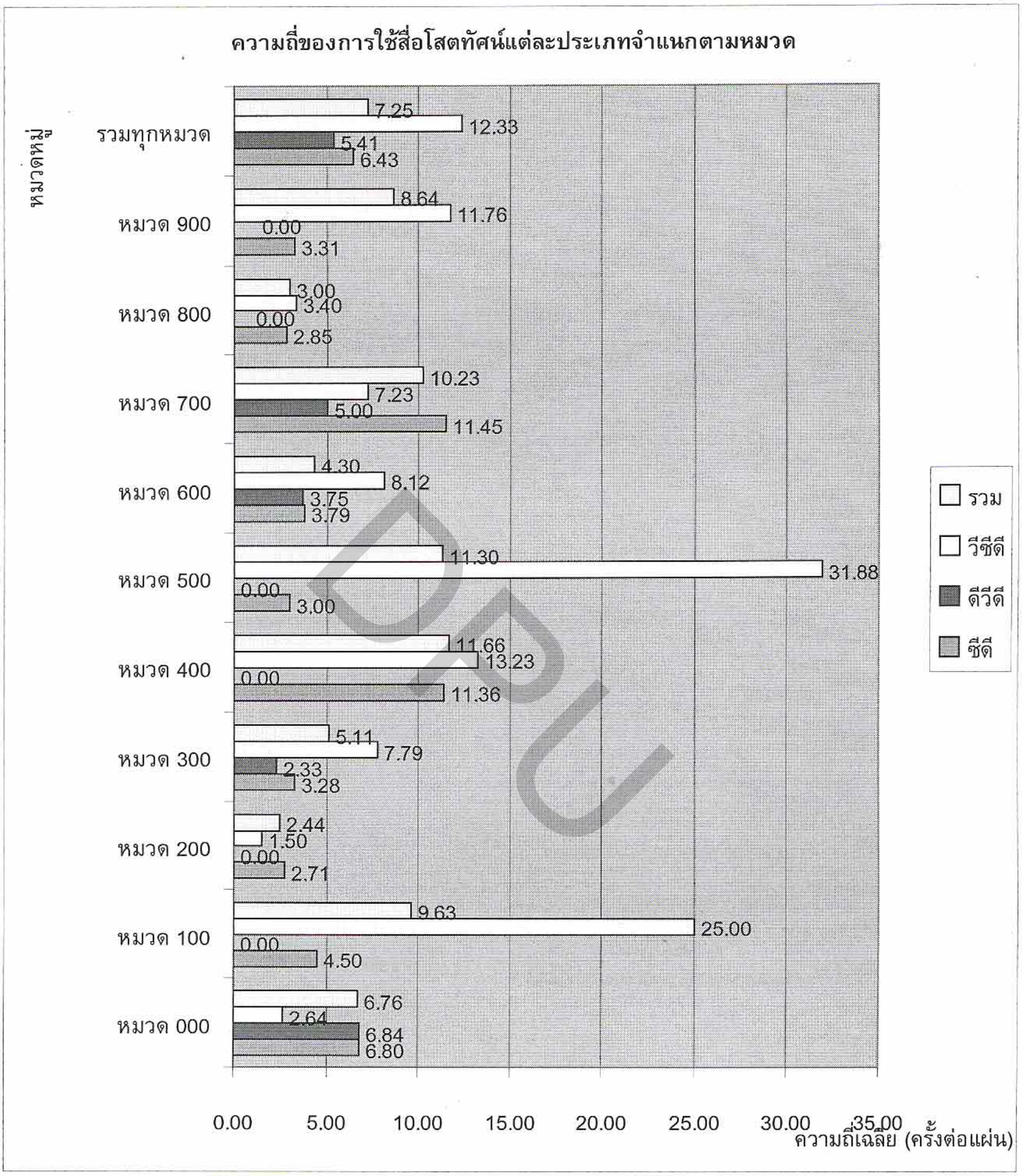
สื่อโสตทัศน์ประเภทซีดีมีการใช้ 2,271 แผ่น ความถี่ของการใช้ 14,613 ครั้ง เฉลี่ย 6.43 ครั้งต่อแผ่น หมวด 700 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 11.45 ครั้งต่อแผ่น หมวด 200 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 2.71 ครั้งต่อแผ่น

สื่อโสตทัศน์ประเภทดีวีดีมีการใช้ 34 แผ่น ความถี่ของการใช้ 184 ครั้ง เฉลี่ย 5.41 ครั้งต่อแผ่น หมวด 000 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 6.84 ครั้งต่อแผ่น หมวด 300 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 2.33 ครั้งต่อแผ่น

สื่อโสตทัศน์ประเภทวีซีดีดีมีการใช้ 375 แผ่น ความถี่ของการใช้ 4,622 ครั้ง เฉลี่ย 12.33 ครั้งต่อแผ่น หมวด 500 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุด 31.88 ครั้งต่อแผ่น หมวด 200 มีความถี่เฉลี่ยของการใช้น้อยที่สุด 1.50 ครั้งต่อแผ่น ดังแผนภูมิที่ 9

DPU

แผนภูมิที่ 9 ความถี่ของการใช้สื่อโสตทัศน์แต่ละประเภทจำแนกตามหมวดหมู่

อภิปรายผล

ผลการศึกษาที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลมีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดจากการเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานการดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์สำหรับห้องสมุดสถาบันการศึกษาที่สมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัยในสหรัฐอเมริกา ฉบับปรับปรุงและเผยแพร่เมื่อปี ค.ศ.1999 และเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าศูนย์สนเทศและหอสมุดมีการดำเนินการตามบรรทัดฐานทั้ง 8 ด้านคือวัตถุประสงค์ การบริหาร บุคลากร งบประมาณ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และการลงรายการและเข้าถึงรายการบรรณานุกรม ยกเว้นบางเรื่องในบางด้านซึ่งได้แก่ การกำหนดนโยบายพัฒนาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะไม่รวมกับสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยและไม่มีการใช้ยังจัดเรียงไว้บนชั้นรวมกับสื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้ การวิเคราะห์หมวดหมู่และการใช้คำระบุประเภทของสื่อโสตทัศน์

นโยบายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์สนเทศและหอสมุดเป็นนโยบายที่ใช้กับทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทแต่บรรทัดฐานของสมาคมห้องสมุดวิทยาลัยและวิจัย (ACRL Media Resources Committee, 2005) ของสหรัฐอเมริกาเห็นว่า ควรจะมีนโยบายพัฒนาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการจัดหาว่าควรเลือกประเภทไหนตามลำดับก่อนหลังอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากสื่อโสตทัศน์มีลักษณะ รูปแบบที่แตกต่างกันและต้องใช้กับโสตทัศนูปกรณ์ที่แตกต่างกัน

การจัดเก็บสื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยไม่มีการใช้หรือหมดอายุการใช้งาน ส่วนใหญ่ได้แก่ แถบบันทึกเสียงและแถบวีดิทัศน์ซึ่งศูนย์สนเทศและหอสมุดจัดเรียงแยกตามประเภทบนชั้นในบริเวณเดียวกับสื่อโสตทัศน์ที่ยังมีการใช้บริการทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ ขณะนี้กำลังดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในแถบวีดิทัศน์ลงบนแผ่นวีซีดี ส่วนแถบบันทึกเสียงจะดำเนินการหลังจากการดำเนินการกับแถบวีดิทัศน์เสร็จสิ้นแล้ว หลังจากการจัดเก็บข้อมูลลงแผ่นซีดีแล้วจะไม่มีแถบวีดิทัศน์และแถบบันทึกเสียง สำหรับสื่อที่ไม่มีการใช้ควรกำหนดนโยบายในการคัดออกและดำเนินการอย่างเป็นระบบ

สำหรับการวิเคราะห์หมวดหมู่สื่อโสตทัศน์นั้น ศูนย์สนเทศและหอสมุดกำหนดสัญลักษณ์ของสื่อโสตทัศน์แต่ละประเภทแทนการจัดหมู่เช่นเดียวกับห้องสมุดส่วนใหญ่ในประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจากยังไม่มีระบบการจัดหมู่สื่อโสตทัศน์ใดที่เป็นมาตรฐานอย่างแท้จริง (สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์, 2543) แม้จะมีการกำหนดสัญลักษณ์แทนการจัดหมู่ แต่สัญลักษณ์ของสื่อโสตทัศน์และคำระบุประเภทที่ห้องสมุดหรือสถาบันบริการสารสนเทศต่างๆในประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบันยังมีความแตกต่างกัน

2. จากจำนวนสื่อโสตทัศน์ที่ออกบริการในปี พ.ศ.2544 ถึง 4 เดือนแรกของปี พ.ศ.2548 พบว่าสื่อโสตทัศน์ประเภทดีวีดีมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณที่ออกบริการในอัตราที่เพิ่มขึ้นมากกว่าสื่อโสตทัศน์ประเภทซีดีและวีซีดีและเพิ่มขึ้นจากจำนวนที่ออกบริการในปีที่ผ่านมามาก ทั้งนี้เนื่องจากดีวีดีมีคุณภาพดีกว่าความจุมากกว่าซีดี และสามารถป้องกันการทำสำเนาได้ ทำให้มีการบันทึกข้อมูลในรูปแบบของดีวีดีมากขึ้นทั้งข้อมูลที่เป็นภาพยนตร์ เพลง โปรแกรมคอมพิวเตอร์และข้อมูลที่ในลักษณะสื่อประสม ด้วยคุณภาพและความจุที่โดดเด่นดีวีดีจึงถูกนำ

มาใช้แทนซีดีมากขึ้นอย่างรวดเร็ว (ศุภกิจ นวมขำ, 2545) ห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศจึงจำเป็นต้องวางแผนและเตรียมการให้พร้อมในเรื่องเครื่องอ่านเพื่อที่จะบริการสื่อโสตทัศนประเภทนี้เพิ่มขึ้น

3. สื่อโสตทัศน์หมวด 200 800 และ 100 มีปริมาณน้อยมาก คือมี 17 22 และ 25 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 0.36 0.47 และ 0.53 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปริมาณการใช้จากสื่อโสตทัศน์ที่ผู้ใช้ยืนออกพบว่า สื่อโสตทัศน์หมวด 200 มีการใช้มากที่สุด คือใช้ 9 แผ่น จากจำนวนที่ให้ยืมได้ 10 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาได้แก่หมวด 100 และ 800 มีปริมาณการใช้ 84.21 และ 81.82 ตามลำดับ แสดงว่าผู้ใช้มีความต้องการใช้สื่อโสตทัศน์ที่มีเนื้อหาหมวด 200 100 และ 800 แต่สื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดในหมวดเหล่านี้มีน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิภาภรณ์ บำรุงจิตต์ (2542) ที่ศึกษาการใช้สารนิเทศของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาและอุปสรรค์ในระดับปานกลางในเรื่องสื่อโสตทัศน์ได้แก่ไม่มีสารนิเทศที่ต้องการในรูปแบบสื่อโสตทัศน์ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของเหลาทอง สุริยะ (2543) ที่พบว่าอาจารย์คณะสัตวแพทย์เห็นว่าสื่อโสตทัศน์ในบางสาขาวิชามีน้อย การที่ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีสื่อโสตทัศน์ในหมวดดังกล่าวน้อยน่าจะเป็นเพราะมีการผลิตสื่อโสตทัศน์ที่มีเนื้อหาในหมวดดังกล่าวน้อยสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุฌาณี ตั้งคำ (2543) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานซีดีรอมของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า บรรณารักษ์ประสบปัญหาในระดับมากเกี่ยวกับเรื่องซีดีมีเนื้อหาเพียงบางสาขาวิชาไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร

4. สื่อโสตทัศน์ที่ยืมออกได้ 3,678 แผ่น มีการใช้ 2,680 แผ่น คิดเป็นร้อยละ 72.78 วีซีดีซึ่งเป็นสื่อโสตทัศน์ที่นำมาใช้แทนแถบวีดิทัศน์มีปริมาณการใช้มากที่สุดเมื่อคิดเป็นร้อยละจากจำนวนที่ให้ยืมแต่ละประเภท คือมีปริมาณการใช้ร้อยละ 80.65 เฉพาะวีซีดีภาษาต่างประเทศมีปริมาณการใช้ร้อยละ 96.55 วีซีดีเป็นสื่อโสตทัศน์ประเภทเดียวที่มีปริมาณการใช้ร้อยละ 100 ในหมวด 100 200 500 700 และ 800 นอกจากนี้ยังมีความถี่เฉลี่ยของการใช้มากที่สุดคือ 12.33 ครั้งต่อแผ่น และหมวด 500 มีความถี่เฉลี่ยมากที่สุด 31.88 ครั้งต่อแผ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมทรง เจ๊ะดาโอ๊ะ (2536) ที่ศึกษาปัญหาการใช้โสตทัศน์วัสดุของอาจารย์ ข้าราชการและนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พบว่าอาจารย์ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใช้แถบวีดิทัศน์มากที่สุด และประภารัตน์ นววิภาพันธ์ (2540) ที่พบว่านักศึกษาต้องการวีดิทัศน์ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะศูนย์สนเทศและหอสมุดและบรรณารักษ์ดังนี้

1. เนื่องจากมีการนำเทคโนโลยีมาใช้กับงานด้านสื่อโสตทัศน์มากขึ้น ทำให้สื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์มีรูปแบบและลักษณะการใช้งานที่แตกต่างกัน บุคลากรที่ดำเนินการด้านสื่อโสตทัศน์ซึ่งมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ใช้ในห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความชำนาญและพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่นำมาใช้กับงานด้านสื่อโสตทัศน์อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าแผนกสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดจะมี

บุคลากรมีคุณวุฒิในสาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาระดับปริญญา 1 คนแล้วก็ตาม แต่บรรณารักษ์และบุคลากรของศูนย์สนเทศและหอสมุดที่มีความรู้ความชำนาญด้านสื่อโสตทัศน์ยังมีน้อย ศูนย์สนเทศและหอสมุดจึงควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญด้านสื่อโสตทัศน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลและป้องกันการขาดแคลนบรรณารักษ์หรือบุคลากรที่จะปฏิบัติงานด้านสื่อโสตทัศน์

2. เนื่องจากการจัดหมู่สื่อโสตทัศน์ของห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษเป็นสัญลักษณ์แทนการจัดหมู่ และสัญลักษณ์ที่ใช้ยังมีความแตกต่างกัน เช่น สถาบันบริการสารสนเทศบางแห่งใช้ CD เป็นสัญลักษณ์แทนแผ่นซีดีทุกประเภท ทั้งซีดีเพลง ซีดีรอม วีดิโอซีดี และดีวีดี ในขณะที่บางแห่งใช้แทน ซีดีรอม นอกจากนี้การใช้คำระบุประเภทสื่อโสตทัศน์ในเขตข้อมูล 245 \h ของห้องสมุดและสถาบันบริการสารสนเทศในประเทศไทยยังมีความแตกต่างกันมาก ขณะนี้บรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนมีการรวมกลุ่มทำงานร่วมกันอยู่แล้ว จึงควรจะพิจารณากำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนหมวดหมู่หรือหลักเกณฑ์การจัดหมวดหมู่และคำระบุประเภทสื่อโสตทัศน์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อประโยชน์ของผู้ใช้และการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน

สำหรับการลงรายการคำระบุประเภทภาษาต่างประเทศของศูนย์สนเทศและหอสมุดควรใช้อักษรตัวพิมพ์เล็กตามหลักเกณฑ์ของ AACR2

3. เนื่องจากการลงรายการบรรณานุกรมสื่อโสตทัศน์ที่ต้องใช้ควบคู่กับหนังสือมีการแยกระเบียนรายการบรรณานุกรมระหว่างหนังสือและสื่อโสตทัศน์ตามที่ศูนย์สนเทศและหอสมุดปฏิบัติในปัจจุบัน พบว่ามีความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลที่เชื่อมโยงระหว่างข้อมูลของหนังสือและสื่อโสตทัศน์ ซึ่งได้แก่การบันทึกเลขเรียกหนังสือในเขตข้อมูล 300 ของรายการบรรณานุกรมสื่อโสตทัศน์ และบันทึกสัญลักษณ์ของสื่อโสตทัศน์ในเขตข้อมูล 300 และ 543 ของรายการบรรณานุกรมหนังสือ สาเหตุความผิดพลาดนั้นนอกจากจะเกิดจากการพิมพ์แล้วยังพบว่าเกิดจากมีการแก้ไขเลขเรียกหนังสือหลังจากนำหนังสือออกบริการและบันทึกข้อมูลสื่อโสตทัศน์เรียบร้อยแล้ว โดยไม่มีการประสานงานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหนังสือและสื่อโสตทัศน์ ทำให้เลขเรียกหนังสือที่ปรากฏในรายการบรรณานุกรมของสื่อโสตทัศน์ไม่ถูกต้องตรงกับเลขเรียกหนังสือในรายการบรรณานุกรมของหนังสือ ทำให้ผู้ใช้หาหนังสือที่ต้องใช้ควบคู่กับสื่อโสตทัศน์ไม่พบ ดังนั้นจึงควรลงรายการบรรณานุกรมสื่อโสตทัศน์ที่ต้องใช้ควบคู่กับหนังสือในระเบียนรายการบรรณานุกรมเดียวกัน นอกจากจะลดความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงระหว่างหนังสือและสื่อโสตทัศน์ได้แล้ว ยังลดความซ้ำซ้อนในการทำงานและประหยัดเวลาทำงาน เพราะข้อมูลที่ลงรายการในเขตข้อมูลส่วนใหญ่ซ้ำกันและจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบมีปริมาณมากถึงร้อยละ 44.66 การลงรายการบรรณานุกรมในระเบียนเดียวกันยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ที่สามารถพิจารณาข้อมูลของหนังสือและสื่อโสตทัศน์ได้พร้อมกันในเวลาเดียวกัน ไม่ต้องเสียเวลาสืบค้นใหม่ และได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงกัน

นอกจากนี้การลงรายการบรรณานุกรมแยกกันดังกล่าวข้างต้นทำให้รายงานการใช้งบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อหนังสือและสื่อโสตทัศน์ที่ได้จากฐานข้อมูลไม่ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากมีการลงราคาซ้ำสองครั้ง คือลงในรายการบรรณานุกรมของหนังสือและรายการบรรณานุกรมของสื่อโสตทัศน์

4. การลงรายการเลขทะเบียนสื่อโสตทัศน์ในรายการบรรณานุกรมหนังสือเขตข้อมูล 300 \e และเขตข้อมูล 534 เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลสื่อโสตทัศน์และหนังสือที่ใช้ควบคู่กัน ในฐานข้อมูลของศูนย์สนเทศและหอสมุดมีการลงรายการหลากหลายรูปแบบและใช้เครื่องหมายแตกต่างกัน การพิมพ์เลขทะเบียนบางรายการพิมพ์ครบทุกหลักบางรายการพิมพ์โดยละตัวเลขซึ่งไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ควรปรับปรุงและกำหนดหลักเกณฑ์การลงรายการให้เหมือนกันเพื่อประโยชน์ในการค้นคืนสารสนเทศ

ตัวอย่างการลงรายการเขตข้อมูล 300 \e ในรายการบรรณานุกรมหนังสือ

\e 2 CD [CD No. 873-874]

\e 1 CD [CD No. 875, 876]

\e 1 CD [CD No. : 3115, 3116]

\e 1 CD [CD No. 1491-92]

\e 2 CD [CD No. : 3644-5]

\e 2 CD [CD No. : 4006 - 4007]

5. เนื่องจากเนื้อหาของสื่อโสตทัศน์บางรายการมีลักษณะเหมือนข้อมูลของหนังสืออ้างอิง ซึ่งมักจะกำหนดให้ใช้เฉพาะในศูนย์สนเทศและหอสมุด แต่การกำหนดให้สื่อโสตทัศน์ชิ้นไหนยืมได้ ชิ้นไหนยืมไม่ได้ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เห็นได้จากสื่อโสตทัศน์ที่มีหนังสือประกอบบางรายการมีการกำหนดให้หนังสือเป็นหนังสืออ้างอิงซึ่งต้องใช้เฉพาะในห้องสมุด ในขณะที่สื่อโสตทัศน์ที่ใช้ประกอบให้ยืมกลับบ้านได้ การให้ยืมสื่อโสตทัศน์กลับบ้านได้แต่หนังสือที่ต้องใช้ประกอบไม่สามารถยืมกลับบ้านได้ ทำให้ผู้ใช้ไม่ได้รับประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรสารสนเทศเท่าที่ควรในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ควบคู่กัน ถ้าเนื้อหาหนังสือและสื่อโสตทัศน์เหมือนกันไม่จำเป็นต้องใช้ควบคู่กันการให้ยืมหนังสือหรือสื่อโสตทัศน์อย่างใดอย่างหนึ่งออกไปใช้นอกห้องสมุดได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ดังนั้นจึงควรกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการพิจารณาให้ชัดเจนว่าสื่อโสตทัศน์ชิ้นใดควรใช้เฉพาะในห้องสมุด โดยเฉพาะสื่อโสตทัศน์ที่ต้องใช้ควบคู่กับหนังสือ

นอกจากนี้สื่อโสตทัศน์ประเภทที่ยืมไม่ได้บางส่วนจัดเก็บและให้บริการที่แผนกบริการ บางส่วนให้บริการที่แผนกสื่อโสตทัศน์ ผู้ใช้ต้องสังเกตุจากหน้าจอคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลจึงจะทราบว่าจะติดต่อขอใช้สื่อโสตทัศน์ที่ต้องการได้ที่ใด ถ้ายังมีความจำเป็นที่ต้องแยกบริการเป็นสองส่วนก็ควรจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการพิจารณาให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้บริการ

6. เนื่องจากวีซีดีหมวด 500 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมีปริมาณการใช้ ร้อยละ 100 และความถี่เฉลี่ยของการใช้ 31.88 ครั้งต่อแผ่น ซึ่งเป็นความถี่เฉลี่ยที่มากที่สุด

ของสื่อโสตทัศน์ทุกประเภทและทุกหมวด ดังนั้น การแปลงไฟล์ข้อมูลของแถบวีดิทัศน์เพื่อบันทึกลงแผ่นวีซีดีจึงควรดำเนินการกับวีดิทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเป็นอันดับแรก เพื่อให้มีสื่อโสตทัศน์ที่มีเนื้อหาตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

7. เนื่องจากผู้ผลิตมีการกำหนดอายุการใช้งานสื่อโสตทัศน์บางประเภทไว้ เช่น ซีดี ดีวีดี เมื่อครบกำหนดจะไม่สามารถใช้ต่อไปได้อีก ศูนย์สนเทศและหอสมุดควรกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการคัดออก (Weeding) หรือแยกจัดเก็บ หรือระบุสถานภาพของสื่อโสตทัศน์ชิ้นนั้นไว้ในฐานข้อมูลเพื่อสื่อสารให้ผู้ใช้ทราบว่าไม่สามารถใช้สื่อโสตทัศน์ชิ้นนั้นได้ การจัดเก็บและเรียงสื่อโสตทัศน์ที่หมดอายุการใช้งานไว้บนชั้นรวมกับสื่อโสตทัศน์ที่มีการใช้นอกจากจะไม่มีประโยชน์แล้วยังทำให้ผู้ใช้เสียเวลาถ้ายืมสื่อโสตทัศน์ชิ้นนั้นออกไปใช้

DPU

บรรณานุกรม

ACRL Media Resources Committee. (2005). Guidelines for Media Resources in Academic Libraries. [Online]. Available : http://www.ala.org/ala/acrl/acrlstandards/guidelinesmedia.htm

Anglo-American Cataloguing Rules. (1998). 2nd.ed. Chicago : American Library Association, Canadian Library Association and The Library Association.

Fritz, Deborah A. (2004). Cataloging with AACR2 & MARC21 : for Books, Electronic Resources, Sound Recordings, Video Recordings and Serials. Chicago : American Library Association.

กิดานันท์ มลิทอง. (2541). ดีวีดีแผ่นดิจิทัลอเนกประสงค์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----------. (2544). สื่อการสอนและฝึกอบรม : จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติวัฒน์ โรจนวงศ์. (2543). ซีดี-อาร์ แอนด์ ซีดี-อาร์ดับเบิลยู : บทสรุปที่สมบูรณ์แบบของคู่มือการใช้งานและแก้ปัญหา. กรุงเทพฯ : \b Soft Express & Publishing.

คณิต ศาตะมาน. [254-]. เจาะลึกเคล็ดลับการเขียนแผ่น CD-R DVD. กรุงเทพฯ : โปรวิชั่น

ฐะปะนีย์ พิทักษ์วงศ์. (2544). "ดีวีดี : นวัตกรรมใหม่ในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ" วารสารวิทยบริการ [มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. 12,3 (ก.ย.-ธ.ค. 2544) 37-40

ดิเรก วงษ์วานิช. (2547). VCD/DVD-Video ทำด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ธันย์ชนก สงรักษา. (2543). ประสิทธิผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (ซีเอไอ) ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ในการเรียนวิชาบาดเจ็บของกระดูกสันหลัง ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิคส์ คณะแพทย์ศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล. [ซีดีรอม]. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล บทคัดย่อจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี [เข้าถึง 20 เมษายน 2548]

ปณิธาน. (2547). "สิ้นยุคซีดี" สารคดี 20,231 (พ.ค. 2547) 77-80

ประภารัตน์ นววิภาพันธ์. (2540). ความต้องการใช้หอสมุดกลางของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. [ซีดีรอม]. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตและสารนิเทศศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บทคัดย่อจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี [เข้าถึง 20 เมษายน 2548]

พวา พันธุ์เมฆา. (2541). ดีซี 21 : การแบ่งหมู่หนังสือและแผนภูมิการแบ่งหมู่ระบบ ทศนิยมของดิวอี้จากต้นฉบับพิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร.

ไพบูลย์ เปียศิริ. (2545). สร้างวีดีโอซีดีด้วยอุปกรณ์ราคาถูก. ฉะเชิงเทรา : พีเอ็นเอ็นไซเบอร์เวิลด์.

รายงานประจำปีการศึกษา 2545. (2546). กรุ.เทพ : ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

วิภาภรณ์ บำรุงจิตต์. (2542). ทักษะทางสารนิเทศและการใช้ทรัพยากรสารนิเทศของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคง. [ซีดีรอม]. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง บทคัดย่อจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี [เข้าถึง 20 เมษายน 2548]

วีระศักดิ์ เชิงเชาว์. (2548). "Optical Media" วารสารประชาสัมพันธ์. 10, 112 (เม.ย. 2548) 34-37

ศักดา ศรีสมุทรนาค. (2545). ประสิทธิผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (ซีเอไอ) เรื่อง "การเจริญเติบโตของทารกในครรภ์" ในการเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์. [ซีดีรอม]. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล บทคัดย่อจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี [เข้าถึง 20 เมษายน 2548]

ศิริพร เรืองสินชัยวานิช. (2545). การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาในห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ซีดีรอม]. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น บทคัดย่อจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี [เข้าถึง 20 เมษายน 2548]

ศุภกิจ นวมขำ. (2545). "ดีกว่า จุมากกว่า" ชิพ 1,7 (ก.ย. 2545) 28-33

สมทรง เจ๊ะดาโอ๊ะ. (2536). ปัญหาการใช้สื่อโสตทัศน์ของอาจารย์ ข้าราชการ และนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี : \b มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

สถาพร สาธุการ. (2543). "สื่อโสตทัศนศึกษายุค ค.ศ.2000 กับงานห้องสมุด". วารสารสำนักวิทยบริการ [สภาสถาบันราชภัฏ]. 5, 3 (กันยายน – ธันวาคม) 19 – 25

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.

สุฌาณี ตั้งคำ. (2543). การศึกษาการดำเนินงานด้านซีดีรอมในห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. [ซีดีรอม]. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร บทคัดย่อจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี [เข้าถึง 20 เมษายน 2548]

สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. (2543). สื่อโสตทัศน์ในห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

เหลาทอง สุริยะ. (2543). การใช้สารนิเทศของอาจารย์คณะสัตวแพทย์ศาสตร์ในประเทศไทย.

[ซีดีรอม]. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น บทคัดย่อจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี [เข้าถึง 20 เมษายน 2548]

อัมพร รัตนภักดิ์. (2537). ประสิทธิภาพของบทเรียนสไลด์ประกอบเสียงวิชาการใช้ห้องสมุดเรื่องบัตรรายการสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. [ซีดีรอม]. วิทยานิพนธ์เทคโนโลยีการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บทคัดย่อจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย ศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี [เข้าถึง 20 เมษายน 2548]

DPU

ภาคผนวก

DPU

ภาคผนวก ก เปรียบเทียบการดำเนินงานสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดกับบรรทัดฐานของ ACRL

รายการ	บรรทัดฐาน ACRL	การดำเนินงานของห้องสมุด
1. วัตถุประสงค์	กำหนดให้งานสื่อโสตทัศน์เป็นพันธกิจหนึ่งของห้องสมุด	ศูนย์สนเทศและหอสมุดกำหนดไว้ในนโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้ 1.1 ดำเนินการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ตรงตามหลักสูตรและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ 1.2 ดำเนินการวิเคราะห์ จัดเตรียมและอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท เพื่อพร้อมให้บริการอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
2. การบริหาร	2.1 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานด้านสื่อโสตทัศน์ไว้ในโครงสร้างองค์กร 2.2 บรรณารักษ์ที่ดำเนินงานด้านสื่อโสตทัศน์ต้องร่วมมือและประสานงานกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสื่อโสตทัศน์ของหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัย	2.1 มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนในโครงสร้างของศูนย์สนเทศและหอสมุดดังภาคผนวก ข 2.2 ระบุไว้ในขอบเขตงานเทคนิคสื่อโสตทัศน์ของแผนกสื่อโสตทัศน์ ดังปรากฏในภาคผนวก ข
3. บุคลากร	3.1 บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานสื่อโสตทัศน์ควรจะมีคุณวุฒิในระดับปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ 3.2 บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานสื่อโสตทัศน์ควรได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในสมาคมวิชาชีพด้านสื่อโสตทัศน์ 3.3 ห้องสมุดควรสนับสนุนให้บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานสื่อโสตทัศน์มีโอกาสได้ศึกษาหรือเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับงานสื่อโสตทัศน์อย่างต่อเนื่อง	3.1 แผนกสื่อโสตทัศน์ของศูนย์สนเทศและหอสมุดมีบุคลากร 6 คน ประกอบหัวหน้าแผนกมีวุฒิปริญญาตรีสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา 1 คน บรรณารักษ์ระดับปริญญาตรี 2 คน เจ้าหน้าที่ระดับปริญญาตรี 1 คน พนักงานและบัณฑิตช่วยงานอย่างละ 1 คน 3.2 ศูนย์สนเทศและหอสมุดและห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการรวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพัฒนางานสื่อโสตทัศน์โดยมีการประชุมทุก 2 เดือน 3.3 และ 3.4 ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีนโยบายด้านการพัฒนาบุคลากร โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมนาทางวิชาการ ดังปรากฏในภาคผนวก ค

รายการ	บรรทัดฐาน ACRL	การดำเนินงานของห้องสมุด
	3.4 เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานสื่อโสตทัศน์ควรได้รับการฝึกอบรมด้านเทคนิคสื่อโสตทัศน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความชำนาญเพียงพอที่จะช่วยเหลือผู้ใช้ได้	
4. งบประมาณ	4.1 มีการกำหนดงบประมาณด้านสื่อโสตทัศน์ไว้ในงบประมาณของห้องสมุด 4.2 กำหนดงบประมาณสำหรับจัดหาสื่อโสตทัศน์อย่างเพียงพอ ซึ่งอาจคำนวณโดยคิดเป็นร้อยละของงบประมาณห้องสมุด หรือคำนวณสูตรที่คิดจากสถิติการใช้	4.1 ศูนย์สนเทศและหอสมุดกำหนดงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทรวมกัน ไม่ได้แยกเป็นงบประมาณแต่ละประเภท 4.2 ศูนย์สนเทศและหอสมุดกำหนดงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภททุกประเภทอย่างเพียงพอ
5. บริการ	5.1 มีบริการที่หลากหลายนอกเหนือจากบริการยืมคืน 5.2 มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันโดยจัดให้มีการยืมระหว่างห้องสมุด 5.3 มีการดูแลบำรุงรักษาโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้สำหรับการเข้าถึงสื่อโสตทัศน์ให้อยู่ในลักษณะพร้อมใช้ 5.4 สื่อโสตทัศน์ที่มีลักษณะการใช้งานเฉพาะหรือยุ่งยาก ควรจัดให้บริการในลักษณะอ้างอิงเพื่อที่บรรณารักษ์จะได้ช่วยเหลือผู้ใช้ให้ได้รับสารสนเทศที่ต้องการ 5.5 ควรจัดให้มีการสอนการใช้สื่อโสตทัศน์เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้สื่อโสตทัศน์ประกอบการสอนและการค้นคว้าวิจัย 5.6 บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบงานสื่อโสตทัศน์ควรเสนอให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สอนที่ต้องการนำสื่อโสตทัศน์ไปใช้ประกอบการสอนหรือประกอบการเขียนตำรา	5.1 ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีบริการที่หลากหลายดังปรากฏในขอบเขตงานบริการสื่อโสตทัศน์ในภาคผนวก ข และรายละเอียดในบทที่ 2 5.2 บริการยืมระหว่างห้องสมุดของศูนย์สนเทศยังไม่อนุญาตให้ยืมสื่อโสตทัศน์ 5.3 มีการกำหนดไว้ในขอบเขตงานเทคนิคของแผนกสื่อโสตทัศน์และมีการกำหนดให้บุคลากรรับผิดชอบทำหน้าที่นี้ 5.4 สื่อโสตทัศน์ที่มีลักษณะการใช้เฉพาะหรือมีวิธีการใช้ที่ยุ่งยากจะจัดไว้ให้บริการที่งานบริการสารสนเทศซึ่งมีบรรณารักษ์คอยให้ความช่วยเหลือผู้ใช้ตลอดเวลา 5.5 ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีโครงการแนะนำการใช้ห้องสมุดและดำเนินการทุกภาคการศึกษา 5.6 มีการเสนอรายชื่อสื่อโสตทัศน์ที่มีเนื้อหาตามที่ผู้สอนต้องการ มีการเตรียมสื่อโสตทัศน์สำหรับผู้สอนที่ต้องการใช้ห้องสื่อโสตทัศน์ 1

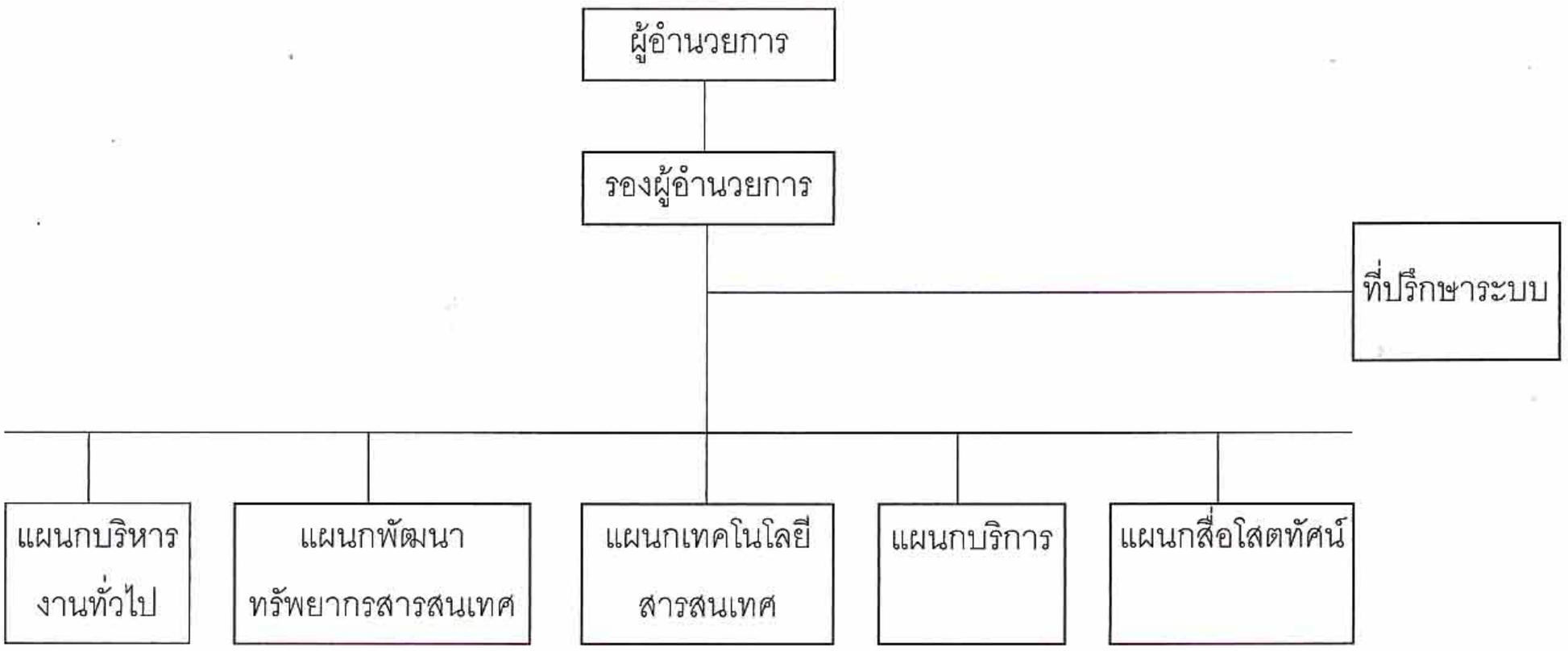
รายการ	บรรทัดฐาน ACRL	การดำเนินงานของห้องสมุด
6. ทรัพยากรสารสนเทศ	6.1 ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์ควรประกอบด้วยสื่อโสตทัศน์หลายรูปแบบ 6.2 ห้องสมุดมีนโยบายจัดหาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการจัดลำดับก่อนหลังสำหรับการจัดหา 6.3 การคัดเลือกสื่อโสตทัศน์ควรดำเนินการโดยความร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา 6.4 ควรมีขั้นตอนการดำเนินงานสำหรับสื่อโสตทัศน์ที่หมดอายุการใช้งานหรือล้าสมัย 6.5 การคัดออกสื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัยควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ	6.1 ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีสื่อโสตทัศน์หลายประเภทตามสัญลักษณ์ที่ปรากฏในบทที่ 2 6.2 ศูนย์สนเทศและหอสมุดมีนโยบายจัดหาสำหรับทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท ยังไม่แยกเป็นนโยบายจัดหาสื่อโสตทัศน์โดยเฉพาะ 6.3 ในนโยบายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศกำหนดให้บรรณารักษ์และผู้สอนเป็นผู้พิจารณาคัดเลือก ดังปรากฏในภาคผนวก ง 6.4 มีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากวีดิทัศน์ลงบนแผ่นวีซีดี ส่วนสื่อโสตทัศน์ที่หมดอายุการใช้งานยังไม่มีการดำเนินการ 6.5 ขณะนี้ยังไม่กำหนดนโยบายในการคัดออก (Weeding) สื่อโสตทัศน์
7. สิ่งอำนวยความสะดวก	7.1 มีสถานที่อย่างเพียงพอสำหรับจัดเก็บและให้บริการสื่อโสตทัศน์ 7.2 มีสถานที่และโสตทัศนูปกรณ์สำหรับผู้ใช้เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม 7.3 มีสถานที่จัดเก็บที่เหมาะสมกับสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์แต่ละประเภท	7.1 มีสถานที่จัดเก็บสื่อโสตทัศน์แยกจากสื่อสิ่งพิมพ์ ปัจจุบันสถานเริ่มคับแคบ เพราะมีการขยายบริการและมีสื่อโสตทัศน์เพิ่มขึ้นมาก 7.2 มีบริการห้องสื่อโสตทัศน์ที่มีโสตทัศนูปกรณ์ และมีบริการโสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม 7.3 มีสถานที่จัดเก็บที่เหมาะสมกับสื่อโสตทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ แต่ยังไม่มีการแยกจัดเก็บสื่อโสตทัศน์ที่ล้าสมัย
รายการ	บรรทัดฐาน ACRL	การดำเนินงานของห้องสมุด
8. การลงรายการและการเข้าถึงรายการบรรณานุกรม	8.1 ควรมีการลงรายการบรรณานุกรมเพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงได้เช่นเดียวกับทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ 8.2 การลงรายการบรรณานุกรมควรปฏิบัติตามมาตรฐานการลงรายการที่เป็นสากล มีการกำหนดหัวเรื่อง และการวิเคราะห์หมวดหมู่	8.1 มีการลงรายการบรรณานุกรมเช่นเดียวกับหนังสือดังตัวอย่างในบทที่ 2 8.2 การลงรายการลรรณานุกรมดำเนินการตามมาตรฐานสากล ยกเว้นการลงคำระบุประเภทที่ศูนย์สนเทศและหอสมุดใช้คำที่กำหนดขึ้นเอง และการวิเคราะห์หมวดหมู่ที่ไม่ได้ใช้ระบบที่เป็นสากล

รายการ	บรรทัดฐาน ACRL	การดำเนินงานของห้องสมุด
	8.3 การลงรายการบรรณานุกรมควรดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้มีสื่อโสตทัศน์ที่ต้องรอการลงรายการ	8.3 มีการดำเนินการอย่างรวดเร็ว ผลการดำเนินการเป็นไปตามตัวชี้วัดของระบบประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย

na

ภาคผนวก ข โครงสร้างองค์กรและหน้าที่ความรับผิดชอบของแผนกสื่อโสตทัศน์

โครงสร้างของศูนย์สนเทศและหอสมุด

ขอบเขตงานของแผนกสื่อโสตทัศน์

1. งานเทคนิคสื่อโสตทัศน์

- งานจัดหาสื่อโสตทัศน์ทุกประเภททั้งวิชาการและนันทนาการ
- ลงทะเบียนสื่อโสตทัศน์เข้าระบบห้องสมุดอัตโนมัติ VTLS
- วิเคราะห์สื่อโสตทัศน์และลงรายการเข้าระบบห้องสมุด อัตโนมัติ VTLS
- ทำสำเนาสื่อโสตทัศน์เพื่อนำออกบริการ
- ซ่อมแซมและบำรุงรักษาสื่อโสตทัศน์
- ประสานงานกันคณะและหน่วยงานที่ผลิตสื่อการเรียนการสอนทั้งภายในมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัย
  เพื่อการจัดหาและนำออกบริการ
- ควบคุม ดูแลอุปกรณ์สื่อโสตทัศน์ทุกประเภทของศูนย์สนเทศและหอสมุด
- อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. งานบริการสื่อโสตทัศน์

- บริการยืม-คืน สื่อโสตทัศน์
- ให้บริการห้องโสตทัศน์ 1,ห้องโสตทัศน์ 2 และห้องโสตทัศน์ 3
- บริการโทรทัศน์ตามสาย UBC และบริการอุปกรณ์สื่อโสตทัศน์ บริเวณชั้น 5
- เผยแพร่สารสนเทศใหม่บนเว็บไซต์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด
- สำรวจความต้องการใช้สื่อโสตทัศน์ของอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา
- คัดเลือกสื่อโสตทัศน์ที่ชำรุดและไม่สามารถซ่อมแซมได้ จำหน่ายออก
- จัดทำสถิติสื่อโสตทัศน์และการบริการสื่อโสตทัศน์
- บริการ CD & VDO ON DEMAND
- งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ค นโยบายการดำเนินงานของศูนย์สนเทศและหอสมุด

นโยบายการดำเนินงานของศูนย์สนเทศและหอสมุด มีดังนี้

1. นโยบายด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

1.1 ดำเนินการจัดหาและคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ตรงตามหลักสูตรและตรงตามความต้องการของผู้ใช้

1.2 ดำเนินการวิเคราะห์ จัดเตรียม และอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท เพื่อพร้อมให้บริการอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

1.3 พัฒนาหอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โดยใช้ระบบหอจดหมายเหตุสากลดำเนินการ

1.4 พัฒนาความเข้มแข็งของทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะด้าน

2. นโยบายด้านการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ

2.1 ให้บริการยืม–คืนทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในศูนย์ฯ อย่างรวดเร็วตามเกณฑ์มาตรฐานของตัวชี้วัดในระบบประกันคุณภาพ

2.2 ให้บริการสืบค้นข้อมูล ตอบคำถาม ช่วยการค้นคว้า เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าและการวิจัยของอาจารย์ นิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์และสมาชิกภายนอก

2.3 พัฒนาห้องสมุด ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์ อนุสรณ์ ให้เป็นแหล่งการศึกษาค้นคว้าที่มีประโยชน์แหล่งหนึ่งของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

3. นโยบายด้านการพัฒนาเทคโนโลยีห้องสมุด

3.1 พัฒนาฐานข้อมูลเต็มรูป [Full Text] ของศูนย์สนเทศและหอสมุด

3.2 พัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติไปสู่ห้องสมุดดิจิตอล

3.3 กำหนดแผนงานและการพัฒนาสารสนเทศบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้ Metadata Dublin Core

3.4 พัฒนาและบำรุงรักษาฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของศูนย์สนเทศและหอสมุด

4. นโยบายด้านการประกันคุณภาพการปฏิบัติงาน

4.1 จัดทำระบบประกันคุณภาพ การปฏิบัติงานทุกระบบ รวมทั้งกิจกรรม 5 ส เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนงานประกันคุณภาพการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย

4.2 จัดให้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพของศูนย์สนเทศและหอสมุด เพื่อดูแล ให้คำปรึกษาประสานงาน เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 พัฒนาระบบและวิธีการดำเนินงานภายในหน่วยงาน ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบและตัวดัชนีชี้วัดที่กำหนดไว้ในระบบประกันคุณภาพและสามารถตรวจสอบได้

4.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกระดับ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการปฏิบัติงาน และมีความพร้อมสำหรับการตรวจสอบและประเมินทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

5. นโยบายด้านความร่วมมือระหว่างสถาบัน

5.1 สนับสนุนให้มีการพัฒนา และใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันในสถาบันบริการสารสนเทศทั้งภาครัฐและเอกชน

5.2 สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศ ระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

5.3 ส่งเสริมสนับสนุนการให้บริการวิชาการแก่หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ และเอกชนที่ขอความร่วม

มือ เช่น การให้คำปรึกษา การจัดประชุม ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน การจัดตั้งห้องสมุด เป็นต้น

6. นโยบายด้านการพัฒนาบุคลากร

6.1 สนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาการ บรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ จดหมายเหตุและสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.2 ดำเนินการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ มีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.3 ส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นๆ หรือเข้ารับการ ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ปริญญาโท/เอกในสาขาบรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ จดหมายเหตุและสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่าง ประเทศ เพื่อได้กลับมาพัฒนางานศูนย์สนเทศและหอสมุดต่อไป

DRAFT

ภาคผนวก ง นโยบายจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

นโยบายการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์สนเทศและหอสมุด มีดังต่อไปนี้

1. ผู้เสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศเพื่อคัดเลือก ได้แก่

1.1 บรรณารักษ์

1.2 อาจารย์

1.3 นักศึกษาและผู้ใช้บริการศูนย์สนเทศและหอสมุด

2. วัตถุประสงค์ในการพิจารณาคัดเลือก บรรณารักษ์จะพิจารณาคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้ได้ทรัพยากรสารสนเทศตามวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

2.1 ทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตร

2.2 ทรัพยากรสารสนเทศมี่บรรณารักษ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นสมควรจะจัดหาไว้เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า

2.3 ทรัพยากรสารสนเทศประเภทบันเทิง เพื่อประโยชน์ด้านนันทนาการ

3. วิธีการพิจารณาคัดเลือกมี 4 วิธี ดังนี้

3.1 สำนักพิมพ์หรือร้านหนังสือนำทรัพยากรสารสนเทศมาเสนอเพื่อคัดเลือก

3.2 บรรณารักษ์ไปคัดเลือกที่สำนักพิมพ์หรือร้านหนังสือ เพื่อให้สำนักพิมพ์หรือร้านหนังสือนำมาเสนอให้อาจารย์พิจารณาคัดเลือกที่ศูนย์สนเทศและหอสมุด

3.3 อาจารย์มาพิจารณาคัดเลือกที่ศูนย์สนเทศและหอสมุดหรือไปพิจรณาคัดเลือกที่ร้านหนังสือเพื่อให้ทางร้านนำทรัพยากรสารสนเทศพร้อมใบเสนอราคามาให้บรรณารักษ์เพื่อดำเนินการตามความเหมาะสม

3.4 ผู้ใช้บริการศูนย์สนเทศและหอสมุดเสนอรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บรรณารักษ์พิจารณาตามความเหมาะสม

4. ประเภทและจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหา มีดังนี้

ประเภท	จำนวน (เล่ม , ชิ้น)	
	ภาษาไทย	ภาษาต่างประเทศ
1. ตำราที่มีเนื้อหาตรงตามหลักสูตร *	2	1
2. หนังสืออ่านประกอบ	1	1
3. วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย	1	1
4. รายงานประจำปีของหน่วยงาน	1	1
5. หนังสืออ้างอิง	1	1
6. หนังสือบันเทิง	1	0
7. วารสาร	1	1
8. โสตทัศนวัสดุ	1	1

* สำหรับตำราที่เป็นตำราหลักในประมวลการสอน จะจัดหาเพิ่ม แต่ทั้งนี้ไม่ควรเกิน 6 เล่ม

5. งบประมาณ ศูนย์สนเทศและหอสมุดจัดสรรงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศจำแนกตามคณะ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

5.1 คณะหรือสาขาวิชาที่มีจำนวนหนังสือและโสตทัศนวัสดุตามมาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยหรือตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพของห้องสมุดมหาวิยาลัยจะจัดงบประมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 15 – 20 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับราคาหนังสือที่เปลี่ยนแปลง

5.2 คณะหรือสาขาวิชาที่มีจำนวนหนังสือและโสตทัศนวัสดุไม่ได้ตามมาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยหรือตามดัชนีบ่งชี้คุณภาพของห้องสมุดมหาวิยาลัย จะจัดงบประมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมมากกว่าร้อยละ 20

5.3 คณะหรือสาขาวิชาที่เปิดใหม่จะจัดงบประมาณให้มากกว่าคณะหรือสาขาวิชาอื่นๆ

DRAFT